

biuletyn

PROBLEMY OCHRONY GRANIC

POLSKA

1991

Nr 52/2013

CENTRUM SZKOLENIA STRAŻY GRANICZNEJ
im. Żołnierzy Korpusu Ochrony Pogranicza
w Kętrzynie

PROBLEMY OCHRONY GRANIC

BIULETYN

NR 52

KĘTRZYN

2013

KOMITET REDAKCYJNY: Dariusz Lutyński (przewodniczący),
Katarzyna Dzieszkiewicz (sekretarz),
Sławomir Różycki, Andrzej Sikorski,
Andrzej Skóra, Beata Szczepanowska,
Cezary Szczepański, Krzysztof Ślaski,
Andrzej Wawrzusiszyn, Aneta
Wojtanowska-Zimoń, Wioletta Zglińska
Marek Zygowski (członkowie)

Redaktor wydawniczy
Katarzyna Dzieszkiewicz

Projekt okładki
Mariola Sajkowska

© Wszelkie prawa zastrzeżone.

ISSN 1505-1757

CENTRUM SZKOLENIA
STRAŻY GRANICZNEJ
im. Żołnierzy Korpusu Ochrony Pogranicza
Kętrzyn 2013
ark. wyd. 8,0
ark. druk. 11,0

Druk: „Poligrafia” CSSG Kętrzyn
Zam. nr 186/2013, nakład 115+10 egz.

Od redakcji

Artykuły zamieszczone w niniejszym periodyku w głównej mierze mają charakter historyczny, odnoszący się do czasów przedwojennych, okresu II wojny światowej oraz czasu po jej zakończeniu. Autorzy starali się przybliżyć czytelnikom fakty z przeszłości, szczególnie północnego i wschodniego obszaru naszego kraju.

Nader interesujące spojrzenie na problematykę ochrony granic części wschodniego terytorium II Rzeczypospolitej tj. zaanektowanego i przekształconego przez ZSRR w obwody brzeski i białostocki w latach 1939-1940 przedstawia Siergiej Piwowarczyk – Rosjanin z Grodna w swojej pracy pt. „Umocnienia graniczne zachodniego specjalnego okręgu wojskowego (1940 – czerwiec 1941)”.

Z przyjemnością możemy polecić zapoznanie się z art. „Kawalerowie orderu wojennego Virtuti Militari służący w przedwojennej Straży Granicznej”, odznaczenia wojskowego przyznawanego za zasługi na polu walki tym, którzy wykazali się męstwem i odwagą w boju o niepodległość ojczyzny. Autor wnikliwie przedstawia okoliczności jego powstania, przyznawania oraz przypomina sylwetki przedwojennych oficerów i strażników – kawalerów orderu służących w formacjach granicznych II Rzeczypospolitej.

Próby analizy postrzegania Wojsk Ochrony Pogranicza przez dzisiejszych funkcjonariuszy podjęli się autorzy art. „Wojska Ochrony Pogranicza w historii ziemi białostockiej”. Czy odbiór jest pozytywny? – oceńcie Państwo sami.

Odczuwamy ogromną przyjemność mogąc umieścić na swoich łamach biogram pułkownika Bogdana Mazurka komendanta Wojsk Ochrony Pogranicza w Kętrzynie, który prowadził działalność dbając o wizerunek kętrzyńskiej szkoły.

Niezmiennie zachęcamy do przeczytania całego tomu biuletynu i żywimy nadzieję na Państwa odzew.

Przewodniczący Komitetu Redakcyjnego

ppłk SG Dariusz Lutyński

Spis treści

Od redakcji	3
-------------------	---

ARTYKUŁY I ROZPRAWY

Piotr K o z ł o w s k i: Kawalerowie orderu wojennego Virtuti Militari służący w przedwojennej Straży Granicznej	7
Siergiej P i w o w a r c z y k: Umocnienia graniczne zachodniego specjalnego okręgu wojskowego (1940 – czerwiec 1941).....	31
Edward M i l e w s k i, Kajetan S z c z e p a ń s k i: Wojska Ochrony Pogranicza w historii ziemi białostockiej	49
Waldemar B o c h e ń s k i: Podróż historyczna na dawne Kresy II Rzeczypospolitej	65

MISCELLANEA

Kajetan S z c z e p a ń s k i: System obronności RP. Konstytucyjne i prawne aspekty bezpieczeństwa narodowego	75
Edward M i l e w s k i: Płk Bogdan Mazurek komendant Centrum Szkolenia Wojsk Ochrony Pogranicza w Kętrzynie	79
Dorian B u r d y ł o: XX-lecie sekcji polskiej Międzynarodowego Stowarzyszenia Policji	85
Kajetan S z c z e p a ń s k i: Szkolenie w zakresie migracji cudzoziemców na Podlasiu	89
Dorian B u r d y ł o: Rocznica Straży Granicznej II Rzeczypospolitej	93

OPINIE I RECENZJE

Piotr K o z ł o w s k i: Robert Majzner, <i>Attachaty Wojskowe Drugiej Rzeczypospolitej 1919-1945. Strukturalno-organizacyjne aspekty funkcjonowania</i> , Wydawnictwo Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie, Częstochowa 2011	97
Waldemar P a r u s: Ireneusz Bieniecki, <i>Przestępczość graniczna na polskim wybrzeżu w drugiej połowie XX wieku</i> , Wydawnictwo Akademii Pomorskiej w Słupsku, Słupsk 2012	101

Marek Karczewski: Andrzej Gaberle, <i>Dowody w sądowym procesie karnym</i> , Wydawnictwo Wolters Kluwer Business, Kraków 2007	105
Aneta Wojtanowska-Zimóń: KALENDARIUM	109

ARTYKUŁY I ROZPRAWY

mjr SG dr Piotr Kozłowski
BO SG w Przemyślu

KAWALEROWIE ORDERU WOJENNEGO VIRTUTI MILITARI SŁUŻĄCY W PRZEDWOJENNEJ STRAŻY GRANICZNEJ

Wojenny order Virtuti Militari jest najwyższym polskim odznaczeniem wojskowym przyznawanym za zasługi na polu walki, a zarazem jednym z najstarszych orderów wojskowych na świecie. Jest to order nieodróżnialnie związany z historią walk o niepodległość Polski. Wojenny order Virtuti Militari to niezwykle ważne i zaszczytne odznaczenie przyśługujące tym wszystkim, którzy niezależnie od rangi, zawodu, wyznania lub płci wykazali się męstwem i odwagą w boju, połączoną z poświęceniem dla dobra Ojczyzny. To także symboliczne zadośćuczynienie Państwa Polskiego dla jego często bezimiennych bohaterskich obrońców. Najtrafniej ideę ustanowienia orderu charakteryzuje zapis art. 4 ustawy z dnia 1 sierpnia 1919 r., orderu wojskowego „Virtuti Militari”, który brzmi następująco:

(...) Order wojskowy „Virtuti Militari” jest nagrodą czynów wybitnego męstwa i odwagi, dokonanych w boju i połączonych z poświęceniem się dla dobra Ojczyzny (...)

Historia orderu sięga końca XVIII wieku tj. do okresu, kiedy Rzeczypospolita Obojga Narodów chyliła się ku upadkowi. Został on ustanowiony 220 lat temu – w 1792 roku przez króla Stanisława Augusta Poniatowskiego dla uczczenia zwycięstwa z Rosjanami w bitwie pod Zięlcami, która odbyła się 18 czerwca 1792 roku – podczas wojny polsko-rosyjskiej w obronie Konstytucji 3 maja. Początkowo miał dwie klasy, z czasem podział ten został rozszerzony do pięciu klas i utrzymał się do współczesności. Inicjatorem tego odznaczenia był bratanek króla, generał lejtnant książę Józef Poniatowski. Podczas pierwszych jego nadań order miał kształt medalu, który zmieniono jednak w połowie 1792 roku na formę krzyża równoramiennego. Na awersie krzyża, na jego ramionach znajdował się napis Virtuti Militari, a na rewersie w środku otoczony liśćmi wawrzynu znak pogoni oraz na ramionach napis SARP, co oznacza po łacinie Stanislaus Augustus Rex Poloniae. Początkowo order był noszony na czerwonej wstążce z dwoma bocznymi białymi paskami po bokach. W późniejszym okresie kolor wstążki został zmieniony na ciemnoniebieski, a białe pasy zostały zastąpione czarnymi. Taki kształt orderu przetrwał z niewielkimi zmianami do dnia dzisiejszego.

Po trzecim rozbiore Polski w 1795 roku, kiedy państwo polskie zginęło z mapy świata, noszenie orderu *Virtuti Militari*, nadawanego za panowania króla Augusta Poniatowskiego, zostało zabronione przez zaborców. Jednak wkrótce zmieniająca się sytuacja polityczna w Europie przyczyniła się do tego, iż w okresie napoleońskim nadawanie orderu zostało ponownie wznowione. Po niespełna jedenastu latach przerwy w grudniu 1806 roku z inicjatywy przewodniczącego pierwszej kapituły księcia Józefa Poniatowskiego rozpoczęto starania, aby order znowu pojawił się na mundurach polskich żołnierzy odznaczonych podczas wojny polsko-rosyjskiej w 1792 roku. W wyniku podjętych starań przez środowisko byłych żołnierzy wywodzących się z armii polskiej, z czasów króla Stanisława Augusta oraz uczestników insurekcji kościuszkowskiej, w 1807 roku na mocy dekretu króla saskiego i księcia warszawskiego Fryderyka Augusta order *Virtuti Militari* został przywrócony jako Order Wojskowy Księstwa Warszawskiego¹ z napisem *Rex et Patria* (Król i ojczyzna) na rewersie.

W okresie Księstwa Warszawskiego miały miejsce trzy zbiorowe nadania orderu w: 1808, 1809 oraz w 1812 roku. W tym czasie wykształcił się również ceremoniał wojskowy związany z nadaniem orderu. W latach 1808-1812 wraz z indywidualnie przyznanymi odznaczeniami nadano ich łącznie w pięciu klasach 2569 sztuk². Z chwilą upadku Księstwa Warszawskiego władze Królestwa Polskiego postanowiły kontynuować w latach 1815-1830 nadawanie tego szczytnego orderu, przy czym otrzymywały je te osoby, które zasłużyły się na polu walki podczas kampanii w 1812, 1813 oraz 1814 roku, a nie zostały nim z różnych przyczyn odznaczone. Order był również nadawany w 1831 roku za wyjątkowe zasługi na polu walki podczas Powstania Listopadowego żołnierzom obrońcom Rzeczypospolitej. W czasie Powstania Listopadowego Rząd Narodowy nadał w 1831 roku ogółem 3863 orderów³. W późniejszym okresie – na ponad 90 lat – na skutek podjętych wysiłków przez zaborców miał zniknąć ze świadomości Polaków.

Jednak pomimo tego tak się nie stało, pamięć o nim przetrwała do współczesności. Już w niespełna rok po odzyskaniu przez Polskę niepodległości Sejm Rzeczypospolitej Polskiej uchwałą z 1 sierpnia 1919 roku przywrócił order wojskowy *Virtuti Militari*. W preambule ustawy z 1 sierpnia 1919 roku orderu wojskowego „*Virtuti Militari*”, ustawodawca zapisał: „(...) Przywraca się ustanowiony Władzą Królewską w roku 1972 i potwierdzony Konstytucją Sejmu Rzeczypospolitej z dnia

¹ W. Bigoszevska, *Polskie ordery i odznaczenia*, Warszawa 1998, s. 28.

² Ibidem, s. 33.

³ Ibidem, s. 35.

23 listopada 1973 r. order wojskowy pod nazwą *Virtuti Militari*⁴ (...)”.

Zgodnie z zapisami ustawy został on podzielony na pięć klas:

- **klasa I „Wielki Krzyż”** – order na wstędze szerokiej był przewidziany dla Wodza za zwycięstwo w walnej bitwie zakończonej zupełną porażką nieprzyjaciela lub za bohaterską obronę, która rozstrzygnęła o losach operacji strategicznej;
- **klasa II „Krzyż Komandorski”** – przewidziany dla dowódcy za zwycięstwo taktyczne lub mężną i skuteczną obronę trudnej pozycji;
- **klasa III „Krzyż Kawalerski”** – przewidziany dla oficera, podoficera lub żołnierza posiadającego już Krzyż Złoty za umiejętne kierownictwo oddziałem, połączone z osobistym czynem wybitnego męstwa i narażeniem życia;
- **klasa IV „Złoty Krzyż”** – przewidziany został dla oficera za umiejętne kierownictwo oddziałem połączone z czynem wybitnego męstwa i z narażeniem życia, dla podoficera lub żołnierza posiadającego już Krzyż Srebrny za czyn wybitnego męstwa połączony z narażeniem życia;
- **klasa V „Krzyż Srebrny”** – przewidziany został dla oficera podoficera lub żołnierza za czyn wybitnego męstwa połączony z narażeniem życia⁵.

Przywracając po ponad 90 latach zapomniany order Państwo Polskie powróciło również do jego pierwotnego kształtu i symboliki sprzed okresu zaborów. Reaktywując w 1919 roku odznaczenie wprowadzono niewielkie zmiany w jego wizerunku, polegające na tym, iż ramiona krzyża zostały zakończone na rogach kulami, natomiast na tarczy rewersu wprowadzono napis HONOR i OJCZYŻNA oraz datę 1792. Ustanawiając w 1919 roku zapomniany order wyznaczono jego święto na dzień 3-go maja, co z kolei w założeniu ustawodawcy miało stanowić nawiązanie do święta Konstytucji, w obronie której w 1792 roku został ustanowiony order *Virtuti Militari*.

Nadanie orderu wojennego stanowiło dla jego posiadacza powód do uwagi i uznania ze strony wszystkich obywateli Rzeczypospolitej. Odznaczony otrzymywał prawo do tytułu kawalera orderu *Virtuti Militari*, jak również prawo pierwszeństwa do honorów ze strony wojskowych równych stopni, którzy tego orderu nie posiadali. W podzięce za poświęcenie dla ojczyzny Rzeczpospolita Polska zobowiązała się również do zapewnienia pracy lub w przypadku niezdolności do pracy świadczeń eme-

⁴ Art. 1 ustawy z dn. 1.08.1919 r. orderu wojskowego *Virtuti Militari*, Dz. U. nr 67, poz. 409 z dn. 20.08.1919.

⁵ W. Bigoszevska, *Polskie ordery...*, s. 47.

rytalnych kawalerom orderu wojennego niezdolnym do pracy⁶. Był to jeden z nielicznych orderów i odznaczeń nadawanych w okresie międzywojennym przez Państwo Polskie, gdzie skarb państwa pokrywał wszelkie koszty związane z jego produkcją i nadaniem. Dodatkowo, wszelkie podania i pisma w sprawach orderu wojennego były zwolnione z opłat skarbowych⁷.

Ponadto, dodatkowo zgodnie z zapisem znowelizowanej w 1933 roku ustawy o orderze wojennym „Virtuti Militari”, odznaczonym orderem wojennym – obywatelom polskim przysługiwały następujące prawa:

- a) prawo do dożywotniej pensji orderowej w wysokości 300 zł rocznie⁸, wypłacanej w całości z góry za każdy otrzymany order bez względu na klasę;
- b) prawo pierwszeństwa przy obsadzaniu urzędów państwowych i samorządowych;
- c) prawo pierwszeństwa przy nadawaniu ziemi;
- d) prawo pierwszeństwa przy przyjmowaniu do zakładów inwalidów;
- e) prawo do leczenia na koszt Skarbu Państwa w razie choroby, pozostającej w związku z działalnością w czasie wojny;
- f) prawo do 80% zniżki kolejowej przy przejazdach kolejami państwowymi lub przez Państwo zarządzanymi⁹.

Odznaczeni Złotym Krzyżem podoficerowie mieli również prawo do awansu na pierwszy stopień oficerski, a szeregowi na stopień sierżanta.

Wyróżnieni tym zaszczytnym orderem tworzyli Zgromadzenie Kawalerów Orderu Virtuti Militari z wybieralnym Kanclerzem Orderu i Kapitułą. Decyzja o nadawaniu orderu w 1920 roku należała do Naczelnika Państwa i Naczelnego Wodza. W pierwszych latach powojennych rozpatrywaniem wniosków w sprawie odznaczenia orderem wojennym oficerów i szeregowych zajmowały się powołane w tym celu komi-

⁶ Dokonując kwerendy akt osobowych oficerów i szeregowych przedwojennej Straży Granicznej w Centralnym Państwowym Archiwum Historycznym we Lwowie, autor znalazł w teczce personalnej strażnika Wojciecha Dąbrowskiego podanie o przyjęcie do służby w Straży Granicznej, w którym kandydat powołuje się na fakt, iż jest on kawalerem orderu wojennego Virtuti Militari, co według piszącego podanie miało wpłynąć pozytywnie na podjęcie decyzji przez kierownika Małopolskiego Inspektora-tu Okręgowego Straży Granicznej o przyjęciu go do służby granicznej (zał. nr 2).

⁷ Dz. U. nr 67, op. cit., art. 15 ustawy z dn. 1.08.1919.

⁸ Zgodnie z zapisami art. 7 pkt 4 i 5 ustawy o orderze wojennym „Virtuti Militari”, pensja orderowa przysługująca odznaczonemu, wpłacana w latach trzydziestych jednorazowo w wysokości 300 złotych, była zwolniona z podatku, a także nie mogła być zajęta sądownie, co stanowiło zabezpieczenie ze strony państwa ww. pensji odnanzonego przed wszelkimi roszczeniami finansowymi, które mogły wpłynąć na obniżenie wysokości należnego świadczenia.

⁹ Art. 7 ustawy z dn. 25.03.1933 r. o orderze wojennym „Virtuti Militari”, Dz. U. nr 33, poz. 285.

sje środowiskowe: Legionów Polskich, formacji polskich frontu wschodniego, formacji polskich frontu zachodniego oraz w przypadku weteranów powstania styczniowego Rada Wojskowa. Po zaakceptowaniu wniosku był on kierowany przez komisję do Kapituły orderu, która występowała z wnioskiem o nadanie orderu do Naczelnika Państwa, a po likwidacji tego stanowiska w grudniu 1922 roku do Naczelnego Wodza. Nazwiska osób uhonorowanych orderem wojennym były publikowane w Dzienniku Personalnym Ministerstwa Spraw Wojskowych oraz Monitorze Polskim.

Pierwszej dekoracji orderem dokonano w pięćdziesiątą siódmą rocznicę wybuchu Powstania Styczniowego 22 stycznia 1920 roku, co miało wówczas symboliczną wymowę. Wśród kolejnej grupy odznaczonych w sierpniu 1920 roku znaleźli się również weterani Powstania Styczniowego z 1863 roku. Od 1926 roku wszyscy wojskowi służby czynnej byli zobowiązani do noszenia pełnej odznaki orderu na mundurze, w tym także na mundurze polowym. W okresie międzywojennym odznaczenia były wykonywane w pracowniach warszawskich grawerów: W. Krupskiego i J. Matulewicza, Wiktora Gontarczyka, Jana Knedlera oraz Stanisława Reisinga, przy czym w zależności od tego na czyje zlecenie zostało ono zamówione, różniły się jakością wykonania. Bogatsze były wykonywane na indywidualne zamówienia odznaczonych, skromniejsze wykonane z tombaku lub miedzi i srebra były produkowane na zamówienie Ministerstwa Spraw Wojskowych.

25 marca 1933 roku Sejm Rzeczypospolitej uchwalił nową ustawę o orderze *Virtuti Militari* zmieniając między innymi jego nazwę z orderu wojskowego na wojenny. Jednocześnie został przeniesiony dzień święta orderu z 3 maja na 11 listopada. Zmiany wprowadzone w ustawie doprecyzowały także zasady jego przyznawania tj. komu i za jakie czyny miał być nadawany oraz w jakiej klasie. W okresie międzywojennym na podstawie uprzednio sporządzonych wniosków zostało przyznanych 8389 orderów, w tym otrzymało go 253 cudzoziemców oraz pośmiertnie 1800 osób.

**Liczba nadanych orderów wojennych *Virtuti Militari*
w latach 1919-1939**

Klasy orderu	I	II	III	IV	V	Ogółem
Ogółem	6	19	14	50	8300	8389
Cudzoziemcy	5	7	11	43	187	253
Polacy	1	12	3	7	8113	8 136

Wśród odznaczonych tym orderem znajdowali się między innymi: marszałek Józef Piłsudski, który jako jedyny otrzymał Krzyż Wielki z Gwiazdą, generałowie Józef Haller, Edward Rydz-Śmigły, Władysław

Sikorski, Kazimierz Sosnkowski, miasto Lwów i Verdun oraz niektóre jednostki Wojska Polskiego, w tym 3 pułki piechoty Legionów. Odznaczeniem tym zostali uhonorowani również cudzoziemcy w tym: marszałek Francji i Polski Ferdynand Foch, król Rumunii Ferdynand I, Wiktor Emanuel III król Włoch, gen. Maxime Weygand¹⁰. W 1923 roku zgodnie z ustawą po pięciu latach zakończono przyznawanie powyższego odznaczenia. Należy podkreślić, iż wśród odznaczonych znaleźli się także żołnierze polskich formacji granicznych, w tym i Straży Granicznej.

W latach trzydziestych ubiegłego wieku, w szeregach Straży Granicznej służyło 72 kawalerów orderu wojennego. Nazwiska odznaczonych orderem strażników granicznych można odnaleźć w pamiątkowych wydawnictwach z okazji 5-lecia (w 1933 r.) oraz 10-lecia Straży Granicznej (w 1938 r.)¹¹. Wykazy te jednak nie uwzględniały osób, które z różnych przyczyn odeszły ze służby w formacji lub rozpoczęły służbę w późniejszym okresie. Między innymi Krzyżem Kawalerskim Orderu Wojennego *Virtuti Militari* był odznaczony: gen bryg. Walerian Czuma – ostatni komendant przedwojennej Straży Granicznej, Krzyżem Srebrnym Orderu Wojennego *Virtuti Militari* gen. bryg Stefan Pasławski – organizator i pierwszy dowódca Straży Granicznej oraz major Marian Jadwiński – pierwszy kierownik Małopolskiego Inspektoratu Okręgowego Straży Granicznej.

Lista odznaczonych oficerów i szeregowych Straży Granicznych odznaczonych orderem wojennym *Virtuti Militari*

1. gen. bryg. Jan Jur Gorzechowski	37. podkomisarz Zygmunt Stefański
2. płk Julian Janowski	38. podkomisarz Franciszek Szulc +/R
3. ppłk Piotr Głogowski	39. podkomisarz Michał Śmigielski
4. mjr Stanisław Trella	40. st. przodownik Ignacy Grobelniak
5. nadinspektor Jakub Chmura	41. st. przodownik Bronisław Jędrzejewski
6. nadinspektor Marian Proślówoicz	42. st. przodownik Antoni Kasperkiewicz + N
7. inspektor Karol Bacz	43. st. przodownik Stanisław Kozłowski
8. inspektor Bolesław Czajkowski	44. st. przodownik Jan Leperowski
9. inspektor Wiktor Dunin Wąsowicz	45. st. przodownik Józef Maik
10. inspektor Marian Figiel	46. st. przodownik Malinowski Gracjan
11. inspektor Aleksander Krawecki	47. st. przodownik Stanisław Piotrowski
12. inspektor Henryk Królikowski-Muskiet	48. st. przodownik Józef Śron
13. inspektor Bolesław Rodkiewicz +/R*	49. przodownik Stanisław Dudka
14. inspektor Franciszek Ślęczka	50. przodownik Stanisław Iwanicki
15. inspektor Franciszek Smołucha	

¹⁰ W. Bigoszevska..., s. 47, 48.

¹¹ Listę odznaczonych oficerów i szeregowych przedwojennej Straży Granicznej ustalono na podstawie: *Straż Graniczna 1938-1933 w V Rocznicy objęcia służby na granicach Rzeczypospolitej*, Warszawa 1933, s. 91 oraz *Stój Straż Graniczna. Wydawnictwo Pamiątkowe z okazji X-lecia Straży Granicznej 1928-1938*, Warszawa 1938, s. 101.

16. inspektor Gustaw Świdorski	51. przodownik Jan Kuliś
17. inspektor Marcin Zalewski	52. przodownik Andrzej Linka
18. nadkomisarz Edward Okulski +/R	53. przodownik Franciszek Łuś
19. nadkomisarz Wilhelm Pfister	54. przodownik Leon Madej
20. nadkomisarz Waław Sacewicz	55. przodownik Andrzej Nebesio
21. nadkomisarz Marian Skibiński +/R	56. przodownik Stanisław Salabura
22. nadkomisarz Tadeusz Zieliński	57. przodownik Ludwik Springer
23. komisarz Józef Abraszyński	58. przodownik Józef Świrgiel
24. komisarz Adam Biedrzyński +/R	59. przodownik Andrzej Szybka
25. komisarz Józef Bizio	60. przodownik Stanisław Tomczak
26. komisarz Witold Chotkowski	61. st. strażnik Józef Burdaś
27. komisarz Józef Jakubiec	62. st. strażnik Franciszek Adamczak
28. komisarz Kostecki Kazimierz	63. st. strażnik Julian Chrobak
29. komisarz Jerzy Krafft	64. st. strażnik Wojciech Dąbrowski
30. komisarz Władysław Sawicki	65. st. strażnik Marian Jakubowski
31. komisarz Waław Smakosz	66. st. strażnik Karol Lanocha
32. komisarz Wilhelm Pfister	67. st. strażnik Andrzej Linka
33. podkomisarz Józef Bocheński +/R	68. st. strażnik Romuald Maciewicz
34. podkomisarz Kazimierz Białowąs	69. st. strażnik Wojciech Masłowicz
35. podkomisarz Mieczysław Rycharski	70. st. strażnik Franciszek Panowski
36. podkomisarz Waław Smakosz	71. st. strażnik Józef Prus
	72. strażnik Józef Burdaś

* +/R zamordowany przez Sowietów, + N zamordowany przez Niemców – M. J. Rubas, *Katyńska lista strat polskich formacji granicznych*, Warszawa 2000.

Przywileje związane z posiadaniem orderu wojennego *Virtuti Militari* stwarzały możliwości do wszelkiego rodzaju nadużyć, w związku z tym składane wnioski – zwłaszcza w latach późniejszych – były dokładnie weryfikowane przez komisje środowiskowe oraz Kapitułę. Zdarzały się przypadki, kiedy osoby bezprawnie przypisywały sobie prawo do noszenia tego odznaczenia nie będąc nim odznaczonym. Taka sytuacja miała miejsce w latach trzydziestych w Małopolskim Inspektoracie Okręgowym Straży Granicznej w Przemyślu, kiedy to jeden ze starszych przodowników bezprawnie nosił order wojenny *Virtuti Militari*. W sierpniu 1931 roku w związku z uzasadnionymi podejrzeniami zostało w powyższej sprawie przeprowadzone dochodzenie przez Żandarmerię Wojskową z Bochni, w wyniku którego ustalono, że starszy przodownik Julian Zagłobisz nigdy nie służył w Legionach Polskich, a tym samym nie mógł otrzymać orderu¹². W związku z powyższym za karę został obniżony do stopnia przodownika. Informacja o tym zdarzeniu została podana do publicznej wiadomości wśród podoficerów i oficerów Małopolskiego Inspektoratu Okręgowego Straży Granicznej.

¹² Akta osobowe przodownika Zagłobisza Juliana, CDIA we Lwowie, fond 204/2/1248, s. 30.

W minionych latach zdarzały się również przypadki, iż osoba uhonorowana orderem wojennym *Virtuti Militari* z czasem była niegodna jego posiadania, toteż ustawodawca przewidział możliwość jego odebrania. Zgodnie z zapisami ustawy o orderze wojennym przyznane odznaczenie można było utracić, przy czym zostały ściśle określone przypadki, na podstawie których order mógł być odbierany tj.:

- na mocy prawomocnego wyroku sądowego powodującego utratę orderów

oraz

- na mocy prawomocnego orzeczenia Sądu Honorowego Kapituły orderu wojennego zatwierdzonego przez Naczelnego Wodza względnie przez Generalnego Inspektora Sił Zbrojnych¹³.

Osoba pozbawiona orderu wojskowego traciła również wszelkie prawa wynikające z posiadania tego orderu. Nazwiska osób, które utraciły prawo do noszenia orderu wojennego były publikowane do powszechnej wiadomości w Monitorze Polskim.

Wydawałoby się, że zmiany w ustawie o orderze wojennym „*Virtuti Militari*” dokonane przez Sejm RP w 1933 roku z czasem zakończą proces przyznawania orderów wojennych bohaterom walk o niepodległość ojczyzny. Tymczasem wydarzenia, które niebawem nastąpiły spowodowały, iż lista nagrodzonych znowu się wydłużyła. 1 września 1939 roku wybucha wojna z Niemcami, która dała początek straszliwej wojnie światowej. Do listy odznaczonych w latach 1919-1939 należy dopisać nowe nazwiska – żołnierzy uczestników kampanii wrześniowej, Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie, Ludowego Wojska Polskiego oraz członków ruchu oporu niezależnie od opcji ugrupowania. Wśród nich znaleźli się również byli funkcjonariusze przedwojennej Straży Granicznej, między innymi podkomisarz Witalis Brzeski. W latach II wojny światowej, jak również po jej zakończeniu, Order *Virtuti Militari* był nadawany przez Rząd Polski na Uchodźctwie w Londynie, który przyznał ich łącznie 5573 oraz przez Rząd Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego w Lublinie, który nadał łącznie 5067 orderów wojskowych różnej klasy.

Dla uzupełnienia informacji o orderze wojennym należy dodać, iż w latach siedemdziesiątych XX wieku samowolnie Prezydent Wolnej Polski na Wychodźstwie Juliusz Nowina-Sokolnicki wskrzesił nadawanie tego orderu, jednak brak jest informacji, co do liczby przyznanych przez niego odznaczeń.

Dokonując kwerendy akt personalnych strażników przedwojennej Straży Granicznej, autor miał możliwość zapoznania się z życiorysami

¹³ Art. 11 pkt 1, 2 Ustawy z dn. 25.03.1933 r. o orderze wojennym „*Virtuti Militari*”, Dz. U. nr 33, poz. 285.

oficerów i szeregowych kawalerów orderu wojennego *Virtuti Militari* pełniącymi służbę w Małopolskim Inspektoracie Okręgowym Straży Granicznej w Przemyślu, a następnie w Zachodnio-Małopolskim Inspektoracie Okręgowym Straży Granicznej we Lwowie. Ich zasługi zarówno podczas wojny, jak w czasie pokoju, kiedy pełnili z oddaniem i zaangażowaniem służbę graniczną na Kresach Rzeczypospolitej dowodzą, iż nadanie tak zaszczytnego orderu tym osobom nie było przypadkowe. Z całą odpowiedzialnością można by się pokusić o stwierdzenie, że były to osoby niezwykłego formatu, oddani ojczyźnie. Każdy zyciorys był niezwykle i stanowić mógł fabułę filmu przygodowego lub dobrej sensacyjnej książki.

Przykładem tego mogą być między innymi sylwetki: Komendanta Straży Granicznej gen. bryg. Jana Tomasza „Jura” Gorzechowskiego – bojownika PPS-su, bohatera wielu akcji bojowych podczas Rewolucji 1905 roku, który już za swojego życia doczekał się filmu o sobie¹⁴, inspektora Mariana Prosołowicza bohatera walk polsko-ukraińskich we Lwowie w listopadzie 1918 roku, obrońcy Szkoły Sienkiewicza, podkomisarza Witalisa Brzyskiego organizatora i dowódcy na Białostoczczyźnie podziemia niepodległościowego w latach 1944-1948.

Ich zaangażowanie, poświęcenie dla ojczyzny przyczyniło się do tego, że byli prześladowani przez Niemców, sowieców, ale również po II wojnie światowej przez rodzimy aparat komunistycznej władzy. Nazwiska kawalerów orderu wojennego *Virtuti Militari* pełniących służbę w przedwojennej Straży Granicznej można odnaleźć na listach katyńskich, jak również wśród pomordowanych w hitlerowskich obozach śmierci lub miejscach kaźni rozsianych po całej Polsce.

Dziś – po upływie wielu lat od tamtych tragicznych wydarzeń – warto w 220 rocznicę ustanowienia orderu wojennego *Virtuti Militari* przypomnieć sylwetki zapomnianych przedwojennych oficerów i strażników kawalerów orderu, pełniących służbę na południowej granicy państwa. Może będzie to przyczynek do tego, aby w przyszłości współczesna Straż Graniczna podjęła wysiłek przygotowania i opracowania szerszej publikacji poświęconej przedwojennym kawalerom orderu wojennego służącym w formacjach granicznych II Rzeczypospolitej.

¹⁴ „Dziesięciu z Pawiaka” – film zrealizowany w 1931 r. przez reżysera Ryszarda Ordynkiego na podstawie wspomnień gen. bryg. Jana Tomasza „Jura” Gorzechowskiego opisujących akcję uwolnienia dziesięciu skazanych na śmierć przez reżim carski bojowników PPS, przeprowadzoną 24.04.1906 r. pod jego kierownictwem.

Order Wojskowy Virtuti Militari 1919-1939

Awers, rewers i wstęga
Wielkiego Krzyża z Gwiazdą
Orderu Wojskowego
Virtuti Militari

1

2

3

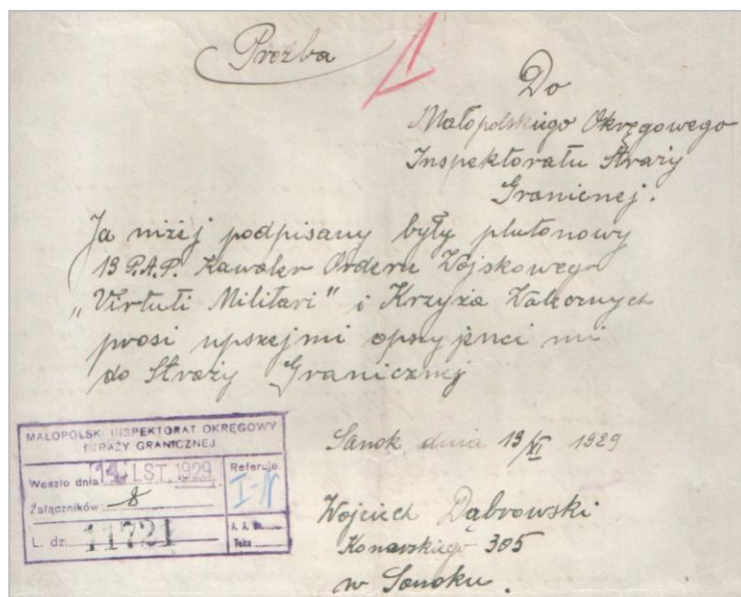

4

1. Awers, rewers i wstążka Krzyża Komandorskiego Orderu Wojskowego Virtuti Militari.
2. Awers, rewers i wstążka Krzyża Kawalerskiego Orderu Wojskowego Virtuti Militari.
3. Awers, rewers i wstążka Krzyża Złotego Orderu Wojskowego Virtuti Militari.
4. Awers, rewers i wstążka Krzyża Srebrnego Orderu Wojskowego Virtuti Militari¹⁵.

¹⁵ W. Bigoszevska, *Polskie ordery i odznaczenia*, Warszawa 1998, s. 49, 51, 53.

Załącznik nr 2

Podanie o przyjęcie do służby w SG złożone przez
 plutonowego W. P. Wojciecha Dąbrowskiego.
 Fot. ze zbiorów W. Wesółkina

Odpis legitymacji uprawniającej przodownika Andrzeja Nebasia
 do noszenia Orderu Wojskowego *Virtuti Militari* – kl. V

Biogramy wybranych oficerów i szeregowych przedwojennej Straży Granicznej służących na południowym odcinku granicy państwowej w latach 1922-1939

komisarz BOCHEŃSKI Józef

Ur.: 19 marca 1899 r. w Chełmie, woj. lubelskie.

Syn: Aleksandra i Wandy z domu Fogel.

Wyznanie: rzymsko-katolickie.

Wykształcenie:

Zawód: oficer Wojska Polskiego.

12.10.1925 r. zawarł związek małżeński z Haliną Lewandowską, z którą miał syna Józefa.

W październiku 1915 r. jako ochotnik w wieku 16 lat wstąpił do 2. Pułku Piechoty Legionów (II Brygada Legionów). W 1917 r. ukończył Szkołę Podoficerską zorganizowaną przy II Brygadzie Legionów. Podczas próby przebicia się pod Rarańczą II Brygady przez pozycje austriackie 16 lutego 1918 r. dostał się do niewoli, a następnie został internowany w obozie Szeklancze na terenie Węgier. Po powrocie do Polski w listopadzie 1918 r. wstąpił do Wojska Polskiego. Brał udział w rozbrajaniu zaborców, walczył na froncie ukraińskim w grupie operacyjnej „BUG” płka Leona Berbeckiego. W 1920 r. został wcielony do 36. Pułku Piechoty Legii Akademickiej, z którym przeszedł kampanię wschodnią. W lipcu 1920 r. dostał się pod Wólką do niewoli bolszewickiej, z której uciekł i w kwietniu 1921 r. ponownie znalazł się w szeregach Wojska Polskiego, gdzie otrzymał przydział do 36. Pułku Piechoty. Z dniem 5 maja 1922 r. został przeniesiony do rezerwy.

Po demobilizacji w 1922 r. podjął pracę w Oddziale II Ministerstwa Spraw Wojskowych, a następnie w latach 1924-1928 pracował w Samodzielnym Referacie Informacyjnym przy DOK nr 1 w Warszawie. W grudniu 1928 r. został przeniesiony do Ministerstwa Skarbu i skierowany do służby w Straży Granicznej.

Przebieg służby w SG:

- 11.12.1928-05.11.1929 oficer informacyjny Wielkopolskiego Inspektoratu Okręgowego SG w Poznaniu.
- 5.11.1929-1935 oficer wywiadowczy IG Gdynia, Pomorski Inspektorat Okręgowy SG.
- W latach 1935-1939 oficer wywiadowczy IG Jasło, Zachodnio-Małopolski Inspektorat Okręgowy SG.
- W latach 1936-1937 był członkiem Sądu Honorowego dla młodszych oficerów.

- W kwietniu 1938 r. ukończył II Kurs Doszkolenia Komendantów Komisariatów w CS SG w Rawie Ruskiej.

W pierwszych dniach września 1939 r. ciężko ranny w bitwie pod Muszyną. Z pola walki został uratowany przez swojego kierownicę strażnika Stanisława Chojnackiego, który przewiózł go do Szpitala Polowego pod Równem. Tam dostał się do niewoli sowieckiej. Przebywał w obozie w Kozielsku. Został zamordowany przez Sowieców w Katyniu prawdopodobnie 23 kwietnia 1940 r.

Awanse: aspirant – 1928 r., podkomisarz – 1930 r., komisarz – 1939 r., pośmiertnie nadkomisarzem – 2006 r., kapitan WP – 1939 r.

Odnaczenia: Order Wojenny *Virtuti Militari* kl. V, dwukrotnie Krzyż Walecznych, Krzyż Niepodległości, Srebrny Krzyż Zasługi, Medal Pamiątkowy za Wojnę 1918-1921, Medal Dziesięciolecia Odzyskania Niepodległości, Brązowy Medal za Długoletnią Służbę, Gwiazda Górnośląska, Odznaka II Brygady Legionów, Odznaka Pamiątkowa Internowanych na Węgrzech, Odznaka Więźniów Ideowych z lat 1914-1921¹⁶.

podkomisarz **BRZESKI Witalis**

Ur.: 28 marca 1894 r. w Białej Cerkwi – Rosja.

Syn: Ryszarda i Marii.

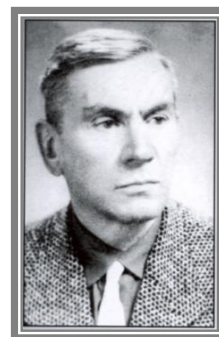
Wyznanie: rzymsko-katolickie.

Narodowość: polska.

Wykształcenie: studiował na Wydziale Prawniczym.

Zawarł związek małżeński z Janiną Ejsmond, z którą miał syna Leszka.

Po ukończeniu nauki w szkole, w 1914 r. wstąpił na Wydział Chemiczny Uniwersytetu w Kijowie. Podczas I wojny światowej, 25 stycznia 1916 r. został zmobilizowany do armii rosyjskiej, gdzie otrzymał skierowanie do 4. Studenckiej Szkoły Oficerskiej w Kijowie. Po zakończeniu nauki, jesienią 1916 r. w stopniu chorążego został przydzielony do 89. Rezerwowego Pułku Piechoty. Z chwilą wybuchu rewolucji w 1917 r. wstąpił do Naczelnego Polskiego Komitetu Wojskowego, gdzie zorganizował koło żołnierzy polskich w garnizonie wojskowym w miejscowości Szuji na terenie Rosji. W grudniu 1917 r. został przetrzucony wraz z jednostką na front rosyjsko-niemiecki, z którego zbiegł i wstąpił do III Korpusu Polskiego. W korpusie zajmował się werbowa-

¹⁶ Biogram został oprac. na podstawie: W. Bocheński, *Józef Bocheński kpt. rez. WP, komisarz Straży Granicznej (1899-1940) służba Rzeczypospolitej*, Warszawa 2008.

niem ochotników do wojska. W czerwcu 1918 r. po rozwiązaniu Korpusu przez Austriaków, rozpoczął działalność konspiracyjną na terenie Kijowa. Wiosną 1919 r., po zajęciu Kijowa przez bolszewików, podejrzany o szpiegostwo został aresztowany i osadzony w więzieniu w Białej Cerkwi. Uciekł z więzienia i ukrywał się we wsi Szamarajówka, aż do zajęcia terenów przez Wojsko Polskie. W grudniu 1919 r. zgłosił się jako ochotnik do wojska, gdzie otrzymał przydział do 78. Pułku Piechoty, z którym przeszedł kampanię wschodnią¹⁷. 30 października 1923 r. w stopniu podporucznika został przeniesiony do rezerwy. Pod koniec 1923 roku wstąpił do Straży Celnej. Po zaprzysiężeniu został skierowany do ISC Drohobycz, gdzie pełnił służbę na granicy polsko-czechosłowackiej. W 1925 r. został przeniesiony do Komisariatu SC w Siankach. Po reorganizacji służb granicznych w marcu 1928 r. wstąpił do Straży Granicznej.

Przebieg służby w SG:

- W 1928 r. oficer wywiadowczy IG w Nowym Zagórze.
- 25 stycznia 1929 r. został zaprzysiężony do służby w SG.
- W latach 1930-1934 kierownik K-tu Worochta, IG Stryj.
- W 1935 r. zastępca przewodniczącego Komisji Dyscyplinarnej przy Wschodnio-Małopolskim IOSG.
- W 1938 r. kwatermistrz IG Stryj.
- 15.03.1939 r. po likwidacji Obwodu SG Stryj został przeniesiony do Obwodu Suwałki na stanowisko kwatermistrza Obwodu.

We wrześniu 1939 r. został zmobilizowany do batalionu „Sejny” KOP. Z chwilą wkroczenia Armii Czerwonej do Polski, przekroczył granicę polsko-litewską i został internowany na Litwie. Prawdopodobnie w październiku 1939 r. udało mu się zbiec z obozu. Przedostał się do okupowanego kraju i włączył się do konspiracji. Został zaprzysiężony w konspiracji 1 grudnia 1939 r. W latach 1941-1942 pełnił obowiązki Komendanta Obwodu ZWZ – AK Sokółka, a od 1942 r. pełnił obowiązki szefa Oddziału II Komendy Okręgu AK Białystok. Po zajęciu terenów wschodnich przez sowietów został 1 grudnia 1944 r. zatrzymany przez Smiersz i osadzony na terenie ZSRR w obozie kontrolno-filtracyjnym nr 283 w Stalinogorsku. Zwolniony po rocznym pobycie w obozie. Powrócił do Polski w grudniu 1945 r., gdzie ponownie włączył się w nurt konspiracji. W latach 1946-1947 pełnił obowiązki prezesa Okręgu WiN na terenie Białostoczczyzny. W kwietniu 1947 r. w Zambrowie ujawnił się przed Komisją Amnestyjną i zamieszkał w Warszawie, a następnie w Olsztynie, gdzie pracował w Urzędzie Celnym jako kierownik Wydziału

¹⁷ Komitet Krzyża i Medalu Niepodległości, Centralne Archiwum Wojskowe im. mjra Bolesława Waligóry w Rembertowie, Odrzuc. 21.06.1938 Brzeski Witalis, s. 2.

Karnego. Po zwolnieniu ze służby w UC, podjął pracę w Centrostalu. W 1960 r. przeszedł na emeryturę. Zmarł 20 grudnia 1975 r. w Olsztynie¹⁸.

Awanse: aspirant 1928 r., podkomisarz – 1929 r., w WP kapitan – 1942 r., major – 1944 r.

Odnaczenia: Srebrny Krzyż Zasługi, Medal Dziesięciolecia Odzyskania Niepodległości, Medal Pamiątkowy za Wojnę 1918-1921, Order Wojenny *Virtuti Militari* V kl. – 1944 r., Krzyż Walecznych – 1942 r., Złoty Krzyż Zasługi z Mieczami – 1946 r.

CDIA we Lwowie, Fond 204/2/792

starszy strażnik **DĄBROWSKI Wojciech**

Ur.: 22 kwietnia 1900 r. w Mrzygłodzie, pow. Sanok, woj. lwowskie.

Syn: Franciszka i Karoliny z domu Filipczak.

Wyznanie: rzymsko-katolickie.

Wykształcenie: w 1912 r. ukończył 4-klasową Szkołę Ludową w Mrzygłodzie.

Zawód: rolnik.

Zawarł związek małżeński z Karoliną Lorenc, z którą miał pięcioro dzieci: Janinę, Zygmunta, Kazimiera, Irenę oraz Henryka. Jako poddany cesarza Karola I, pod koniec I wojny światowej, w sierpniu 1918 r. został zmobilizowany do armii austro-węgierskiej i po przeszkoleniu wraz z 56. Pułkiem Artylerii wysłany na front włoski. W listopadzie 1918 r. dostał się do niewoli włoskiej. W lutym 1919 r. wstąpił jako ochotnik do armii gen. Hallera, z którą w maju 1919 r. powrócił do Polski. Brał udział w wojnie polsko-ukraińskiej w Galicji Wschodniej, a następnie w walkach z Armią Czerwoną. Podczas toczących się działań wojennych służył w Wojsku Polskim jako kanonier w 13. Pułku Artylerii Piechoty. 22 sierpnia 1921 r., w stopniu plutonowego, został przeniesiony do rezerwy.

We wrześniu 1929 r. został przyjęty do służby w SG przez Małopolski Inspektorat Okręgowy Straży Granicznej w Sanoku. Po zaprzysiężeniu otrzymał przydział służbowy na granicy polsko-czechosłowackiej.

Przebieg służby w SG:

- 1.09.1929-5.09.1930 Placówka I Linii Polanica, K-t Worochta, IG Stryj.
- 6.09.1930-16.10.1933 Placówka Wola Wyżna, K-t Jaśliska, IG Jasło.

¹⁸ Na podstawie informacji przekazanych przez Piotra Łapińskiego.

- 17.10.1933 kierownik Placówki I Linii Huta Polańska, K-t Krempna, IG Jasło.
- 23.12.1935 ukończył III Kurs Doskonalący Kierowników Placówek w Rawie Ruskiej.
- 31.08.1935-29.06.1938 kierownik Placówki I Linii Huta Polańska, K-t Krempna, IG Jasło.
- Z dniem 30.08.1938 r. p.o. Dowódcy Placówki I Linii Barwinek, K-t Posada Jaśliska, Obwód SG Jasło.
- 1.02.1939 r. został przydzielony do Wschodnio-Małopolskiego Okręgu SG we Lwowie.
- 2.03.1939-9.05.1939 zastępca dowódcy Placówki I Linii Barwinek, K-t Posada Jaśliska, Obwód SG Sambor.
- 10.05.1939-10.09.1939 Placówka II Linii Sanok, Obwód SG Sanok – służba wywiadowcza.
- 15.09.1939-18.09.1939 Placówka I Linii Kuty, K-t Kuty, Obwód SG Kołomyja.

We wrześniu 1939 r. brał udział w działaniach wojennych. 18 września 1939 r. przekroczył granicę polsko-rumuńską i został internowany na terenie Rumunii. W lutym 1941 r., został przez Rząd Rumunii wraz z pozostałymi internowanymi żołnierzami polskimi przekazany stronie niemieckiej. Podczas pobytu w niewoli niemieckiej był zatrudniony na wsi u Bauera, a następnie jako dekarz w Kolonii, gdzie przeżył dywanowe naloty aliantów na miasto.

Po wyzwoleniu w 1945 r. powrócił do Polski. Będąc byłym strażnikiem granicznym związanym z pracą w wywiadzie SG nie mógł nigdzie podjąć pracy państwowej. Do 1953 r. wraz z kolegą prowadził działalność handlową. W 1953 r. podjął pracę w Wydziale Kwaterunkowym Miejskiej Rady Narodowej w Sanoku, a następnie MZBM w Sanoku, skąd w 1965 r. przeszedł na emeryturę. Po wojnie był aktywnym członkiem Związku Bojowników o Wolność i Demokrację (dalej ZBoWiD). W latach dziewięćdziesiątych awansowany do stopnia kapitana rezerwy Wojska Polskiego.

Zmarł w wieku 98 lat, 5 maja 1998 r., został pochowany na Cmentarzu Komunalnym w Sanoku¹⁹.

Awanse: starszy strażnik – 1933 r.

Odnaczenia: Order Wojenny *Virtuti Militari* V kl., Krzyż Walecznych, Krzyż Zasługi za Dzielność, Brązowy Krzyż Zasługi, Medal Pamiątkowy za Wojnę 1918-1921, Brązowy Medal za Długoletnią Służbę, Odznaka Pamiątkowa Straży Granicznej.

¹⁹ Na podstawie relacji ustnej Kazimiery Wesółkin, córki starszego strażnika Wojciecha Dąbrowskiego, w posiadaniu autora.

W teczce personalnej st. strażnika Dąbrowskiego zachowały się roczne listy kwalifikacyjne z lat 1930-1938, był oceniany przez przełożonych bardzo dobrze. Z Wykazu Stanu Służby zostało wydarte zdjęcie.

CDIA we Lwowie, Fond 204/2/1196

major JADWIŃSKI Marian

– pierwszy kierownik Małopolskiego Inspektoratu Okręgowego Straży Granicznej

Ur.: 25 marca 1895 r.

Syn: brak danych.

Wyznanie: rzymsko-katolickie.

Wykształcenie: brak danych.

Zawód: oficer zawodowy.

Stan cywilny: brak danych.

W 1927 r. został oddelegowany wraz grupą oficerów z Ministerstwa Spraw Wojskowych do Ministerstwa Finansów celem przeprowadzenia reorganizacji Straży Celnej. Kierując Małopolskim Inspektoratem Okręgowym Straży Celnej z siedzibą we Lwowie, w kwietniu 1928 roku brał udział w organizacji Straży Granicznej na południowym odcinku granicy państwowej. Był pierwszym kierownikiem Małopolskiego Inspektoratu Okręgowego Straży Granicznej.

Po zakończeniu służby w Straży Granicznej powrócił do Ministerstwa Spraw Wojskowych, gdzie z dniem 4 października 1928 r. otrzymał przydział na stanowisko dowódcy III Batalionu w 30. Pułku Piechoty w Warszawie. W latach 1930-1932 był słuchaczem XI Kursu Wyższej Szkoły Wojennej w Warszawie. Po promocji w 1932 r. został skierowany do służby liniowej. W lipcu 1933 r. mianowany dowódcą 3. Batalionu Strzelców w Rembertowie. W 1939 r. pełnił obowiązki zastępcy dowódcy 69. Pułku Piechoty w Gnieźnie²⁰. Podczas kampanii wrześniowej 1939 r. pełnił funkcję szefa sztabu w Korpusie Ochotniczym do Specjalnych Zadań²¹. 22 września 1939 roku ppłk M. Jadwiński został skierowany ze Lwowa na tereny okupowane przez Niemców do Makowa Podhalańskiego, gdzie miał koordynować działania dywersji pozafrontowej.

Awanse: kapitan – 1919 r., major – 1924 r., podpułkownik – 1933 r.

Odnaczenia: Order Wojenny *Virtuti Militari* kl. V, Order Odrodzenia Polski, Krzyż Niepodległości, czterokrotnie Krzyż Walecznych, Złoty Krzyż Zasługi.

²⁰ Na podstawie informacji uzyskanych przez autora od Andrzeja Konstankiewicza, w posiadaniu autora.

²¹ R. Dalecki, *Armia Karpaty w wojnie 1939 roku*, Rzeszów 2009, s. 424.

Teczka personalna nie zawiera żadnych danych osobowych pozwalających zidentyfikować ww. Sprawia wrażenie, jakby została celowo zniszczona. W aktach znajdują się pisma z czasu służby mjr. Jadwińskiego w MIOŚG. Dalsze losy są nieznane.

CDIA we Lwowie, Fond 204/2/2444

starszy przodownik KASPERKOWIAK Antoni

Ur.: 10 stycznia 1896 r. w Szalejowie, pow. Koźmin, woj. poznańskie

Syn: Michała i Józefy z domu Jakuszkowiak

Wyznanie: rzymsko-katolickie

Wykształcenie: ukończył 4 klasy Szkoły Powszechnej

Zawód: bez zawodu

Zawarł związek małżeński z Heleną Ciekańską, z którą miał troje dzieci Krystynę, Alfonsa oraz Antoniego.

Jako poddany cesarza niemieckiego Wilhelma II, podczas I wojny światowej, 24 listopada 1915 r. został wcielony do armii niemieckiej, w której przebywał do 23 września 1918 r. W czerwcu 1918 r. we Francji wstąpił do armii gen. Hallera, z którą powrócił do kraju. Po reorganizacji Wojska Polskiego otrzymał przydział służbowy do 4. Pułku Piechoty Strzelców Podhalańskich. Po sześciu latach służby w wojsku 15 marca 1921 r. został zdemobilizowany.

W maju 1922 r. jako uczestnik walk o niepodległą Polskę, a także będąc kawalerem orderu *Virtuti Militari* został przyjęty przez Dyрекcję Ceł w Poznaniu do służby w Korpusie Straży Celnej. Po zaprzysiężeniu wysłany na przeszkolenie do Szkoły SC w Wieleniu. Z chwilą ukończenia przeszkolenia, jak wielu wówczas strażników pochodzących z Poznańskiego, został przeniesiony do Dyrekcji Ceł we Lwowie, gdzie otrzymał stanowisko kierownika Placówki Włosianka na granicy z Czechosłowacją. Placówką kierował aż do rozwiązania formacji SC. W grudniu 1925 r. ukończył w CS SC w Górze Kalwarii II Kurs Doszkolenia. W marcu 1928 r. wstąpił do służby w Straży Granicznej.

Przebieg służby w SG:

- 1.10.1928-24.10.1929 kierownik Placówki Jelenkowane, K-t Sławsko, IG Stryj.
- 25.10.1929-6.03.1930 kierownik Placówki Rafajłowa, K-t Porohy, IG Stryj.
- 31.08.1930 r. ukończył kurs w SC SG w Górze Kalwarii Kurs Doszkolenia.

- 1.08.1930-24.03.1934 kierownik Placówki I Linii Rafajłowa, K-t Sołotwina, IG Stryj.
- 25.03.1934 r. został mianowany kierownikiem Placówki I linii Beskid Klauze, K-t Ludwikówka, IG Stryj.
- 1.03.1939 r. na okres dwóch miesięcy został przydzielony do Wydzielonego Oddziału SG przy I Pułku KOP „Karpaty”.

Podczas okupacji, w maju 1942 r. został aresztowany przez Niemców i wywieziony do obozu koncentracyjnego w Dachau. 7 października 1942 r. zamordowany przez Niemców w zamku Hartheim na terenie Austrii²².

Awanse: przodownik – 1922 r., starszy przodownik – 1933 r.

Odnaczenia: Order Wojenny *Virtuti Militari* kl. V, Krzyż Walecznych, Medal Pamiątkowy za Wojnę 1918-1921, Medal Dziesięciolecia Odzyskania Niepodległości, Brązowy Medal Za Długoletnią Służbę, Odznaka Pamiątkowa Straży Granicznej.

CDIA we Lwowie, Fond 204/2/1337

komisarz KOSTECKI Kazimierz

Ur.: 14 lutego 1899 r. w Podlistach, pow. Mościska, woj. lwowskie.

Syn: Gabriela.

Wyznanie: rzymsko-katolickie.

Wykształcenie: absolwent Szkoły Handlowej we Lwowie.

26.12.1923 r. zawarł związek małżeński z Marią Jasiczanką, nie posiadał dzieci.

W sierpniu 1914 r. wstąpił jako ochotnik do Legionów Polskich. W listopadzie 1918 r. służył w Wojsku Polskim. Po zakończeniu działań wojennych, w październiku 1921 r. został przeniesiony do rezerwy. Poszukując pracy w listopadzie 1928 r. został przyjęty przez Ministerstwo Skarbu w stopniu aspiranta do służby w Małopolskim Inspektoracie Okręgowym Straży Granicznej. Po zaprzysiężeniu odbywał praktykę w Ministerstwie Skarbu w Warszawie. W styczniu 1929 r. został skierowany na granicę z Rumunią, gdzie powierzono mu obowiązki kierownika Komisariatu Horodenka.

²² Na podstawie pisemnej informacji uzyskanej od Huberta Krause – prawnuka przodownika Antoniego Kasperkowiaka, w posiadaniu autora.

Przebieg służby w SG:

- 1.07.1928-31.12.1928 praktyka w Ministerstwie Skarbu.
- 1.01.1929-20.05.1934 kierownik K-tu Horodenka, IG Kołomyja.
- 20.05.1935-1936 kierownik K-tu Muszyna, IG Jasło.
- Z dniem 1.01.1935 r. zostaje przeniesiony do Zachodnio-Małopolskiego Inspektoratu Okręgowego SG.
- W 1936 r. przeniesiony na stanowisko kierownika K-tu Zebrzydowice, IG Bielsko.

Odnaczenia: Order Wojenny Virtuti Militari V kl., czterokrotnie Krzyż Walecznych, Krzyż Górnego Śląska, Medal Pamiątkowy Dziesięciolecia Odzyskania Niepodległości.

Akta osobowe komisarza Kosteckiego zawierają tylko Opis Służbowy założony w Straży Celnej. Dalsze jego losy są nieznane²³.

przodownik NEBESIO Andrzej

Ur.: 29 lipca 1900 r. w Olchówce, pow. Sanok, woj. lwowskie.

Syn: Mikołaja i Dominiki z domu Federak.

Wyznanie: greckokatolickie.

Wykształcenie: ukończył Szkołę Wydziałową.

Zawód: rolnik.

Zawarł związek małżeński z Bronisławą Górniak, z którą miał troje dzieci: Mieczysława, Stanisławę oraz Halinę. Pod koniec I wojny światowej 14 kwietnia 1918 r. został zmobilizowany do armii austriackiej, w której służył do połowy stycznia 1919 r. Podczas wojny polsko-radzieckiej wstąpił jako ochotnik do Wojska Polskiego, gdzie otrzymał przydział do 5. Pułku Artylerii Pieszej. 18 października 1922 r. został przeniesiony do rezerwy.

W grudniu 1931 r. został przyjęty do służby w SG przez Wielkopolski Inspektorat Okręgowy Straży Granicznej. Po zaprzysiężeniu otrzymał przydział do Placówki Krzepice na granicy z Niemcami.

Przebieg służby w SG:

- 6.12.1931-3.12.1934 Placówka I Linii Krzepice, K-t Rudniki, IG Wieluń.

²³ Zamieszczone życiorysy zostały oprac. na podstawie przygotowanej do druku książki: P. Kozłowski *Zapomniani obrońcy granic południowo-wschodnich II Rzeczypospolitej. Słownik biograficzny oficerów, szeregowych i pracowników kontraktowych Straży Celnej i Straży Granicznej*, Przemysł 2010.

- W 1932 r. ukończył w CS SG w Górze Kalwarii XVIII Kurs Doszkolenia dla Szeregowych.
- 4.12.1934-16.09.1937 Placówka I Linii Przedmoście, K-t Praszka, IG Wieluń.
- 28.06.1935 r. ukończył w CS SG w Rawie Ruskiej II Kurs Doszkolenia Kierowników Placówek I Linii.
- 17.09.1938 r. został przeniesiony do Wschodnio-Małopolskiego Inspektoratu Okręgowego SG we Lwowie.
- Z dniem 17.09.1937 r. został mianowany kierownikiem Placówki I Linii Łupków, K-t Komańcza, IG Sambor.

Awanse: starszy strażnik – 1931 r., przodownik – 1935 r.

Odznaczenia: Order Wojenny *Virtuti Militari* V kl., dwukrotnie Krzyż Walecznych, Brązowy Krzyż Zasługi, Medal Pamiątkowy za Wojnę 1918-1921, Brązowy Medal Za Długoletnią Służbę.

W 1933 r. ukończył Kurs Nauki Obywatelskiej na Powszechnym Uniwersytecie Korespondencyjnym w Warszawie. W teczce personalnej przodownika Niebieska, zachowały się listy kwalifikacyjne za lata 1932-1938, w których został oceniony bardzo dobrze. W opinii służbowej za rok 1938, kierownik Komisariatu Komańcza podkomisarz Widlinski scharakteryzował przodownika w następujący sposób: „(...) *Żonaty, ma troje dzieci w wieku szkolnym, Tryb życia prowadzi skromny i oszczędny. Nie zadłuża się ...*”, s. 41. Dalsze jego losy są nieznane.

CDIA we Lwowie, Fond 204/2/1774

nadinspektor PROSOŁOWICZ Marian

Komendant Wschodnio-Małopolskiego IOŚG we Lwowie w latach 1935-1939

Ur.: 7 września 1897 r. w Jarosławiu, pow. jarosławski, woj. lwowskie.

Syn: Władysława i Marii z domu Zgorlakiewicz.

Wyznanie: rzymsko-katolickie.

Wykształcenie: absolwent Szkoły Realnej we Lwowie.

Zawód: oficer zawodowy WP.

Zawarł związek małżeński z Haliną Zajączkowską – pasierbica Krystyna Steiner.

Podczas I wojny światowej jako ochotnik 6 lipca 1914 r. wstąpił do Legionów Polskich, gdzie został przydzielony do 2. Pułku Piechoty Legionów. Podczas bitwy pod Sołotwiną został ciężko ranny. Po okresie

rekonwalescencji 10 maja 1915 r. został przydzielony do 7. kompanii 4. Pułku Piechoty Legionów. Wraz z pułkiem brał udział w walkach z Rosjanami, 5 sierpnia został ranny w potyczce pod Lubartowem. Po kryzysie przysięgowym przeszedł do Polskiego Korpusu Posiłkowego. W bitwie pod Rarańczą z 15/16 lutego 1918 roku dostał się do niewoli austriackiej, z której zbiegł. Ukrywał się przed władzami austriackimi we Lwowie. W listopadzie 1918 r. podczas walk polsko-ukraińskich w Galicji Wschodniej brał udział w obronie miasta Lwowa, między innymi Szkoły Sienkiewicza²⁴. W sierpniu 1920 r. dowodził I Batalionem 4. Pułku Piechoty Legionów.

W marcu 1923 r. ukończył w Rembertowie pięciomiesięczny Kurs Dowódców Baonów. 19 marca 1924 r. został przeniesiony na stanowisko zastępcy dowódcy 86. Pułku Piechoty w Młodecznie, gdzie służył przez kolejne pięć lat. W maju 1929 r. ukończył w Rembertowie trzymiesięczny Kurs Dowódców Pułku. Tuż przed ukończeniem kursu 2 maja 1929 r. został przeniesiony na stanowisko zastępcy dowódcy 71. Pułku Piechoty w Zambrowie. W styczniu 1931 r. został wyznaczony komendantem Powiatowej Komendy Uzupełnień w Tarnowskich Górach. Po ponad półtora roku służby w Powiatowej Komendzie Uzupełnień we wrześniu 1932 r. został przeniesiony do garnizonu w Siedlcach, gdzie objął stanowisko dowódcy 22. Pułku Piechoty. W kwietniu 1934 r. uroczystie pożegnany przez oficerów i podoficerów jednostki²⁵, został przeniesiony z Ministerstwa Spraw Wojskowych do dyspozycji Ministra Skarbu.

Przebieg służby w SG:

- 20.04.1934-31.01.1935 r. przydzielony do dyspozycji Komendanta Straży Granicznej w Warszawie.
- 1.10.1934-24.01.1935 praktyka dowódcza w sztabie MIOŚG w Przemysłu.
- 23.01.1935-18.09.1939 Kierownik Wschodnio-Małopolskiego Inspektoratu Okręgowego Straży Granicznej we Lwowie.

Awanse: chorąży – 1914 r., podporucznik – 1916 r., w 1919 r. został zweryfikowany do stopnia majora, podpułkownik – 1928 r., nadinspektor – 1935 r.

Odnaczenia: Order Wojenny Virtuti Militari V kl., czterokrotnie Krzyż Walecznych, Krzyż Niepodległości, Złoty Krzyż Zasługi, Medal Pamiątkowy za Wojnę 1918-1921, Medal

²⁴ W. K. Cygan, *Oficerowie Legionów Polskich 1914-1917, Słownik Biograficzny*, t. IV, s. 84.

²⁵ „Z życia 22 P.P.” „Wiarus”, Organ Podoficerów Zawodowych Wojska Lądowego, Marynarki Wojennej i Korpusu Ochrony Pogranicza, nr 28 z dn. 13.07.1934 r., s. 669-670.

Dziesięciolecia Odzyskania Niepodległości, Odznaka Pamiątkowa Straży Granicznej, Medal francuski M.C.G.G

Funkcję kierownika W. Małop. IOSG pełnił do połowy września 1939 r., kiedy to przekroczył granicę polsko-rumuńską. Teczka personalna nadinspektora Mariana Rosołowicza zawiera tylko Wykaz Stanu Służby. Dalsze jego losy są nieznane, według niepotwierdzonych relacji zmarł w 1940 roku w Istwabule w Turcji.

CDIA we Lwowie, Fond 204/2/1944

przodownik SZYBKA Andrzej

Ur.: 22 listopada 1896 r. w Trzebini, pow. Kępno, woj. poznańskie.

Syn: Jana i Marii z domu Jutot.

Wyznanie: rzymsko-katolickie.

Wykształcenie: ukończył 4-klasową Szkołę Ludową w Trzebini.

Zawód: pomocnik biurowy.

Zawarł związek małżeński z Marią Kaczmarczyk, z którą miał troje dzieci: Mariana, Helenę oraz Władysława.

Podczas I wojny światowej został zmobilizowany do armii niemieckiej, w której służył do końca wojny. W 1918 r. wstąpił do Wojska Polskiego tworzonego we Francji przez gen. Hallera, z którym powrócił do Polski. Po powrocie do Polski brał udział w wojnie z bolszewikami. 13 grudnia 1920 r. został urlopowany, a następnie zdemobilizowany z wojska w stopniu sierżanta.

Jako uczestnik walk o niepodległą Polskę, 20 lutego 1922 r. wstąpił do służby granicznej. Po zaprzysiężeniu, w stopniu przodownika został skierowany na przeszkolenie do Szkoły SC w Zambrowie, którą ukończył 20 sierpnia 1922 r. Z chwilą zakończenia kursu otrzymał przydział do służby granicznej na południu Polski do Dyrekcji Ciel we Lwowie. Po przybyciu do Lwowa otrzymał stanowisko kierownika Placówki w Szczawnicy w ISC Nowy Sącz. Placówką kierował do 31 sierpnia 1925 r. Z dniem 1 września 1925 r. przeniesiony na stanowisko kierownika Placówki Kułaczyn na granicy z Rumunią. W marcu 1928 r. wstąpił do Straży Granicznej.

Przebieg służby w SG:

- 1.04.1928-5.05.1935 kierownik Placówki I Linii Kułaczyn, K-t Śniatyn, IG Kołomyja.
- Z dniem 1.02.1934 r. został zaszeregowany do IX grupy uposażenia.

- 28.06.1935 r. ukończył w CS SG w Rawie Ruskiej II Kurs Doszkolenia Kierowników Placówek I Linii.
- Z dniem 29.06.1935 r. ponownie objął stanowisko kierownika Placówki I Linii Kułaczyn, K-t Śniatyn, IG Kołomyja, którą kierował do wybuchu wojny.

We wrześniu 1939 r. po przekroczeniu granicy polsko-rumuńskiej został internowany na terenie Rumunii, skąd udało mu się przedostać do Francji. Na terenie Francji wstąpił do tworzącego się Wojska Polskiego. Podczas kampanii francuskiej w czerwcu 1940 r. dostał się do niewoli niemieckiej i przebywał w Stalagu nr VI. Po wyzwoleniu obozu jenieckiego przez aliantów wstąpił do Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie. W latach 1945-1947 pełnił na terenie Niemiec służbę wartowniczą. Po demobilizacji, w 1947 r. powrócił do Polski. W latach pięćdziesiątych pracował w biurze Wrocławskiego Przedsiębiorstwa Budowlanego. Zmarł 19 lipca 1961 r. po ciężkiej chorobie na serce. Został pochowany na cmentarzu w Opatowie koło Kępna.

W kwietniu 1940 r. podczas okupacji przez Sowieców terenów wschodnich rodzina przodownika Szybki została deportowana ze Śniatynia na wschód²⁶.

Awanse: przodownik – 1922 r.

Odnaczenia: Order Wojenny Virtuti Militari V kl., Krzyż Walecznych, Brązowy Krzyż Zasługi, Medal Pamiątkowy za Wojnę 1918-1921, Medal Dziesięciolecia Odzyskania Niepodległości, Brązowy Medal Za Długoletnią Służbę, Odznaka Pamiątkowa Straży Granicznej.

CDIA we Lwowie, Fond 204/2/2378

²⁶ Na podstawie informacji pisemnej uzyskanej od p. Heleny Rokity – córki przodownika Andrzeja Szybki, w posiadaniu autora.

Siergiej Piwowarczyk
Grodno

UMOCNIENIA GRANICZNE ZACHODNIEGO SPECJALNEGO OKRĘGU WOJSKOWEGO (1940 – czerwiec 1941)

W wyniku działań wojennych i polityki dowództwa radzieckiego w latach 1939-1940 granica państwowa ZSSR została przesunięta na zachód. Zgodnie z tajnym protokołem sfery wpływów Niemiec i ZSRR przebiegały rzekami Bug, Narew, Wisła, San, w wyniku czego większa część wschodniego terytorium II Rzeczypospolitej weszła w skład ZSSR jako nowe jednostki administracyjne BSRR – obwody brzeski i białostocki. W planie strategicznym okoliczność ta wywarła pozytywne znaczenie dla Związku Radzieckiego, ponieważ pozwalała na zmniejszenie zagrożenia dla szeregu najważniejszych centrów przemysłowych i administracyjnych kraju, pozwalała zyskać przestrzeń i czas do odparcia ataku i zwrotnego uderzenia. Przesunięcie granicy wywołało jednocześnie wiele trudności związanych z koniecznością przebudowy całego ugrupowania wojsk pierwszego strategicznego rzutu (kolumny), trwałego umocnienia nowych granic i zdobytego terytorium, pozyskania sprzętu do działań operacyjnych, dokonania zmian wszystkich planów operacyjnych.

Radzieckie wojenne planowanie działań strategicznych przeciwko Niemcom rozpoczęło się w październiku 1939 roku. Do czerwca 1941 roku przygotowano pięć wariantów planu operacyjnego wykorzystania Armii Czerwonej w wojnie z Niemcami. Dokument pod umowną nazwą „Plany podstaw rozwoju strategicznego Sił Zbrojnych Związku Radzieckiego na Zachodzie i Wschodzie na lata 1940-1941” został opracowywany zaraz po ustanowieniu radziecko-niemieckiej granicy na mocy umowy z dnia 28 września 1939 roku.¹

Na terytorium BSRR Obwodu Smoleńskiego przeprowadziły dyslokację wojska Specjalnego Zachodniego Okręgu Wojskowego pod dowództwem generała armii D. G. Pawłowa, włączając 1 czerwca 1941 roku 3., 4., 10., 13. armię i formacje obwodowe – łącznie 44 dywizje, w tym 12 czołgowych, 6 zmechanizowanych, 2 kawaleryjskie oraz 8 umocnionych rejonów².

¹ А. В. Исаев, *Антисуворов*, Москва 2004, с. 11-32.

² Р. С. Иринархов, *Западный Особый...*, Минск 2002, с. 20-26.

3. armia (dowódca – generał dywizji W. I. Kuzniecowa) dyslokowała się na prawym skrzydle frontu na linii Grodno-Augustów-Grajewo. Do niej należało niezawodne osłonięcie Grodna i kierunku na Lidę-Wołkowysk i wspólnie z 11 armią „ścięcie” suwalskiego uskoku na terytorium Niemiec.

Najpotężniejsza armia Okręgu Zachodniego – 10. (dowódca – generał brygady K. D. Gołubiew) – znajdowała się na tzw. „uskoku białostockim”, który w czasie pokoju z trzech stron był okrążony przez terytorium wroga. Do celów obronnych uskok nie nadawał się, ponieważ można go było z łatwością zlikwidować uderzeniami skrzydłowymi, ale można było wykorzystać do uderzenia z zaskoczenia w skrzydło i tył wojsk niemieckich. Po całkowitym skompletowaniu 10. armia liczyłaby ponad 250 tysięcy żołnierzy i oficerów, 4000 tysięcy broni i moździerzy, 698 samochodów pancernych i 2350 czołgów. Oprócz składu podstawowego, armia powinna była otrzymać dodatkowo 10-12 ciężkich pułków artyleryjskich, jednostki NKWD i wiele innych pododdziałów.

Na lewym skrzydle, osłaniając kierunek Brzesko-Miński, rozlokowała się 4. armia pod dowództwem generała dywizji A. A. Korobkowa. 13. armia znajdowała się na etapie formowania w rejonie Mogilew-Słuck. Po zakończeniu formowania powinna ona być wysunąć się w rejon m. Bielsk i zająć terytorium między 10. a 4. armią. Wszystkie armie lądowe były wspierane przez mieszane dywizje powietrzne. Zgodnie z planem strategicznym Sztabu Generalnego Armii Czerwonej Frontu Zachodni, z przejściem do natarcia armii Frontu Południowo-Zachodniego (Kijowski Samodzielny Okręg Wojskowy), powinien być uderzeniem lewego skrzydła w kierunku na Warszawę i Siedlce rozbić warszawskie ugrupowanie przeciwnika i zawładnąć Warszawą, następnie rozbić ugrupowanie lublińsko-radomskie, wyjść na rzece Wisła i ruchomymi jednostkami zdobyć m. Radom³.

W taki sposób w Białostockim i Brzeskim Obwodzie Przygranicznym BSRR znalazły się tak liczne wojska radzieckie. Do rozmieszczenia takiej ogromnej infrastruktury wojskowej i przygotowania teatru działań wojennych nieodzowne było przeprowadzenie robót na szeroką skalę: wznieść nowe budowle fortyfikacyjne, schrony, magazyny, koszary, wybudować mosty, drogi, „przerobić” stare torowisko kolejowe. W oficjalnych dokumentach radzieckich początku lat 40-tych te wszystkie przedsięwzięcia nosiły nazwę „prace na obiektach budownictwa specjalnego”, „prace na budownictwie obronnym”, którym władze partyjne, radzieckie i wojenne nadawały ogromne znaczenie i dla realizacji których została uruchomiona ogromna ilość zasobów ludzkich i materialnych.

³ А. Б. Мартиросян, 22 июня. Правда генералиссимуса, Вече 2005, с. 586-587.

Na terytorium zachodnich obwodów BSRR wzniesienie umocnionych rejonów wzdłuż nowej granicy państwowej było zadaniem najpilniejszym.

W marcu 1940 roku przez pierwszego sekretarza KP(b)B P. K. Ponomarenko został przygotowany raport (pisemny) skierowany na nazwisko I. W. Stalina o przedsięwzięciach o charakterze obronnym w pasie drogi granicznej Białoruskiego Samodzielnego Okręgu Wojskowego. W nim partyjny przywódca BSRR zawarł propozycje w zakresie budowy obronnych w nowym nieumocnionym pasie drogi granicznej: „1. Należy sporządzić plan generalny systemu obronnego budowy pasa drogi granicznej, który obejmie nie tylko linię fundamentalnych (podstawowych) długotrwałych punktów ogniowych, ale także sztuczne przeszkody, drobniejsze punkty ogniowe, punkty dowodzenia, system łączności i informacji, że w całości utworzy system obrony w głąb i wzdłuż linii frontu. Plan ten powinien być sporządzony przy udziale odpowiedzialnych przedstawicieli Sztabu Generalnego. Owi przedstawiciele powinni powiązać plan nie tylko z planem obrony, ale i z planem operacyjnym albo chociażby z jego projektem i operacyjnymi kierunkami.

2. Pas drogi granicznej powinien być podzielony na umocnione rejonny już teraz. Powinni być wyznaczeni komendanci umocnionych rejonów z niewielkim stanem osobowym, mimo że nie ma tam obecnie żadnych budowli. Będzie to niewielka grupa, znająca teren (okolicę) wzdłuż i wszerz...”.

Oprócz tego P. K. Ponomarenko proponował przygotowywać kadre techniczną dla DOT-ów – długotrwałych punktów ogniowych (betonowe schrony ogniowe) w specjalnych szkołach i rozwiązać problem z umocnionym rejonem Baranowicze, zbudowanym przez Polaków na wschodniej granicy Polski w latach 30-⁴. Nie posiadamy informacji, czy raport ów dotarł do adresata oraz jaka była reakcja zwrotna. Należy podkreślić, że środki zaproponowane przez przywódców partyjnych były wystarczająco uzasadnione i jak dowiodły późniejsze zdarzenia, część spośród nich została zrealizowana w praktyce (sporządzenie planu generalnego budowy o charakterze obronnym, wykorzystanie zasobów miejscowych).

Przygotowując swój raport P. K. Ponomarenko z pewnością nie wiedział jeszcze, że w Sztabie Generalnym Armii Czerwonej w okręgach przygranicznych przystąpiono do opracowania planu ochrony nowej linii

⁴ Докладная записка секретаря ЦК КП (б)Б Пonomаренко П. К. секретарю ЦК ВКП(б) И. В. Сталину «Об оборонительных мероприятиях в пограничной полосе Белорусского особого военного округа». Март 1940 г. // Национальный архив Республики Беларусь (НАРБ). – Фонд. 4п. – Оп. 21. – Д. 1873. – Л. 112–117, с. 115–117.

granicy państwowej jeszcze jesienią 1939. Została podjęta decyzja o budowie 23 UR-ów (umocnionych rejonów) na nowej granicy. „Uskok Białostocki” w Zachodnim Specjalnym Okręgu Wojskowym powinny były ochraniać cztery umocnione rejon – 62. Brzeski (w pasie 4 armii), 64. Zambrowski (pierwotnie w pasie 10. armii), następnie 66. Osowecki (w pasie 10. armii) i 68. Grodzieński (w pasie 3. armii). Planowana była budowa 37 węzłów obrony z 2130 obiektami długoterminowej fortyfikacji⁵. Dowództwo okręgu zaproponowało dwa warianty wzniesienia umocnionych rejonów – bezpośrednio na linii nowej granicy państwowej i w odległości 25–50 km od niej⁶.

Uwzględniając warunki terenowe pierwszy wariant miał szereg zalet. Punkty oporu umocnionych rejonów rozlokowały się na wzniesieniach po wschodniej stronie rzek Bug, Narew, Bóbr. Jednak z operacyjno-taktycznego punktu widzenia decyzja ta była niepomyślna. Dokładnie kopiując przebieg granicy, pozycje obronne umacniały nader niewygodne dla obrony ugrupowanie wojsk radzieckich w rejonie „Uskoku Białostockiego”. Pas obrony umocnionych rejonów prawie nie posiadał przedpola, a budowa umocnień dokonywałaby się bezpośrednio w polu widzenia niemieckich naziemnych posterunków i punktów obserwacyjnych.

Bardziej trafnym wydawał się wariant drugi, zgodnie z którym pozycje umocnionych rejonów zamierzano rozmieścić w odległości 25-50 km od granicy państwowej. Pozwoliłoby to prowadzić wznoszenie punktów oporu skrycie od przeciwnika, a w przypadku napadu z zaskoczenia, zdążyć rozmieścić na stałych i polowych wzniesieniach. Chociaż wariant ten popierał Sztab Generalny, jednakże przyjęty został wariant pierwszy. Projekt budowy umocnień rejonów został zatwierdzony przez I. W. Stalina na podstawie raportu K. J. Woroszyłowa i B.M. Szaposznikowa⁷. Na podstawie wytycznych komisarza ludowego obrony z dnia 26 czerwca 1940 roku wydano rozkaz rozpoczęcia budowy szeregu umocnionych rejonów na terenie Zachodniego i Kijowskiego Samodzielnego Okręgu Wojskowego⁸.

Budowa umocnionych rejonów przebiegała zgodnie z zasadami esplanady, które zostały zatwierdzone przez Radę Komisarzy Ludowych

⁵ В. А. Семидетко, Истоки поражения в Белоруссии (Западный особый военный округ к 22 июня 1941) / В. А. Семидетко // Военно-исторический журнал. – 1989. – №4. – С. 22–31, с. 28.

⁶ Л. М. Сандалов, Первые дни войны. Боевые действия 4-й армии 22 июня – 10 июля 1941 / Л. М. Сандалов. – М.: Военное издательство, 1989, с. 3-4.

⁷ Г. К. Жуков, Воспоминания и размышления. В 3-х т. Т. 1. – 7-е изд. // Г. К. Жуков – М.: Из-во АПН, 1986, с. 241.

⁸ Л. М. Сандалов, Первые дни войны..., с. 5 // Эсплонадные правила УР. 1940 г. // Российский государственный военный архив (РГВА). – Фонд 37648. – Оп. 1. – Д. 14. – Л. 15-19.

BSRR. Esplanadą umocnionych rejonów było terytorium w ramach ustalonych granic, na które rozprzestrzeniały się szczególne zasady celem lepszego zabezpieczenia rejonu do obrony. Wszystkie problemy związane z prowadzonymi na terytorium esplanady pracami, pociągającymi za sobą zmianę terenu w tym, czy innym stopniu, w zależności od objętości (kubatury) i znaczenia, wstępnie były uzgadniane ze Sztabem Okręgu i Radą Wojskową Armii. Do takich prac należały: wzniesienie, odbudowa, przebudowa i likwidacja budynków, wszelkiego rodzaju wzniesień, sieci łączności, powietrznych i podziemnych przewodów elektrycznych; prace nawadniające, melioracyjne, hydrotechniczne i prace górnicze oraz prace wykopaliskowe; budowa nasypów i wież o wysokości i głębokości ponad 0,5 m.; wyrąb i sadzenie lasów, parków i innych typów roślinności; wznoszenie, przebudowa i likwidacja wszelkiego rodzaju dróg, mostów, grobli (nasypów), tam (grobli, wałów), wiaduktów i innych budowli drogowych; prowadzenie wyrobisk torfowych; utworzenie magazynów materiałów budulcowych, szyn kolejowych, cegieł itp. Na terytorium esplanady było zabronione: pomiar, wykonywanie zdjęć, fotografowanie i szkicowanie terenu; rozwój hodowli gołębia pocztowego i tresura psów do służby w łączności; urządzenie sygnalizacji świetlnej; budowa amatorskich stacji nadawczych. Wymienione ograniczenia nie dotyczyły organów i wojsk NKWD. Kontrola przestrzegania określonych przepisami ograniczeń spoczywała na barkach Rad Wojskowych Armii, obwodowych komitetów wykonawczych i komendantów umocnionych rejonów.

Radzie Wojskowej BSOW (Białoruskiego Samodzielnego Okręgu Wojskowego) w sferze esplanady w zakresie operacyjno-taktycznych wzniesień było nadane prawo:

1. Prowadzenia wszelkiego rodzaju robót obronnych, hydrotechnicznych, melioracyjnych i drogowych oraz urządzeń lub wzniesień; wzniesienia nowych, przenoszenia i odbudowa istniejących budowli oraz wszystkich sposobów i przyjęć, odbiorów w zakresie modyfikacji terenu i przystosowania do potrzeb obrony.
2. Zagadnienia dotyczące rozbiórki czy przenoszenia budynków, budowy, sadzenia owoców i jagód uzgadniane były przez komendanta umocnionego rejonu z rejonowymi komitetami wykonawczymi w zakresie ceny ww. do 5000 rubli, przy cenie ponad 5000 rubli – z obwodowymi komitetami wykonawczymi. Co do przedsiębiorstw o charakterze przemysłowym, rolniczym i innych, podległych republice i związkowi – z właściwymi komitetami ludowymi. Co do mienia kolchozowego, uzgadniane było z kolchozami i realizowane dopiero po zatwierdzeniu przez RKL (Radę Komisarzy Ludowych BSRR).

3. Prowadzenia wyrębu lasu i zalesiania realizowane w odrębnym przypadku za zgodą RKL BSRR.
4. Rozbieżności powstałych między zainteresowanymi organizacjami SA rozstrzyganych przez RKL BSRR i BR okręgu.

Granice terytorium, na którym były realizowane zasady esplanady ustanawiały, co następuje:

Dla Grodzieńskiego UR YP – od północy granica państwowa z Niemcami i Litwą; wschodu – Druskienniki, Poreczje i Gołowniczy; południa – Gołowniczy, Bolszaja Olszanka, Nowy Dwór, Suchaja Dolina, Chodorowka, Piwowary; zachodu – Piwowary, Kulicze, Rajgorod.

Dla Sowieckiego UR YP – od wschodu – wył. Rajgorod, wył. Kługi, wył. Piwowary, Kulesze, Trzciannie, Strieńkowa Gora, Menżenin, od południa – Menżenin, wył. Łomża, rzeka Narew do granicy państwowej, od północy i zachodu – granica państwowa z Niemcami.

Dla Zambrowskiego UR – od północy – rzeka Narew, m. Łomża; wschodu – Menżenin, osada Mazowiec, stacja Szepietowo, Wypychy, rzeka Nuriec do granicy państwowej, od zachodu i południowego-wschodu – granica Państwa z Niemcami.

Dla Brzeskiego UR – od północnego-zachodu i północnego-wschodu – rzeka Nurzec (Nuriec) do Kleszczeli, od wschodu – wył. Kleszczele, wył. Kamieniec-Litowski, Abramowiczy, Kamienica Biskupskaja, od południa – Priłuki, od zachodu i południowego-zachodu – granica państwowa z Niemcami⁹.

Po działaniach bojowych na Przesmyku Karelskim dowództwo wojskowe ZSSR utwierdziło się w przekonaniu o ogromnej roli umocnionych rejonów w pierwszych operacjach bojowych. Aby przyspieszyć proces ich tworzenia, zimą 1939-1940 zostały przeprowadzone prace rekonesansowe w zakresie określenia miejsc wzniesienia długotrwałych budowli obronnych. Na podstawie wspomnień L. M. Sandałowa, prace te w przewidzianym do budowy Brzeskim UR realizowane były w pośpiechu w warunkach głębokiej warstwy śniegu (pokrywy śnieżnej), dlatego efekty zimowych prac rekonesansowych okazały się niezadowalające i wiosną 1940 roku całość prac trzeba było powtórzyć od nowa. Żadne prace zimą w zakresie budownictwa UR nie były prowadzone, wojska zajmowały się rozlokowaniem stanu osobowego i budownictwem gospodarczym¹⁰.

Powtórna praca rekonesansowa celem określenia miejsc betonowych schronów ogniowych w Brzeskim UR została przeprowadzona przez

⁹ Воспоминания Чернущика Николая Александровича // Государственный архив Гродненской области (ГАГО) – Фонд. 377. – Оп. 1. – Д. 84. – Л. 7–8, с. 15-19.

¹⁰ Л. М. Сандалов, Первые дни войны. Боевые действия 4-й армии 22 июня – 10 июля 1941 / Л. М. Сандалов. – М.: Военное издательство, 1989, с. 10.

dowódcę 4. armii gen. W. I. Czujkowa wspólnie z komendantem/dowódcą umocnionego rejonu. Wówczas to dowodzący 4. armią ustalił dla dywizji granicę budownictwa rejonów batalionowych. Na podstawie wspomnień kierowcy 71. UNS (zarząd budownictwa) Grodzieńskiego umocnionego rejonu N. A. Czernuszczyka, w listopadzie 1939 roku woził on wieże czołgowe, które instalowano na granicy na przygotowane podstawy betonowe, a zimą 1939-1940 przewoził on cement, osprzęt (uzbrojenie) i urządzenia (wyposażenie) dla budowy fortyfikacyjnych ze stacji Czechowszczyzna na swój odcinek (posiadłość Świack Górskich w odległości kilku kilometrów od Sopockina)¹¹.

Ogólnie rzecz biorąc doświadczenie rozpoczętej w Europie II wojny światowej zmusiło dowódców do wniesienia istotnych poprawek do systemu umocnienia granicy i wojskowo-inżynierskiego przygotowania TDW (teatru działań wojennych). W październiku 1940 roku szef Głównego Zarządu Inżyniersko-Wojskowego generał-major (generał brygady) wojsk inżynierskich A. F. Chrenow przedstawił referat Szefowi Sztabu Generalnego¹². Wnioski Głównego Zarządu Wojskowo-Inżynierskiego miały odzwierciedlenie w wytycznych ludowego komisarza obrony dla wojskowych rad przygranicznych okręgów z 20 lutego 1941 roku. W wytycznych było zaznaczone, że przy budowie UR (umocnionych rejonów) wymagane jest zwiększenie ich głębokości do 30-50 km w zależności od występowania (istnienia) i głębokości przedpoła, a także pogrubienia żelbetonowych budowli oraz zwiększenia szczelności ognia z karabinów maszynowych i broni artyleryjskiej. W dokumencie było wyjaśnione powołanie (wyznaczenie) rejonów umocnionych: „niezawodnie ochraniać najważniejsze kierunki lub rejony operacyjne i tworzyć oporowe rubieże dla działań polowych wojsk w obronie i operacjach ofensywnych (zaczepnych)”. Obrona umocnionych rejonów powinna polegać na likwidacji przeciwnika przy użyciu ognia przed pierwszą linią obrony głównego pasa obrony i przeciwuderzeniami wojsk polowych w przypadku jego wbijania się klinem na terytorium radzieckie. Umocnione rejony mają swoje specjalne garnizony, których liczebność jest określana odrębnie dla każdego. Wojska polowe mogą zająć umocnione rejony tylko na podstawie rozkazu specjalnego dowództwa frontu. Z przodu głównego pasa polecano obowiązkowo budować przedpole, składające się z szeregu pasów obronnych typu polowego. Węzły obrony powinny posiadać niezawodny system pierścieniowy zapór przeciwczołgowych i przeciwpiechotnych, wprowadzany na najważniejszych kierun-

¹¹ Воспоминания Чернушика Николая Александровича // Государственный архив Гродненской области (ГАГО) – Фонд. 377. – Оп. 1. – Д. 84. – Л. 7–8.

¹² А. Ф. Хренов, Мосты к победе / А. Ф. Хренов. – М.: Воениздат 1982, с. 67-68.

kach w czasie pokoju, a w przypadku pozostałych – w okresie mobilizacji¹³.

Zgodnie z wymogami tych wytycznych, Wojskowym Radom Okręgów zostały wydane rozkazy o kontynuacji rozpoczętej już w 1940 roku budowy umocnionych rejonów oraz wzniesieniu kilku nowych pasów obronnych wzdłuż granicy zachodniej. Na przełomie lutego-marca 1941 roku rząd zatwierdził zasadniczy i roczny plan budownictwa obronnego. Na budownictwo fortyfikacyjne został przeznaczony 1 miliard 181,4 miliona rubli¹⁴. Dla przykładu z tej to sumy Nadbałtyckiemu Specjalnemu Okręgowi Wojskowemu zostało przeznaczony 50 %, Zachodniemu Specjalnemu Okręgowi Wojskowemu – 25 % i Kijowskiemu Specjalnemu Okręgowi Wojskowemu – około 9%¹⁵. Z 4642 budowli fortyfikacyjnych na wszystkich granicach ZSSR w zachodnich okręgach wojskowych należało wnieść 4464 długotrwałych budowli obronnych¹⁶.

Celem budowy umocnionych rejonów na granicy zachodniej ZSRR było planowane wykorzystanie w znaczącym stopniu siły fizycznej, techniki budowlanej i różnorodnych materiałów. Niebezpieczeństwo ataku ze strony Niemiec wymagało budownictwa na szeroką skalę. W tym celu został utworzony Zarząd Budownictwa Obronnego Armii Czerwonej. Bezpośrednie kierownictwo nad miejscowymi pracami powierzono Wojskowym Radom Okręgów. Zostało utworzone stanowisko pomocnika dowódcy wojskowego okręgu ds. umocnionych rejonów, na które na Zachodni Okręg Wojskowy został wyznaczony gen. bryg. I. P. Michajlin. Komendanci umocnionych rejonów zostali zwolnieni ze sprawowania funkcji dowódczej w zakresie prac budowlanych w swojej strefie. Obowiązki te powierzono naczelnikowi zarządu (urzędu) naczelnika budowy. Drogą rozporządzenia Komisarza Ludowego Obrony utworzono 25 urzędów naczelnika budowy (4 w strefie Zachodniego Specjalnego Okręgu Wojskowego), 140 odcinków budowy (22 w województwach brzeskim i białostockim), sformowano 84 bataliony budowlane, 25 samodzielnych kompanii budowlanych i 17 batalionów samochodowych. Od kwietnia 1941 roku do robót budowlanych zostało zaangażowanych 160 batalio-

¹³ Директива НКО Военному Совету ЗапОВО о строительстве укрепленных районов от 20 февраля 1941 г. // Центральный архив Министерства обороны РФ (ЦАМО РФ). – Фонд 2322. – Оп. 1. – Д. 179. – Л. 12–24.

¹⁴ В. А. Чмырев, Оборонительное строительство в СССР (30-е гг. – 1941): автореф. дис... канд. ист. наук: 07.00.02 / В. А. Чмырев. – Санкт-Петербург 1997, с. 13.

¹⁵ В. А. Анфилов, Провал «блицкрига» / В. А. Анфилов. – М.: Наука, 1974, с. 186.

¹⁶ В. А. Чмырев, Оборонительное строительство в СССР (30-е гг. – 1941): автореф. дис... канд. ист. наук: 07.00.02 / В. А. Чмырев. – Санкт-Петербург 1997, с. 13.

nów saperskich, korpusów strzeleckich i dywizji, w tym 41 saperskich batalionów z wewnętrznych okręgów wojskowych¹⁷.

Celem sukcesywnej realizacji planu na terenie Zachodniego Specjalnego Okręgu Wojskowego dodatkowo zostało sformowanych 15 kompanii. Na pomoc im w maju 1941 roku z innych okręgów przybyło 13 batalionów budowlanych i saperskich, 4 bataliony samochodowe. Ze składu osobowego wojsk okręgu do prac budowlanych zostało zaangażowanych 35 batalionów saperskich. W toku budowy bataliony saperskie korpusów przygotowywały punkty oporu umocnionych rejonów, bataliony dywizji tworzyły przeszkody przeciwczołgowe i przeciwpiechotne, a bataliony strzeleckie zajmowały się wyposażeniem rejonów obronnych. Do powyższych prac na kilka miesięcy przed rozpoczęciem działań wojennych zaangażowano po jednym batalionie – dla dywizjonu z każdego pułku strzeleckiego czy artyleryjskiego, prawie cały 33. samodzielny pułk inżynieryjny podległy Okręgowi.

Dodatkowo do istniejącego na danym terenie stanu osobowego do Zachodniego Specjalnego Okręgu Wojskowego zostało skierowanych 181 inżynierów budowlanych, którzy ukończyli uczelnie wyższe. Celem zwiększenia kontroli technicznej nad jakością prac do okręgu wyjechało czterech specjalistów Katedry Fortyfikacji i Technologii Materiałów Wojskowo-Inżynieryjnej Akademii im. W. W. Kujbyszewa. W czerwcu 1941 roku celem przeprowadzenia inspekcji budownictwa fortyfikacyjnego na nowej granicy w Grodnie przybył największy radziecki fortyfikator gen. dywizji D. M. Karbyszew. Oprócz wojskowych, do prac w budownictwie obronnym w zachodnich okręgach wojskowych angażowała się duża liczba ludności cywilnej. Wiosną 1941 roku w budownictwie umocnionych rejonów Nadbałtyckiego, Zachodniego i Kijewskiego Samodzielnego Okręgu Wojskowego codziennie uczestniczyło prawie 136 tys. osób (w ZSOW – około 35 tys.)¹⁸.

Główną pozycją nowych umocnionych rejonów były punkty oporu nadzorowane przez dowódców kompanii, wyposażone w umocnienia i fortyfikacje, wspierające się siłą ogniową. Kilka punktów oporu połączyło się w batalionowy punkt obrony. Nowa organizacja obrony zwiększyła swoją stabilność na wypadek wtargnięcia nieprzyjaciela na danych odcinkach. Taka organizacja obrony została spowodowana wyraźnie wzrastającą siłą uderzeniową wojsk lądowych, co było związane z użyciem na szeroką skalę czołgów. W planie generalnym budownictwa obronnego w latach 1940-1941 przewidywało się zakończenie prac bu-

¹⁷ А. Г. Хорьков, Укрепленные районы на западных границах СССР / А. Г. Хорьков // Военно-исторический журнал. – 1987. – № 12. – С. 47–54, с. 51-52.

¹⁸ А. Г. Хорьков, Укрепленные районы на западных границах СССР / А. Г. Хорьков // Военно-исторический журнал. – 1987. – № 12. – С. 47–54, с. 51.

dowlanych i wyposażenie pierwszego pasa węzłów obrony oraz punktów oporu umocnionych rejonów. W kolejnych latach (aż do 1945 r.) planowano zbudować kolejne pasy i ostatecznie wyposażyć zamknięte umocnione rejon drugiey linii (na starej granicy), znajdującej się w odległości 200-320 km od pierwszej – Polockij, Minskij, Słuckij i Mozyrskij¹⁹.

Długotrwałe wzniesienia fortyfikacyjne nowych granicznych umocnionych rejonów budowano według typowych projektów, opracowanych w latach 1938-1940 przez Konstruktorskie Biuro Inżynieryjne, czyli Głównego Wojskowo-Inżynieryjnego Zarządu Armii Czerwonej. Wzniesione obiekty odnosiły się do drugiego pokolenia radzieckich wzniesień fortyfikacyjnych. Główne zasady konstrukcji i taktycznego zastosowania zostały opracowane w latach 1937-1938 pod wpływem zgłębienia systemu umocnień granic Czechosłowacji²⁰. Obiekty te bardziej odpowiadały zwiększonym możliwościom radzieckiej gospodarki i realiom współczesnego pola walki. W odróżnieniu od wzniesień fortyfikacyjnych pierwszego pokolenia znaczącą część nowych obiektów projektowano pod systemy artyleryjskie, co było rzeczą ważną w związku z rosnącą rolą czołgów we współczesnej wojnie. Aktywnie opracowywano projekty wzniesień ostrzeliwującego działania (kaponiery, półkaponiery), co znacząco zwiększało siłę obrony. Budowle wznoszono uwzględniając surowe wymogi typowych projektów. Pozwalało to realizować ich finalizowanie w krótkim czasie i znacząco skracać termin przeznaczony na projektowanie nowych pozycji obronnych.

Spośród czterech umocnionych rejonów, zaplanowanych w Zachodnim Specjalnym Okręgu Wojskowym, najpotężniejszym przypuszczalnie był Grodzieński. Wzdłuż linii frontu w odległości 80 km od rzeki Niemien na wschód od m. Sołockin i do m. Goniendza planowano wybudować 606 ДОТов²¹.

Głębokość pasa obrony powinna była wynosić 5-6 km i z operacyjnego punktu widzenia ten umocniony rejon był podległy dowództwu 3. armii (sztab w Grodzie). Właśnie tu znajdował się 71. zarząd (urząd) naczelnika budowy samodzielnego batalionu karabinów maszynowych

¹⁹ В. А. Семидетко, Истоки поражения в Белоруссии (Западный особый военный округ к 22 июня 1941) / В. А. Семидетко // Военно-исторический журнал. – 1989. – №4. – С. 22–31, с. 27-28.

²⁰ В. И. Калинин, Сталь и бетон против Микадо. Береговая оборона и укрепленные районы сухопутной границы на Дальнем Востоке СССР. 1932 – 1945 / В. И. Калинин, С. А. Воробьев // Крепость Россия. Историко-фортификационный сборник. – Вып. 2. – Владивосток: Дальнаука, 2005. – С. 76–167, с. 123.

²¹ В. А. Семидетко, Истоки поражения в Белоруссии (Западный особый военный округ к 22 июня 1941) / В. А. Семидетко // Военно-исторический журнал. – 1989. – №4. – С. 22–31, с. 28.

i artylerii, które dowodziło budową 68. umocnionego rejonu. Celem bezpośredniej budowy w wyznaczonych miejscach zostało utworzone 6 odcinków budowy. 71. zarządowi naczelnika budowy zostały przydzielone rejonu obwodu białostockiego: Augustowski, Grodzieński, Dąbrowski, Knyszyński, Skidelski, Sokołowski oraz Sopockiński, których władze lokalne powinny były mobilizować wszystkie siły (zasoby) do budownictwa obronnego²². Ludność miejscowa – zamieszkująca w rejonie wzniesienia budowli obronnych, dróg dojazdowych do nich oraz na wzniesieniach, skąd otwierało się pole widzenia budownictwa, podlegała wysiedleniu do innych miejscowości, w inne miejsca²³.

Latem 1940 roku zgodnie z wytycznymi Komisarza Ludowego Obrony i rozkazu dowódcy Zachodniego Specjalnego Okręgu Wojskowego z dnia 6 lipca rozpoczęła się budowa węzłów obrony umocnionych rejonów: grodzieńskiego, osowieckiego, zambrowskiego i brzeskiego²⁴. Zaleceniem z punktu widzenia operacyjnego i taktycznego Grodzieńskiego umocnionego rejonu było zapewnienie trwałej (mocnej) osłony ze strony Prus Wschodnich rejonu Grodna oraz kierunków: Grodno-Wołkowyśk i Grodno-Białystok. Pierwotnie, zgodnie z rozpoznaniem, planowano wzniesienie trzech węzłów obrony i dwóch samodzielnych punktów oporu.

W wyjaśnieniu do Schematu Generalnego pasa przedpola Grodzieńskiego umocnionego rejonu dawało się zauważyć, że granica państwowa przed frontem umocnionego rejonu przedstawia skrajnie wygięty zarys (przebieg), czym tłumaczy się niejednakową głębokość przedpola na różnych odcinkach umocnionego rejonu. Tak, przed frontem węzeł obrony Nr 1 (Gołowieniczycy – Markowcy) osiąga 3-6 km (realnie – 1-1,5 km), na węźle obrony Nr 2 (Bogatyrki – Lipsk) – mniej niż 1 km od granicy, a przed frontem węzła obrony Nr 3 (Staraja Kamiennaja – Tririeczki) i na kierunku Sztabińskim głębokość pasa przedpola osiągała 20-25 km. Odnotowuje się, że linia samej granicy korzystna z punktu widzenia taktyki

²² Докладная записка Военного отдела Белостокского обкома КП (б)Б о закреплении районов области за управлениями оборонительного строительства. 1940 г. // Государственный архив общественных объединений Гродненской области (ГАООГО). – Фонд. 6195. – Оп. 1. – Д. 191. – Л.124–125, с. 124.

²³ Докладная записка начальника 1-го строительного участка 71 УНС // Российский государственный военный архив (РГВА). – Фонд 36967. – Оп. 1. – Д. 29. – Л. 14–21, с. 17.

²⁴ Приказ командующего ЗапОВО Военному Совету 4-й армии по строительству Брестского укрепления на 1940 г. // Российский государственный военный архив (РГВА). – Фонд 36967. – Оп. 1. – Д. 184. – Л. 65–69; Приказ командующего ЗапОВО Военному Совету 10-й армии по строительству укрепрайонов на 1940 г. // Российский государственный военный архив (РГВА). – Фонд 36967. – Оп. 1. – Д. 184. – Л. 36–44.

nie jest dobra do obrony za wyjątkiem bardzo niewielu odcinków. W większości przypadków – to umowna linia, przechodząca przez lasy, zagajniki, niewielkie rzeki i rowy. Na swojej przestrzeni dwukrotnie przecina ona system Kanału Augustowskiego, a przy tym służy, zabezpieczając zejście wody z Jeziora Augustowskiego do wschodniej części kanału, przechodzi przed przednią krawędź umocnionego rejonu, znajdującą się w rękach Niemców, co stanowi utrudnienie w zakresie pełnowartościowego wykorzystania kanału do zabagniania. Komendant Grodzieńskiego umocnionego rejonu płk N. P. Iwanow doszedł do wniosku, że prawie na całej swojej przestrzeni linia granicy państwowej stanowi niedogodną rubież, wzdłuż której byłoby można mieć przedni skraj obrony, tym bardziej „maskowanie prac i gotowych ДОТов byłoby czynnością wyjątkowo trudną, ponieważ Niemcy wybudowali i kontynuują budowę bezpośrednio przy granicy szeregu wież obserwacyjnych o wysokości do 50 m”²⁵.

Bezpośrednim wznoszeniem i wyposażaniem wzmocnionych żelazobetonowych punktów obronnych zajmowali się wojskowi – saperzy, jednostki inżynieryjne i specjalne jednostki techniczne. W trakcie prac przygotowawczych – przygotowywanie wykopów, zaopatrzenie w piasek, kruszywo, kamień mineralny, drzewa i drewno budowlane, prace transportowe – na szeroką skalę wykorzystywano miejscową ludność cywilną, która realizowała czynności w ramach obowiązku pracy i zajmowała się transportem konnym.

Zgodnie z wykazem tytułów budownictwa obronnego na rok 1940, zatwierdzonym przez Sztab Generalny Armii Czerwonej w lipcu 1940 roku, w Grodzieńskim Umocnionym Rejonie była planowana budowa 133 stałych punktów ogniowych na łączną sumę 17 953 920 rubli²⁶. W 1941 roku – 275 obiektów, z których większość powinna być uzbrojona, wyposażona i zamaskowana do dnia 1 września 1941 roku²⁷. Oprócz tego, do systemu umocnionych rejonów włączone zostały wzniesienia forteczne Grodna, budowle z lat 1913-1915, które powinny być przygotowane do obrony do tego właśnie terminu.

W ujawnionym przez nas meldunku o realizacji planu prac obronnych na terenie umocnionych rejonów Zachodniego Specjalnego Okręgu

²⁵ Пояснительная записка к генеральной схеме предполя Гродненского укрепрайона. 1940 г. // Российский государственный военный архив (РГВА). – Фонд 36967. – Оп. 1. – Д. 213. – Л. 1–12, к. 3–4.

²⁶ Титульный список оборонного строительства 1940 года по Гродненскому УР. 1940 г. // Российский государственный военный архив (РГВА). – Фонд 36967. – Оп. 1. – Д. 186, к. 8.

²⁷ Титульный список оборонного строительства 1941 года по Гродненскому УР // Центральный архив Министерства обороны РФ // Фонд 2322. – Оп. 1. – Д. 226, с. 21.

Wojskowego za rok 1940 wyjaśniono, że na terenie Grodzieńskiego Umocnionego Rejonu przy planie budowy 91 trwałych umocnień, powstało ich 98, co stanowiło 107,7% planu. Jednakże uzbrojenie bojowe zostało zainstalowane w 37 stałych punktach ogniowych (40,66% planu), a wyposażenie wewnętrzne (środki obserwacji i łączności, urządzenia elektryczne, system filtrowentylacyjny) tylko w dwóch²⁸. Sprawozdanie o realizacji planu prac obronnych w umocnionych rejonach Zachodniego Specjalnego Okręgu Wojskowego w ciągu 1940 roku świadczy o tym, że analogiczna sytuacja zaistniała również w innych umocnionych rejonach Zachodniego Specjalnego Okręgu Wojskowego (patrz: tabela)²⁹. Materiały archiwalne świadczą o fakcie, iż plany budowy i rzeczywista realizacja znacząco różniły się i ulegały korekcie na przestrzeni drugiej połowy 1940 roku.

W związku z dużą ilością budowli obronnych przemysł nie nadążał z zagwarantowaniem wyposażenia w materiały budowlane i urządzenia. Z powodu braku materiałów budowlanych i mechanizmów, skrzyń, otworów strzelniczych, wewnętrznego wyposażenia, opóźniła się realizacja nakreślonych planów budowy. Niezbyt dobrze przedstawiała się sprawa z uzbrojeniem już powstałych stałych punktów ogniowych. Do końca roku 1940 w Grodzieńskim Umocnionym Rejonie udało się uzbroić 37 obiektów. W 1941 r. uzbrojenie otrzymały wszystkie wzniesienia (budowle) minionego roku i pojedyncze budowle roku 1941, przy czym większość z nich posiadała tylko część uzbrojenia. Na stanie uzbrojenia wzniesień artyleryjskich 68. Umocnionego Rejonu znajdowały się następujące systemy: 76-mm kazamatowy system forteczny Ł-17 wz. 1940 wyposażony w armatę czołgową Ł-11 kal. 76,2 mm wz. 1938/39 z celownikiem optycznym KT-4. System został przyjęty na uzbrojenie w 1939 r., a pierwsze wzory poszły na uzbrojenie umocnionych rejonów w roku 1940. Nie mniej rozpowszechnionym systemem umocnionych rejonów był długotrwały punkt ogniowy – 4 (schron bojowy-4), który składał się z 45-mm armaty, wzór z roku 1934, połączony 7,62-mm karabinem maszynowym (kaem) „DS”, a wyposażony w celownik optyczny model KT-1. System został opracowany w roku 1938, przeszedł próby poligony i został przyjęty na uzbrojenie w roku 1939. W tym to roku wyko-

²⁸ Донесение о выполнении плана оборонительных работ в укрепленных районах ЗапОВО за 1940 г. // Российский государственный военный архив (РГВА). – Фонд 36967. – Оп. 1. – Д. 213. – Л. 34–36.

²⁹ Донесение о выполнении плана оборонительных работ в укрепленных районах ЗапОВО за 1940 г. // Российский государственный военный архив (РГВА). – Фонд 36967. – Оп. 1. – Д. 213. – Л. 34–36.

nano 324 kompletów systemu długotrwałych punktów ogniowych-4, a na lata 1940-1941 Narodowy Komitet Obrony zamówił jeszcze 1200³⁰.

Oprócz systemów artyleryjskich, na uzbrojenie umocnionego rejonu składały się 7,62-mm karabiny maszynowe „Maksim” wzór z lat 1910/30 na lawecie kazamatowej i 7,62-mm karabiny maszynowe „DS” wzór 39. Aby w jakiś sposób poprawić sytuację związaną z brakiem kazamat, dowódca 3 armii gen. W. I. Kuzniecowa wydał rozkaz: w stałych punktach ogniowych, gdzie zakończono betonowanie i brak uzbrojenia specjalnego, postawić ciężkie karabiny maszynowe systemu „Maksim” i działa polowe. Powołując się na wspomnienia generała K. N. Galickiego, łącznie w stałych punktach ogniowych 68. umocnionego rejonu przed rozpoczęciem wojny zainstalowano około 300 karabinów maszynowych, 80 systemów artyleryjskich 45-mm i 20 armat kaliber 76-mm³¹. Analogicznie przedstawiała się sytuacja z wyposażeniem wewnątrz obiektów: brakowało peryskopów, agregatów benzynowych, pomp wodnych, systemu ochrony przeciwchemicznej i wentylatorów, środków łączności. Jeszcze gorzej przedstawiała się sytuacja z maskowaniem obiektów: większość z nich nie była obsypana ziemią, a te obsypane nie były obłożone darnią, zamaskowane siatką i obsadzone drzewami.

Garnizon Grodzieńskiego Umocnionego Rejonu składał się z Urzędu Komendanta, 232 samodzielnych kompanii łączności, 9. i 10. samodzielnego artyleryjsko-karabinowego batalionu. W 1940 roku Urzędowi Komendanta podlegały również cztery bataliony saperskie i jeden batalion inżynieryjny, ale w rezultacie zostały wyłączone z podległości komendanta umocnionych rejonów i podlegały bezpośrednio wydziałowi inżynieryjnemu sztabu 3. armii. Skład osobowy Grodzieńskiego umocnionego rejonu został przeniesiony tutaj z Połocka, po tym jak we wrześniu 1940 roku Połocki Umocniony Rejon został rozformowany. Komendantem Grodzieńskiego Umocnionego Rejonu do momentu rozpoczęcia wojny był pułkownik N. P. Iwanow. 9 samodzielnych artyleryjsko-karabinowych batalionów pod dowództwem kapitana Żyły zajmowało pozycję w węźle obrony Nr 1 (Sopockin). Węzeł ten ochraniał najważniejszy kierunek na Grodno, w związku z czym prace tam były prowadzone w bardzo intensywnym wymiarze: 10. Samodzielny Batalion Karabinów Maszynowych i Artylerii pod dowództwem kapitana Łuppowa zajmował pozycję od wsi Dorguń na prawym skrzydle do wsi Dolistowo na lewym. W związku z tym, że odcinek obrony 10. samodzielnego batalionu karabinów maszynowych i artylerii był bardzo rozciągnięty (dla

³⁰ А. М. Широкоград, Энциклопедия отечественной артиллерии / Под общ. ред. А. Е. Тараса. – Минск: Харвест, 2000. – 1156, с. 890-896.

³¹ К. Н. Галицкий, Годы суровых испытаний. 1941–1944. Записки командарма / К. Н. Галицкий. – М.: Наука, 1973, с. 23.

przykładu 50 km), przed rozpoczęciem wojny na lewe skrzydło umocnionego rejonu (w rejon wsi Trireczki, obecnie terytorium RP) została skierowana 2. kompania 9. samodzielnego batalionu karabinów maszynowych i artylerii. Ujawnione przez nas wykazy składu osobowego jednostek 68. umocnionego rejonu świadczą o tym, że wiele dowódczych stanowisk stanowiło wakaty, a znaczną liczbę składu osobowego szeregowców stanowili żołnierze poboru wiosennego, co zmniejszało gotowość bojową pododdziałów³².

Gotowość bojowa umocnionych rejonów spadła nie tylko z powodu nieukompletowanych stałych garnizonów, ale i z powodu słabego przygotowania bojowego jednostek umocnionych rejonów³³. Do 1940 roku jednostki umocnionych rejonów były utrzymywane w składzie 25% stanu okresu wojennego. W 1940 roku zostały podjęte środki w kierunku skompletowania jednostek i pododdziałów umocnionych rejonów przez skład osobowy. Dodatkowo planowano uformować jednostki (formacje) i pododdziały o łącznej liczbie 136 744 osób. Na początku 1941 roku na przeszkolenie z rezerwy zostało powołanych 800 tys. osób, z których 38,5 tys. skierowano do umocnionych rejonów³⁴. W uchwale Rady Komisarzy Ludowych ZSRR „O umocnionych rejonach” z dnia 4 czerwca 1941 roku uznano za konieczne w okresie od 1 lipca do 10 października 1941 roku sformowanie dodatkowo 110 samodzielnych artyleryjsko-karabinowych batalionów oraz inne pododdziały dla umocnionych rejonów (kompanie artyleryjsko-karabinowe, dywizjony artyleryjskie i baterie, kompanie łączności i kompanie saperskie)³⁵. Natomiast dla czterech umocnionych rejonów na nowej granicy w Zachodnim Specjalnym Okręgu Wojskowym sformować 30 samodzielnych batalionów karabinów maszynowych i artylerii. Dla Grodzieńskiego Umocnionego Rejonu tworzyło się dodatkowo jeszcze 7 samodzielnych batalionów karabinów maszynowych i artylerii, 2 dywizjony artyleryjskie i kompanię saperską, które zajęłyby nowe punkty oporu po zakończeniu ich budowy³⁶.

³² Штатно-должностные списки военнослужащих частей 68-го УРа. 1940-1941 гг. // Российский государственный военный архив (РГВА). – Фонд 37648. – Оп. 1. – Д. 20.

³³ В. А. Семидетко, Истоки поражения в Белоруссии (Западный особый военный округ к 22 июня 1941) / В. А. Семидетко // Военно-исторический журнал. – 1989. – №4. – С. 22–31, с. 28.

³⁴ А. Г. Хорьков, Укрепленные районы на западных границах СССР / А. Г. Хорьков // Военно-исторический журнал. – 1987. – № 12. – С. 47–54, с. 52.

³⁵ Постановление СНК СССР «Об укрепленных районах» // 1941 год: В 2 кн. Кн. 2 / Сост. Л. Е. Решин [и др.] : Под ред. В. П. Наумова; Вступ сл. акад. А. Н. Яковлева. – М.: Междунар. Фонд «Демократия», 1998 – С. 313–314.

³⁶ Приказ командующего 3-й армией о проведении организационных мероприятий по Гродненскому укрепрайону. 1941 г. // Центральный архив Министерства обороны РФ (ЦАМО РФ). – Фонд 2322. – Оп. 2. – Д. 179. – Л. 1–4.

W uchwale Komisarza Ludowego Obrony ZSRR z dnia 14 maja 1941 roku były określone podstawowe zadania wojsk Zachodniego Specjalnego Okręgu Wojskowego do spraw ochrony granicy i sposoby prowadzenia działań bojowych na początku wojny³⁷. Zgodnie z tą uchwałą przez dowództwo Zachodniego Specjalnego Okręgu Wojskowego został opracowany „Raport odnośnie planu działań wojsk w ochronie Zachodniego Specjalnego Okręgu Wojskowego”, w którym postawione były ogólne zadania dla wojsk okręgu w zakresie obrony granicy państwowej, określony był skład wojsk, przygotowanie inżynieryjne obronnych rubieży okręgu, działania jednostek w przypadku alarmu bojowego³⁸. Odpowiednio sporządzone zostały wytyczne Wojskowej Rady Zachodniego Samodzielnego Okręgu Wojskowego dla dowódców 3., 4., 10. armii, w których były skonkretyzowane zadania dla wojsk przygranicznych tych armii. Zgodnie z tymi dokumentami podstawa obrony granic ZSRR koncentrowała się na „obronie umocnionych rejonów i utworzonych wzdłuż linii granicy państwowej umocnień polowych z wykorzystaniem wszystkich sił i możliwości dla dalszego ich rozwoju. Obronie nadać aktywnego wymiaru”³⁹.

W taki sposób – nie bacząc na to, że budowa umocnionych rejonów za zachodzie jeszcze nie została zakończona – do nich należała ważna rola w obronie granicy państwowej. Wszakże podjęcie decyzji o praktycznie jednoczesnej budowie wszystkich zaplanowanych wzniesień fortyfikacyjnych doprowadziło do naruszenia zasad sztuki wojennej i inżynieryjnej – podstawowy wysiłek powinien być skierowany na utworzenie systemu obronnego na najważniejszych kierunkach i wznosić wyłącznie te wzniesienia, które wymagają niewielkiego nakładu sił, środków oraz czasu celem doprowadzenia do gotowości bojowej. W przeddzień Wielkiej Wojny Narodowej wzniesienia fortyfikacyjne znajdowały się w różnych stadiach budowy i umocnione rejonu Zachodniego Specjalnego Okręgu Wojskowego nie mogły w pełnej mierze zapewnić ochronę rozwijania natarcia wojsk radzieckich i prowadzenia operacji obronnych.

³⁷ Директива наркома обороны СССР и начальника Генштаба Красной Армии командующему войсками ЗапОВО // 1941 год: В 2 кн. Кн. 2 / Сост. Л. Е. Решин [и др.] : Под ред. В. П. Наумова; Вступ сл. акад. А. Н. Яковлева. – М.: Междунар. Фонд «Демократия», 1998 – С. 133–139.

³⁸ Записка по плану действий войск в прикрытии на территории Западного Особого военного округа // Военно-исторический журнал. – 1996. – № 3. – С. 7–17.

³⁹ Директива командующего войсками ЗапОВО командующим войсками 3-й, 4-й, 10-й армий // 1941 год: В 2 кн. Кн. 2 / Сост. Л. Е. Решин [и др.] : Под ред. В. П. Наумова; Вступ сл. акад. А. Н. Яковлева. – М.: Междунар. Фонд «Демократия», 1998, с. 227.

Tabela.

Realizacja prac obronnych w Umocnionych Rejonach Zachodniego Specjalnego Okręgu Wojskowego w ciągu 1940 r.

Nazwa wykonywanych prac	według planu	wykonano	% realizacji (wykonania)
Wzniesienia bojowe, szt.	326	340	104,3
a) ułożono podstawowego żelazobetonu, kb/m	117281	120740	102,9
b) zakończono 7 cyklem, szt.	326	55	16,8
Montaż:			
a) uzbrojenia bojowego, szt.	326	143	43,8
b) wewnętrznego wyposażenia, szt.	163	40	24,5
Łączność: powietrzna, km.	706/ 2996	706/ 3199	100/ 106,8
podziemna, km.	100,7	52,01	52
Otworki wiertnicze do zaopatrzenia w wodę, szt.	30	26	80,6
Przeszkód:			
a) rowów przeciwczołgowych, km.	54,2	3,964	7,3
b) przeszkód przeciwczołgowych, km.			
Połowe dodatkowe wzmocnienie stałych węzłów obrony			
a) drzewno-ziemne wzniesienia, szt.	223	184	82,5
b) kamiennie-betonowe wzniesienia, szt.	38	26	68,4

Polowe węzły obrony:			
a) drzewno-ziemne wzniesienia, szt.	615	577	93,8
b) kamienno-betonowe wzniesienia, szt.	-	3	-
Przedpole:			
a) drzewno-ziemne wzniesienia, szt.	610	673	110,3
b) kamienno-betonowe, szt.	42	25	59,5
c) przeszkody przeciwczołgowe, km.	120,2	51,3	42,7
d) przeszkody przeciwpiechotne, km.	226,5	48,1	21,3

chor. sztab. SG Edward Milewski

CS SG w Kętrzynie

plk SG rez. Kajetan Szczepański

Stowarzyszenie Weteranów

Polskich Formacji Granicznych

WOJSKA OCHRONY POGRANICZA W HISTORII ZIEMI BIAŁOSTOCKIEJ

Wojska Ochrony Pogranicza w historii naszej formacji istniały przez okres 45 lat 8 miesięcy i 2 dni. 15 maja 1991 roku zostały rozwiązane, a na ich miejsce powstała Straż Graniczna.

Po dwudziestu latach – od czasu rozwiązania – nie istnieje i nie wiemy czy ktoś podjął pracę nad naukowym opracowaniem historii Wojsk Ochrony Pogranicza. Niniejszy referat będzie próbą postawienia pytań, określenia znaczenia powołanej formacji i na pewno w części odpowiedzią na zadane pytania.

W jaki sposób jest dzisiaj spostrzegany WOP przez nas funkcjonariuszy Straży Granicznej – formacji nowoczesnej, formacji europejskiej, formacji ochraniającej nie tylko granice swojego kraju, lecz również zewnętrzną granicę Unii Europejskiej? Zdajemy sobie sprawę, że my przejęliśmy majątek i doświadczenie po rozwiązaniu WOP, że musieliśmy w okresie dostosowawczym nauczyć się być nie żołnierzami, lecz funkcjonariuszami, przed którymi stoją bardzo ważne zadania, nie tylko ochrona granicy Rzeczypospolitej Polskiej, lecz również ochrona granicy Europy w ramach układu z Schengen. Wykonując te zadania musimy pamiętać o zachowaniu swoich korzeni, swojej odrębności narodowej i ukazywać naszych historycznych poprzedników na tle zmieniających się zadań.

Nie należy zapomnieć o dorobku prof. Henryka Dominiczaka, który jako oficer WOP pisał na temat Wojsk Ochrony Pogranicza.

Obecnie w naszych szeregach służą jeszcze żołnierze-funkcjonariusze, którzy rozpoczynali służbę w ochronie granicy państwowej w czasie istnienia Wojsk Ochrony Pogranicza. Ich doświadczenie służbowe, profesjonalizm jest wykorzystywany w dniu dzisiejszym przez Straż Graniczną. Tak jak tworzący się WOP po II wojnie światowej opierał się na doświadczeniu kadry oficerskiej, która tworzyła Korpus Ochrony Pogranicza i Straż Graniczną II RP, tak w okresie lat pięćdziesiątych oficerowie WOP tworzyli nowoczesne struktury Straży Granicznej.

Uwarunkowania prawne po zakończeniu wojny

Podstawowymi aktami prawnymi działalności WOP były: rozporządzenie Prezydenta RP z 1927 roku o granicach państwa, rozporządzenie Prezydenta RP z 1932 roku o ochronie granicy morskiej oraz ustawa z 1939 roku o użyciu broni przez Policję Państwową i organy ochrony granic. Większość przepisów tych aktów prawnych przetrwała do 1956 roku, a niektóre nawet dłużej.

Pierwsze powojenne uregulowania zawiera dekrét z 23 marca 1956 roku o ochronie granic Państwa.

Powstanie Wojsk Ochrony Pogranicza

Wojska Ochrony Pogranicza powołane zostały *rozkazem Naczelnego Dowódcy Wojska Polskiego marszałka Michała Roli-Żymierskiego nr 0245 z dnia 13 września 1945 roku*. Zaznaczono w nim, że pełnić będą one służbę graniczną na granicy Rzeczypospolitej Polskiej i zorganizowane będą w sposób następujący:

- Departament Wojsk Ochrony Pogranicza,
- 6 Wydziałów Wojsk Ochrony Pogranicza przy sztabach OW,
- 11 Oddziałów Wojsk Ochrony Pogranicza, z których każdy ochraniał granicę o długości około 321,6 km,
- Komendy Odcinków, z których każda ochraniała odcinek o długości około 66,7 km,
- strażnice ochraniające granicę państwową o długości około 14,7 km.

Na dzień 1 grudnia 1945 roku Wojska Ochrony Pogranicza liczyły 28.476 oficerów, podoficerów i szeregowych.

Pierwszym dowódcą był płk Gwidon Czerwiński. Rosjanin – Polak, jako oficer Armii Czerwonej skierowany został do Wojska Polskiego w październiku 1943 roku i służył do dnia 27 maja 1947 roku¹.

Należy zaznaczyć, że w okresie od zakończenia działań zbrojnych do utworzenia WOP, granicę zachodnią i południową ochraniaли żołnierze Wojska Polskiego ze składu 2 Armii, a wschodnią, północną i morską żołnierze Armii Czerwonej.

¹ E. J. Nalepa, *Oficerowie radzieccy w WP w latach 1943-1968*, Warszawa 1992, s. 21.

**Struktura organizacyjna Wojsk Ochrony Pogranicza
w dniu 13 września 1945 r.**

MINISTER OBRONY NARODOWEJ
Naczelne Dowództwo
WOJSKA POLSKIEGO

6 OKRĘGÓW WOJSKOWYCH
Wdziały
WOJSK OCHRONY POGRANICZA

Departament
WOJSK OCHRONY POGRANICZA

11 ODDZIAŁÓW
WOJSK OCHRONY POGRANICZA

53 Komend Odcinków
WOJSK OCHRONY POGRANICZA

249 Strażnic
WOJSK OCHRONY POGRANICZA

Wyjazd na patrol w 1949 r.

Dowódcy strażnic na odprawie na tle tego samego budynku – 1955 r.

Departament WOP organizował ochronę granic państwowych i odpowiedzialny był za:

- Wydział Służby Pogranicznej I Warszawskiego Okręgu Wojskowego, którego szefem wydziału był płk Kazimierz Gut,
- Wydział Służby Pogranicznej II Pomorskiego Okręgu Wojskowego, którego szefem wydziału był ppłk Karol Bacz,
- Wydział Służby Pogranicznej III Poznańskiego Okręgu Wojskowego, którego szefem wydziału był mjr Lucjan Kępiński,
- Wydział Służby Pogranicznej IV Śląskiego Okręgu Wojskowego, którego szefem wydziału był ppłk Mikołaj Grajworoński,
- Wydział Służby Pogranicznej V Krakowskiego Okręgu Wojskowego, którego szefem wydziału był płk Wacław Spilczyński,
- Wydział Służby Pogranicznej VI Lubelskiego Okręgu Wojskowego, którego szefem wydziału był płk Emil Czaplinski.

Departamentowi w dniu 1 października 1946 roku podlegały następujące oddziały i ośrodki szkolenia:

- Łużycki Oddział Wojsk Ochrony Pogranicza nr 1 w m. Lubaniu Śląskim,
- Poznański Oddział Wojsk Ochrony Pogranicza nr 2 w m. Krośnie n/Odrą,
- Szczeciński Oddział Wojsk Ochrony Pogranicza nr 3 w m. Szczecinie,
- Bałtycki Oddział Wojsk Ochrony Pogranicza nr 4 w m. Koszalinie,

- Gdański Oddział Wojsk Ochrony Pogranicza nr 12 w m. Gdańsku Wrzeszczu,
- Mazurski Oddział Wojsk Ochrony Pogranicza nr 5 w m. Kętrzynie,
- Białostocki Oddział Wojsk Ochrony Pogranicza nr 6 w m. Białymstoku,
- Lubelski Oddział Wojsk Ochrony Pogranicza nr 7 w m. Chełmie Lubelskim,
- Rzeszowski Oddział Wojsk Ochrony Pogranicza nr 8 w m. Przemysłu,
- Krakowski Oddział Wojsk Ochrony Pogranicza nr 9 w m. Krakowie,
- Katowicki Oddział Wojsk Ochrony Pogranicza nr 10 w m. Gliwicach,
- Wrocławski Oddział Wojsk Ochrony Pogranicza nr 11 w m. Kłodzku,
- Centrum Wyszkożenia Wojsk Ochrony Pogranicza w m. Ostródzie,
- Samodzielny Zakład Tresury Psów Wojsk Ochrony Pogranicza w m. Rusowie koło Ostródy,
- Przejściowy Punkt Kontrolny Warszawa Lotnisko Okęcie².

Kadra na tle budynku kompanii technicznej
w koszarach w Białymstoku 1946 r. – dzisiaj areszt dla cudzoziemców

Mówiąc o powstaniu WOP należy zauważyć, że utworzona formacja w nowych warunkach politycznych, jakich znalazła się Polska, nawiązywała do tradycji międzywojennych. Nazwa zbliżona była do Korpusu

² Z. Jackiewicz, *Wojska Ochrony Pogranicza*, Kętrzyn 1997, s. 10.

Ochrony Pogranicza, a noszony na czapce otok zielony nawiązywał do Straży Granicznej II RP, metody pracy przejęte zostały z okresu międzywojennego.

Z pierwszego okresu powstania WOP przyjęty został również dzień obchodów utworzenia formacji granicznej. 10 czerwca 1945 roku żołnierze 2 Armii WP wyszli na patrole graniczne na rzece Odrze. Ten dzień przez WOP został zaanektowany jako Święto WOP i był uroczystie obchodzony do czasu rozwiązania formacji. Pragniemy przypomnieć, że pierwszy znak graniczny na nowej zachodniej granicy postawiony został 27 lutego 1945 roku w m. Czelin, przez żołnierzy 6 Samodzielnego Batalionu Pontonowo-Mostowego.

Relacje społeczeństwa na pograniczu z żołnierzami Armii Czerwonej w 1945

Duży wpływ na życie mieszkańców Polski miały układające się stosunki z żołnierzami Armii Czerwonej. Jednostki Armii Czerwonej rozlokowane na terenie kraju zabezpieczały działalność logistyczną regularnej armii – zwycięzcy II wojny światowej.

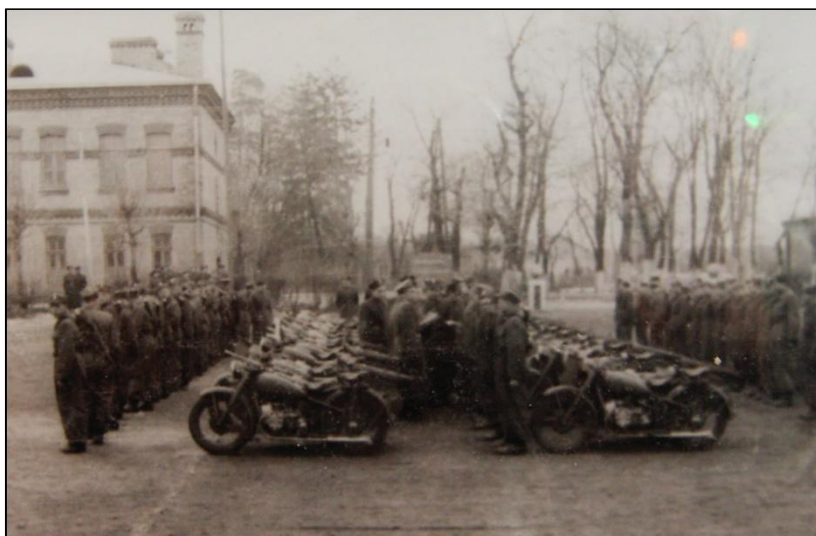
Ppor. Hieronim Zając na motorze Jawa 250.
Dalej kpr. Zenon Dranka z Katowic oraz park samochodowy.

Brak dyscypliny, rozprężenie w szeregach zwycięzców, nadmierne spożywanie alkoholu doprowadzało do coraz to nowych aktów przemocy, nie tylko w stosunku do pokonanych, ale również i sojuszników, czyli ludności polskiej. Przykładem niech będą fakty z terenu województwa białostockiego. W dniu 4 czerwca 1945 roku oddział wojsk lotniczych Armii Czerwonej stacjonujący w majątku Sutki k. Czyżewa, prowadzący warsztat naprawczy samolotów dokonał zniszczenia zajmowanych budynków.

Żołnierze systematycznie wycinali belki, blachy a nawet rozbierali ściany sprzedając materiał lub wymieniając na surowiec do prowadzonej bimbrowni. W ten sposób zdemolowali budynek stanowiący spichlerz³.

Sprawa nadużyć popełnianych przez żołnierzy radzieckich w stosunku do ludności cywilnej była praktycznie codziennie poruszana w Urzędzie Wojewódzkim. Niemoc w stosunku do zwycięzców panowała nie tylko wśród władz, ale również wśród społeczeństwa.

W dniu 2 sierpnia 1945 roku Wojewoda Białostocki napisał pismo do Ministerstwa Spraw Zagranicznych dotyczące zniszczenia łąk i zasiewów w trzech gminach – straty sięgnęły sumy szacunkowej 7.826.185 zł, dodatkowo żołnierze ukradli zwierzęta z gospodarstw – we wsi Bęc-kowo gm. Szczuczyn ukradli z pola 27 krów i 30 owiec.

Przeгляд K 750 na stadionie na ul. Bema.

4 sierpnia 1945 roku wysłano następne pismo do MSZ dotyczące częstych grabieży, niszczeń mienia ob. Polskich i gruntów z prośbą o interwencję u Centralnych Władz Sowieckich.

9 sierpnia 1945 roku żołnierze zwycięskiej armii dokonali zniszczenia linii wysokiego napięcia, spiłowali 23 słupy, zabrali przewodniki. Sołtysi polscy odmówili ochrony linii, ponieważ są bezsilni w ochronie nawet własnego mienia.

Bezkarność żołnierzy Armii Czerwonej dowodzonej przez oficerów, którzy również brali udział w tym procederze doprowadziła do napadu bandyckiego na nadleśniczego i gajowego w miejscowości Żednia.

³ APB, UWB pismo do Starosty w Wysokim Mazowieckim Urzędzie Gminy z dn. 6.06.1945, p. 178.

W dniu 17/18 lipca 1945 roku 12-osobowy oddział żołnierzy, którzy stacjonowali w miejscowości Królowy Most w drodze do Rosji dokonał napadu na mieszkanie nadleśniczego Stanisława Michałowskiego⁴.

2 lipca 1945 roku oddział 40-osobowy Armii Czerwonej na czele ze starszym lejtnantem otoczył wieś Jabłoń Kościelną. Ludność została zapędzona do plebanii a pojedynczo wpuszczane do izby osoby bite, a następnie wypuszczane, ale już przez okno.

W piśmie Zarządu Miejskiego czytamy, że żołnierze radzieccy w Białymstoku zajmowali lokal prywatny, za który nie płacili czynszu, niszcząc sprzęt i mienie właścicieli. Jedenastu pilotów jako jednostka pod nazwą „Aeroflot” Sztab mieszkało na ulicy Mickiewicza 37 w Białymstoku lekceważąc właścicieli mieszkania.

Napady żołnierzy Armii Czerwonej ustały z chwilą wycofania jednostek do Rosji. W późniejszym okresie ekscesy bandyckie żołnierzy radzieckich były sporadyczne.

Pisma, monity wysyłane przez legalne władze administracyjne do władz nadrzędnych i do dowódców jednostek wojskowych sowieckich nie dawały żadnego rezultatu. Zachowanie to jednoznacznie wskazywało, kto jest zwycięzcą a kto poddanym. Czerwonoarmiści traktowali nasze ziemie jako zdobycz wojenną i na nich wprowadzali prawa „grabieży”, nie traktując nas jako sojuszników, lecz niewolników. Rok 1945 to najtrudniejszy czas życia ludności polskiej.

Kadra oficerska WOP – pierwszy dowódca

W 1945 roku do WOP skierowano 150 byłych oficerów KOP i SG II RP, którzy objęli stanowiska w służbie operacyjnej, zwiadowczej i szkoleniowej. Na dzień 1 lutego 1946 roku na 128 oficerów na kierowniczych stanowiskach w Departamencie WOP było: 50 oficerów Armii Czerwonej, 49 oficerów KOP i SG II RP, 29 oficerów WP (frontowców).

Należy stwierdzić, że oprócz frontowców pozostali oficerowie mieli doświadczenie w zakresie ochrony granicy państwowej.

Służba w szeregach WOP przewidziana była dla żołnierzy pewnych pod względem politycznym. Dlatego też wielu oficerów i to głównie z KOP i SG II RP w latach 1946-1949 jako „element niepewny”, zostało usuniętych. W kolejnych latach akcja oczyszczania z „elementów niepewnych” zataczała coraz szersze kręgi. Apogeum nastąpiło w latach 1951-1954. Do WOP nie mógł trafić żołnierz mający rodzinę na zachodzie. W 1951 roku opracowana została instrukcja określająca, kto może służyć w WOP.

⁴ APB, pisma UWB, skarga nadleśniczego m. Żednia z dn. 19.08.1945, s. 93.

Pierwszy dowódca WOP płk Gwidon Czerwiński⁵ w swojej karierze wojskowej pełnił obowiązki w ochronie granicy państwowej, chociaż po przeciwnej stronie. Urodził się on w 1902 roku w małej miejscowości położonej koło m. Stołpce w polskiej rodzinie. Po ukończeniu 16 lat wstąpił do Armii Czerwonej. Służył na granicy białoruskiej i w Azji Środkowej. W latach trzydziestych ukończył Wyższą Szkołę Oficerską Wojsk Pogranicza. W 1941 roku został już jako major mianowany dowódcą pułku i brał udział w obronie Moskwy. Po utworzeniu 1 Dywizji Piechoty im. Tadeusza Kościuszki w Siedlcach został przeniesiony do Wojska Polskiego i pełnił obowiązki dowódcy 2 pp. W 1944 roku został dowódcą 1 Brygady Zmotoryzowanej Piechoty, a w 1945 roku komendantem Oficerskiej Szkoły Broni Pancernych. Pełnił również w tym samym roku obowiązki komendanta twierdzy w Modlinie. Po utworzeniu Wojsk Ochrony Pogranicza wyznaczony został na stanowisko dowódcy. W maju 1946 roku awansowany został do stopnia generała brygady. W Wojsku Polskim zakończył służbę w dniu 27 maja 1947 roku i powrócił do Armii Radzieckiej.

Z pisma – jakie znajduje się w archiwum w Warszawie – dowiadujemy się, że był żonaty. Jego żona walczyła w pierwszych szeregach, jako oficer polityczno-wychowawczy, a syn jako szeregowiec był przydzielony do wojsk samochodowych. Gen. bryg. Gwidon Czerwiński zmarł w dniu 3 grudnia 1969 roku.

Pierwsze lata służby WOP w ochronie granicy

Niemal bezpośrednio po zakończeniu II wojny światowej mimo że nie podjęto jeszcze ostatecznych decyzji co do przebiegu granicy, głównie zachodniej i południowej, rozpoczęto organizowanie polskiej administracji na ziemiach odebranych Niemcom. Ówczesne realne władze polskie uważały za priorytetowe zabezpieczenie granicy zachodniej.

Pierwszy rozkaz dotyczący granic wydany został 17 maja 1945 roku przez Naczelne Dowództwo Wojska Polskiego i dotyczył on granicy zachodniej na Odrze i Bystrzycy. Jej zabezpieczenia dokonać miało pięć dywizji piechoty wchodzących w skład powracającej z Czechosłowacji 2 Armii Wojska Polskiego. Rozkaz wykonany był z marszu i w warunkach bojowych.

Zorganizowane też zostały przejściowe punkty kontrolne w Lipniku, Tuplicach, Lubaniu i Jeleniej Górze. Granicę południową w jej zachodnim

⁵ Fot. Dowódcy WOP pochodzi ze strony internetowej „Muzeum Polskich Formacji Granicznych” <http://www.muzeumsg.pl>

biegu w pierwszym okresie obsadzały również jednostki 2 Armii WP, natomiast odcinek wschodni zabezpieczany był przez Armię Czerwoną.

5 lipca po wyłączeniu 1 Armii WP z składu Frontu Białoruskiego cztery dywizje armii objęły kontrolę na całej granicy południowej. Granica wschodnia w tym okresie właściwie nie była zabezpieczona, gdyż skierowane w tym celu 3 dywizje piechoty, brygada pancerna i batalion zwiadowczy walczyły ze zbrojnym podziemiem w tym rejonie. Granica morska i lądowy odcinek na północy ochraniały przez Armię Czerwoną.

22 sierpnia 1945 roku rozwiązane zostały 1 i 2 Armia WP i powołano jednocześnie 7 Okręgów Wojskowych, z czego 6 przyjęło obowiązki graniczne.

Ponieważ jednostki frontowe nie były przygotowane do pełnienia zadań związanych z ochroną granicy, swe obowiązki realizowały w sposób zadowalający w zakresie militarno-politycznym. Ich skuteczność w sprawowaniu specyficznych funkcji, takich jak zwalczanie przemytnictwa, czy też nielegalnych przekroczeń granicy państwowej była minimalna.

Aby ukazać prawdę o niezwyklej, pionierskiej ofiarności kadry oficerskiej, warto zacytować relację płka Henryka Chmielaka opisaną w publikacji *Moja wopowska służba*, w której zaznacza, iż rozpoczęła się w sposób dość ciekawy.

„Latem 1946 roku przeniesiony zostałem do Wojsk Ochrony Pogranicza na bardzo niespokojną w tym okresie Białostoczczyznę. Ówczesny dowódca jednostki płk Mischke – zakomunikował mi, że wyznaczony zostałem na dowódcę strażnicy, którą mam sobie zorganizować, ponieważ jeszcze nie istnieje. Zaopatrzone na drogę w życzenia sukcesów dotarłem do niższego sztabu, który miał mnie wyekspediować na właściwy odcinek granicy. W ciągu dwóch dni zebrano z różnych pododdziałów grupę żołnierzy, która miała stanowić załogę strażnicy. Byli to doświadczeni frontowi żołnierze. Wydali mi się sympatyczni i delikatnie mówiąc – nieco niezdiscyplinowani. Zainteresował ich fakt, że przyszedłem do nich ze stanowiska dowódcy kompanii w batalionie karnym. Wydaje mi się, że to im zaimponowało i odtąd zaczęła się nasza przyjaźń.

Jednocześnie dowiedziałem się, że miejscowość, w której będę pełnił służbę była w okresie wojny spalona. Na strażnicę nadaje się budynek, który ma wprawdzie ściany i dach, ale brak tam okien i drzwi, nie mówiąc o takich drobiazgach jak piec. Budynek był zamieszkały, co stanowiło jego główną zaletę. Okazało się, że miał on »mieszkańców«, z którymi prawdziwą wojnę stoczył nasz podoficer sanitarny. Przygotowania do wyjazdu na »własne gospodarstwo« zakończyliśmy szybko i całe mienie strażnicy zmieściło się na dwóch wozach konnych, przy czym znaczną część ładunku stanowiła amunicja i granaty. Otrzymaliśmy również kilkanaście koni wierzchowych.

Tak wyekwipowani wyruszyli objąć pod ochronę kolejny odcinek granicy państwowej. Była to moja pierwsza jazda w siodle. Rozmieściłem na kwaterach żołnierzy i konie, zorganizowałem służbę i zmęczony gościnnością gospodarzy zabrałem się do robienia bilansu oczekujących mnie przyszłych kłopotów. Tak się zaczęło. Potem przyszła żmudna praca przy organizowaniu ochrony granicy z równoczesnym remontem własnymi siłami budynku strażnicy, poznawanie odcinka i ludzi, wytężona praca polityczna w okresie pierwszych powojennych wyborów. Były strzały. Były sukcesy i niepowodzenia. Było ciągłe gromadzenie doświadczeń. Trudne momenty wspomina się jednak najchętniej i pamięta najtrwalej”⁶.

Wspólne życie na pograniczu

Pierwsza instrukcja służby granicznej zobowiązywała całą kadre WOP do prowadzenia systematycznej, masowej pracy wśród ludności cywilnej, celem wciągnięcia jej do aktywnego udziału w ochronie granicy⁷.

Tymczasowa instrukcja dla komendanta strażnicy z roku 1947 w punkcie 11 wyraźnie określała, że winien on znać ludność zamieszkałą w strefie nadgranicznej, nawiązać z nią kontakt i utrzymywać dobre stosunki, a przez oddziaływanie społeczne i propagandowe pozyskać element szczerze demokratyczny do współpracy z WOP przy zabezpieczaniu granicy. W jeszcze bardziej rozwiniętej postaci kwestie te zostały wprowadzone do wydanych w latach późniejszych regulaminów służby granicznej, ugruntowując wśród żołnierzy, a głównie oficerów wszystkich specjalności, powszechną świadomość tej doniosłej potrzeby⁸.

Przykładem niech będzie wieś Masiewo (zagubiona) położona w Puszczy Białowieskiej. W latach 1945-1953 istniała tam strażnica WOP. Po wojnie wieś była zniszczona, nie było szkoły ani nauczycieli. Żołnierze mieszkali w ziemiankach, dopiero w 1947 roku otrzymali dwa wagony towarowe kolejki wąskotorowej, które rok później obudowali cegłą i wykorzystywali jako budynki strażnicy. Jeden z oficerów ppor. Władysław Widzewicz z własnej inicjatywy zorganizował szkołę na strażnicy dla około 25 dzieci od 7 do 12 lat, gdzie osobiście uczył je matematyki oraz umiejętności czytania i pisania. Ludność wioski przyjęła tę pomoc z wielką wdzięcznością. Chociaż od tamtego okresu minęło tak wiele czasu tę „pierwszą szkołę” już dzisiejsi dziadkowie wspominają z największym sentymentem⁹.

⁶ Sala Tradycji PoOSG, Kronika BO WOP, s. 25.

⁷ ASGr, sygn. 217.2, Tymczasowa instrukcja dla wydziałów WOP przy DOW z 1947 roku określająca obowiązki dowódcy strażnicy, s. 42.

⁸ ASGr, sygn. 217.2, op. cit., s. 42.

⁹ Relacja kpt. rez. Władysława Widzewicza, Białystok 1977.

Budowa ziemianki – Masiewo 1946 r.

Stosunek duchowieństwa i władzy lokalnej

Duchowieństwo w strefie przygranicznej w większości do żołnierzy WOP ustosunkowane było bardzo pozytywnie. Na odcinku białostockim proboszczowie w m. Kleszczele, powiat Bielsk Podlaski i miejscowości Lipsk powiat Sokółka odstąpili bezpłatnie parafialne budynki na pomieszczenia komend odcinków, a proboszcz w m. Rygałówka przekazał wygodne budynki na przejściowy punkt kontrolny. Przychodząc z pomocą WOP władze miejscowości Czeremcha przydzieliły pomieszczenia dla miejscowej placówki kontrolnej oraz wyposażenie. Często proboszczowie byli gośćmi w strażnicach WOP.

Rozminowanie kraju

Saperzy jeszcze w czasie działań wojennych przystąpili do usuwania niewypałów i niewybuchów z terenu naszego kraju. Dopiero po podpisaniu kapitulacji pełną parą ruszyło rozminowanie Polski, które trwało do 1956 roku. Po tym okresie w strukturach WOP istniały patrole rozminowania, którym podlegały tereny gmin przygranicznych.

Ta tzw. „czarna śmierć” największe żniwo zbierała w okresie powojennym i to co najbardziej bolało, najwięcej ofiar było wśród dzieci. Poniżej 3 fragmenty listów odzwierciedlających odczucia mieszkańców białostoczczyzny:

„Na polu u nas wszystko ładnie rośnie, na łąki kosić nie można iść, bo wszędzie miny, tak że kto poszedł to i nie wrócił”

– odpis z listu Agnieszki Rogińskiej,
kol. Doły, Goniądz, 15.06.1945 rok.

„Życie człowieka to na każdym kroku tu niepewne. U nas to szpitale pełne kalek. I co zginęło ludzi na śmierć od min... Bo u nas drogi i pola pominowane, tu idziesz i od razu porywa na kawałki człowieka...”

– odpis listu Jana Walczaka, Brzozówka,
pow. Augustów, 22.06.1945 rok.

„W naszych stronach najgorsze to miny, coraz to przywożą do szpitala skaleczonych i wypadki śmiertelne. W tych dniach pochowała p. Urlechowe syna, który też na minę wszedł...”

– odpis listu P. Milanowska, Augustów,
24.06.1945 rok¹⁰.

Tylko w latach 1970-1975 saperzy w Białymstoku zrealizowali ponad 100 zgłoszeń, usuwając 1542 niewypały i przejeżdżając 20.800 km. Zlikwidowali między innymi 5 bomb lotniczych, 247 pocisków artyleryjskich i 77 granatów moździerzowych, a Oddziały WOP stacjonujące w Gdańsku czy Katowicach miały w ostatnich latach istnienia WOP od 300-400 zgłoszeń w roku kalendarzowym.

Wszyscy saperzy byli ofiarnymi żołnierzami. Cieszyli się zaufaniem przełożonych, mieszkańców oraz zyskali wysokie uznanie ówczesnych władz. Byli często wyróżniani, między innymi otrzymali od Dowódcy Warszawskiego Okręgu Wojskowego dyplomy uznania, odznaczenia oraz inne wyróżnienia¹¹.

Na liście bohaterów Wojsk Ochrony Pogranicza pierwsze miejsce zajmowali właśnie saperzy. Z Sudeckiej Brygady WOP kpr. Zdzisław Otto, kpr. Wojciech Kubacki, plut. Antoni Barmin zaliczani byli do bohaterów okresu pokoju. Gdy w nocy z 29 na 30 maja 1965 roku mieszkańcy ziemi kłodzkiej brali udział w alarmie przeciwpowodziowym, grupa saperów została skierowana do akcji ratowniczej w rejonie rzeki Ścinawki, gdzie powstała szczególnie groźna sytuacja. Saperzy przez całą noc ratowali ludność i jej dobytek. O świcie dobiegła ich wiadomość, że w budynku zalanym wodą znajduje się 5-letnia dziewczynka. Sześciu saperów, a wśród nich wyżej wymienieni, natychmiast pospieszyli na ratu-

¹⁰ APB, Urząd Wojewody Białostockiego 285, odpisy z listów mieszkańców województwa, s. 69, 70, 72.

¹¹ APB, KW PZPR, Sprawozdanie operacyjne za 1970-1975 i ocena działalności jednostki na Plenum KW PZPR, Białystok 1975.

nek. W czasie zmagania z żywiołem łódź rzucona silną falą w nurt wzburzonej rzeki uderzyła o filar mostu i przewróciła się. Silny prąd i wysoka fala uniemożliwiły udzielenie skutecznej pomocy tonącym żołnierzom. Tak zginęli trzej ofiarni saperzy i wzorowi żołnierze¹².

Wyciąganie pocisków z transzeji w okolicy Białegostoku

Pamięć o WOP w społeczeństwie

Pamięć o Wojskach Ochrony Pogranicza jest współcześnie pielęgnowana przez młodzież szkolną w Przemyślu, Pogodnej, Dymatrowie, Lutowiskach, Kostrzynie, Hrubieszowie, Wałbrzychu, Białce Tatrzańskiej, Darłowie, Szymkach, Szydłowcu, Dołhobyczowie, Gdańsku, Białymstoku i w wielu innych miastach oraz miejscowościach.

W Dymatrowie żołnierze WOP dokonali uroczystego otwarcia szkoły 25 lipca 1945 roku. Ze względu na lokalizację przez wiele lat rozwijała się współpraca młodzieży z żołnierzami z zaprzyjaźnionego batalionu prudnickiego Górnośląskiej Brygady WOP, ukoronowaniem czego było nadanie szkole imienia WOJSK OCHRONY POGRANICZA 6 czerwca 1986 roku. Ważnym dniem w historii szkoły był także 6 czerwca 1987 roku, kiedy to nadano jej sztandar.

Szkoła w Szymkach nosi imię Żołnierzy Białostockiego Oddziału WOP, które otrzymała 28 maja 1975 roku. W imieniu funkcjonariuszy Podlaskiego Oddziału Straży Granicznej, Komendant ppłk mgr Leszek Czech, zadeklarował chęć współpracy z tą placówką, a na stałego łącznika wyznaczył Komendanta Placówki SG w Michałowie. Od tamtego cza-

¹² Bohaterowie WOP, Warszawa 1975, s. 4, 12, 13.

su współpraca zyskała nowy wymiar. Komendant jest częstym gościem, opowiada o zmianach zachodzących na granicy, a mieszkańcy wyjeżdżają na wycieczki organizowane wspólnie z funkcjonariuszami, popularnymi „pogranicznikami”.

Oprócz szkół imię Wojsk Ochrony Pogranicza nosi Komenda Hufca ZHP w Sławnie oraz Komenda Hufca ZHP w Żywcu. W latach 60-tych na terenie Łużyckiej Brygady WOP narodziła się Harcerska Służba Graniczna. Jak istotną rolę ona odegrała, niech świadczy fakt, że wielu wysokich oficerów WOP, a potem Straży Granicznej wywodziło się z drużyn HSG. Związek Harcerstwa Polskiego zawsze mógł liczyć na pomoc w działalności statutowej ze strony żołnierzy WOP.

Zadania WOP poza służbą graniczną

Na żołnierzach WOP można było polegać w każdej trudnej sytuacji. Nieśli pomoc nie tylko ludności pogranicza, ale również wewnątrz kraju pracując na rzecz gospodarki narodowej. Gdy zbliżały się uroczystości na dalekich kresach kraju, to orkiestra lub zespół estradowy z brygad WOP chętnie w nich uczestniczył. Jeżeli potrzebna była pomoc przy żniwach, pomagali żołnierze poza godzinami służbowymi, budowali drogi, mosty, szkoły, elektryfikowali miejscowości, dbając o utrzymanie łączności. W czasie zimy stulecia 1978 roku pracowali w elektrociepłowniach rozkuwając zamrożony węgiel w wagonach. Pomagali w lasach przy wycinaniu śniegołomów i wiatrołomów nie zaniedbując zadań związanych z ochroną granicy państwowej.

Mając w składzie organizacyjnym saperów Brygada WOP wykonywała również zadania związane z usuwaniem niewypałów będących pozostałością po zakończeniu wojny światowej.

Grunt to RODZINA

Taki właśnie cel Organizacja Rodzin Wojskowych postawiła sobie za główny w swoim postępowaniu. W strażnicy, przejściu granicznym tworzyły się grupy kobiet, które umiały pokierować tak swoją pracą i postawą, że tworzyły miłą, rodzinną – wręcz domową atmosferę. Wspomagane przez przełożonych wpływały na kondycję psychofizyczną całej kadry i żołnierzy służby czynnej. Przyjęta odznaka – **Czterolistna Koniczyna** – przynosiła szczęście dla całej organizacji i rodzin wojskowych. W każdym Oddziale WOP i w każdej organizacji prowadzone były Kroniki, które obecnie przechowywane są w prywatnych rękach i są wspólnym źródłem wspomnień z tamtych lat.

Wzorowy żołnierz WOP Włodzimierz Wiluk, 1972 r.

*

Prowadzone zmiany strukturalne Wojsk Ochrony Pogranicza w okresie od 1945 do maja 1991 roku były naturalnym czynnikiem zmieniającej się sytuacji politycznej i społecznej w Europie Środkowej. Upadek bloku Układu Warszawskiego i rozwiązanie ZSRR wymusiło gruntowną reorganizację formacji granicznej do obecnego kształtu. Zmiana ustrojowa w naszym kraju doprowadziła do całkowitego przekształcenia wojskowej formacji w formację policyjną – Straż Graniczną. Współczesna formacja stara się nawiązywać do swoich bliskich i dalekich poprzedników. Ukazuje ich dorobek, poświęcenie dla służby, sposoby ochrony granicy państwowej na tle dzisiejszych zadań wykonywanych przez Straż Graniczną – niby podobne, lecz inne, bardziej rozbudowane, nowoczesne.

Wojska Ochrony Pogranicza w ciągu 46 lat istnienia odcisnęły swój ślad na żołnierzach służących w tej formacji granicznej. W okresie istnienia przeszkolili ponad 300 tysięcy żołnierzy służby zasadniczej. Każdy z nich pełnił służbę przez okres dwóch lat. W czasie pełnienia tej służby zginęło w ochronie granicy 430 żołnierzy, wielu z nich poległo śmiercią bohatera.

Wiele pytań należy jeszcze postawić, aby omówić istnienie Wojska Ochrony Pogranicza. Na pewno pytania te będą podobne do tych, jakie są i były stawiane przed byłymi formacjami granicznymi powołanymi do ochrony granicy państwowej. Czy uzyskamy odpowiedzi na te pytania?

inż. Waldemar Bocheński
Prezes Stowarzyszenia Weteranów
Polskich Formacji Granicznych

PODRÓŻ HISTORYCZNA NA DAWNE KRESY II RZECZPOSPOLITEJ*

W dniach 14-18.09.2012 r. 16-osobowa grupa członków Stowarzyszenia Weteranów Polskich Formacji Granicznych, w tym funkcjonariuszy Straży Granicznej (SG) i ich rodzin, odbyła drugą już podróż historyczno-wojskową autobusem na dawne Kresy Rzeczypospolitej. Punktem docelowym wyprawy był położony nad rzeką Słucz sarnieński odcinek bastionu „Polesie”, a zasadniczym celem inwentaryzacja miejsc pochówku żołnierzy Batalionu Fortecznego KOP „Sarny” poległych podczas walk i po poddaniu zamordowanych przez żołnierzy sowieckich.

Zanim jednak dojechaliśmy do Tynnego, zatrzymaliśmy się na nocleg w budynku Centrum Dialogu (CDK), zarządzanego przez Chorągiew Łódzką ZHP, w położonej w dorzeczu Garbachu i Styru wsi Kostiuchnówce. To tu podczas walk na Wołyniu spotkały się wszystkie trzy Brygady Legionów Polskich. Trzecia bitwa kostiuchnowska, jaka rozegrała się 4-6 lipca 1916 r., to największa polska bitwa I wojny światowej, a zarazem najkrwawsza. Straty szacuje się na ok. 2000 zabitych, rannych i zaginionych. Bitwę stoczono z wojskami rosyjskimi podczas ofensywy dowodzonej przez gen. Brusilowa. Niezwykle wymownym śladem walki Polaków o niepodległość są dziś bezimiennie mogiły i cmentarze wojenne, w których spoczęły ciała blisko 4600 żołnierzy Legionów.

15 września odwiedziliśmy miejsca związane z walkami Legionów: Polski Mostek na Bezimiennym Potoku, cmentarz legionowy w Polskim Lasku, Lasek Saperski, Kopiec Chwały Legionowej na Polskiej Górze i miejscowy cmentarz. Oprowadzał nas hm. Jarosław Górecki, dyrektor CDK. Jadąc dalej, w kierunku Sarn, przejechaliśmy przez Wołczeck, w którym znajduje się także kwatery legionistów poległych w tej bitwie.

W Sarnach, w dawnym kościele garnizonowym, podczas mszy św. koncelebrowanej przez ks. ppłk SG Mirosława Kurjaniuka, kapelana Nadbużańskiego Oddziału Straży Granicznej i ks. Władysława Łukasiewicza, proboszcza parafii p.w. Przemienienia Pańskiego w Sarnach, z udziałem dziekana prawosławnego Straży Granicznej por. SG Adama Weremijewicza oraz duchownych innych wyznań, odbyło się uroczyste odsłonięcie tablicy upamiętniającej żołnierzy Pułku Korpusu Ochrony

* Fot. archiwalne pochodzą ze zbioru autora.

Pogranicza „Sarny”. W uroczystości uczestniczyli konsul RP z Łucka Krzysztof Sawicki i wicekonsul Krzysztof Wasilewski, płk SG Jacek Gartman – zastępca komendanta Nadbużańskiego OSG, Jan Markowski – prezes Chełmskiego Środowiska Żołnierzy 27. Wołyńskiej Dywizji Piechoty AK, delegacja SWPFG z prezesem Waldemarem Bocheńskim, przedstawiciele lokalnych władz oraz ukraińskiej jednostki artyleryjskiej stacjonującej w dawnych koszarach KOP. Po zakończeniu mszy św. konsul K. Sawicki i prezes W. Bocheński wręczyli przyznane decyzją Zarządu Srebrne Jubileuszowe Znaki XX-Lecia SWPFG, które otrzymali: płk SG J. Gartman, ppłk SG dr W. Grobelski, kpt. B. Tomaszewski, chor. szt. SG E. Milewski, J. Markowski, M. Filipowiak, phm A. Radica. Pomimo wstępnego zaproszenia komendanta miejscowej jednostki wojskowej nie udało nam się wejść na teren koszar, okazało się, że na to jest potrzebna zgoda dowództwa z Kijowa. Zrobiliśmy więc tylko pamiątkowe zdjęcia przed bramą jednostki i stojącymi przed nią pomnikami: armatą i raketą SS.

Leguny na Wołyniu

Rzęsisty deszcz padający w sobotę od rana uniemożliwił nam eksplorację rejonu umocnionego w okolicach Sarn. Pojechaliśmy zatem do Korca, w 1939 roku miasteczka przygranicznego, za którego zabudową rozciągał się Związek Sowiecki. Na nocleg zatrzymaliśmy się na plebanii u ks. proboszcza Waldemara Szlachty. Podczas kolacji spotkaliśmy się ze starostą koreckim. Następnego dnia (16.09.) uczestniczyliśmy we mszy św. celebrowanej przez ks. W. Szlachtę, podczas której nasz chór, stwo-

rzony poprzedniego wieczoru, zaśpiewał kilka pieśni hymnicznych, religijnych i żołnierskich, m.in. „Marsz Pierwszej Brygady”, „Rotę”, „Boże, coś Polskę”, „Piechotę”, „Białe róże”, „Na strażnicy”. Występ został przyjęty przez miejscowych parafian z wielkim wzruszeniem. Następnie ksiądz Szlachta oprowadził nas po pochodzącym z pocz. XVII w. kościele Św. Antoniego, niegdyś kaplicy zamkowej, pokazał sekretny tunel łączący dawniej kościół z plebanią i znajdującym się na drugim brzegu rzeki Korczyk, zamkiem książąt koreckich. Zamek stał się ruiną jeszcze większą niż za czasów XIX-wiecznego rysownika Napoleona Ordy, który uwiecznił go na jednej z litografii. Obok kościoła znajduje się kwatery legionowa oraz grób nieznanego KOP-owca. W Korcu obejrzelśmy także muzeum, cerkiew i budynek klasztoru oraz dla nas niewątpliwie najciekawsze obiekty w postaci zachowanego budynku strażnicy KOP i dawnego pasa drogi granicznej.

Tablica poświęcona Pułkowi KOP „Sarny”

Jest to drewniany budynek o konstrukcji zrębowej przeznaczony pierwotnie dla półplutonu, obecnie pozbawiony charakterystycznej wieżyczki przekształcony na komunalny budynek mieszkalny. Wybudowany został zimą w 1924 r. na odcinku Ludwipól (obecnie Sosnowe) wg typowego projektu arch. Tadeusza Nowakowskiego. Kierownikiem robót na tym odcinku był arch. Leopold Bursze. Ze względu na konieczność szybkiego zapewnienia żołnierzom dachu nad głową, niesprzyjającą budowie porę roku (zima) oraz brak w okolicy cegielni, budynek postawiono na drewnianych wieńcach ułożonych na wbitych w grunt palach, po-

zostawiając do wykonania wiosną podmurowanie fundamentów i cokołów. Wykonanie budowy wszystkich budynków dla KOP tj. 238 strażnic, w tym 48 na Wołuniu, 57 odwodów kompanijnych, 18 kompleksów baonowych oraz koszar i stajni szwadronowych, z kredytów przyznanych na lata 1924-1925 w kwocie 2 mln zł objęło Ministerstwo Robót Publicznych.

Jadąc do Zdołbunowa, gdzie w 1939 roku mieścił się sztab baonu KOP „Zdołbunów” (budynek sztabu zachował się do dzisiaj) i kwatery polowa Komendy Głównej Policji Państwowej, odwiedziliśmy Międzyrzecz Korzecki (obecnie Międzyrzecz Wielki) z zabudowaniami klasycystycznego zespołu pałacowego Steckich i popadający nieuchronnie w ruinę, fundowany przez Steckich, barokowy kościół Pijarów. Wnętrze kościoła zostało całkowicie zdemolowane, w podziemi widać kości, a w nawie głównej pozostałości odbywających się tu obecnie libacji alkoholowych. Dwa osiemnastowieczne ołtarze z tego kościoła udało się przed laty uratować, znajdują się obecnie w Kościele Św. Antoniego w Korcu.

Sztandary odnalezione w Zdołbunowie

W Zdołbunowie zatrzymaliśmy się w Hotelu „Zarja”, który na dwa dni stał się bazą naszej ekspedycji. 17 września po przedpołudniowym spotkaniu w Bibliotece Miejskiej z miejscową młodzieżą, udaliśmy się na odcinek ufortyfikowany Sektora „Tynne”, w Rejon „Tynne-Wieś”, gdzie kilku mieszkańców już w ubiegłym roku wskazało miejsca pochówku naszych żołnierzy zamordowanych przez czerwonarmistów.

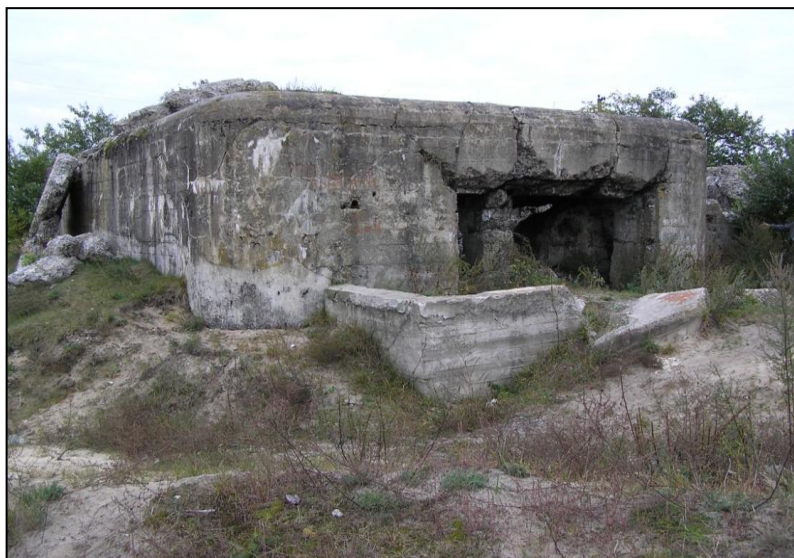
Niestety ze względu na trwającą od lipca br. wymianę kadr w Konsulacie Generalnym RP w Łucku po wykryciu nieprawidłowości wizowych, Konsulat nie mógł pomóc nam w załatwieniu formalności niezbędnych dla wglębnej eksploracji terenu przy użyciu georadaru i wykrywaczy metali. W tej sytuacji zmuszeni byliśmy zmienić program naszego pobytu w Tynnem i ograniczyć się wyłącznie do wykonania inwentaryzacji geodezyjnej przypuszczalnych miejsc pochówku poległych i zamordowanych żołnierzy KOP.

Nasza grupa w Tynnem

Nowoczesne żelbetowe fortyfikacje nad Słuczem, zwane „Linia Sosnkowskiego”, wybudowane w drugiej połowie lat 30-tych XX w., obsadzone przez bataliony Pułku KOP „Sarny”: stały się w dniach 18-21.09.1939 r., szczególnie na odcinku Tynne – Tyszyca miejscem ciężkich walk. W tym miejscu należy wspomnieć, że w skład Pułku KOP „Sarny” (d-ca ppłk Nikodem Sulik) wchodziły: Baon KOP „Rokitno” (d-ca mjr Maciej Wojciechowski), Baon KOP „Bereźne” (d-ca mjr Antoni Żurowski), Baon Forteczny KOP „Sarny” (baon specjalny nr XI, d-ca mjr Bronisław Brzozowski) i Baon Forteczny „Małyńsk” (baon specjalny nr XII, d-ca mjr art. Piotr Frąkowski) oraz szwadron kawalerii. Baon „Sarny” liczył ok. 4000 ludzi, posiadał 12 działek ppanc., a nawet pluton zwiadu lotniczego. Dowódcami 1 komp. ckm „Somino” i 2 kompanii ckm „Straszów” byli odpowiednio kpt. Władysław Nikszto i mjr Bronisław Brzozowski. Najcięższe i najkrwawsze walki z atakującymi wojskami sowieckimi były toczony w sektorach „Tyszyca” i „Tynne” obsa-

dzonych przez 3 kompanię ckm (d-ca kpt. Wacław Zimny) i 4 komp. ckm (d-ca kpt. Emil Markiewicz, stan około 700 ludzi). Sektor „Tynne” dzielił się na Rejony „Łącznikowy”, „Kamienne”, „Tynne-Wieś” i „Berducha”. Rejon „Berducha” ze schronami bojowymi: 1-„Wyrok”, 2-„Wyłaz”, 3-„Wyskok”, 4-„Wylew”, 5-„Wyciąg” i 6-„Wybieg” obsadzał IV pluton 4 komp. fort. (d-ca ppor. rez. Władysław Maksim † 19.09.1939), a Rejon „Tynne-Wieś” ze schronami bojowymi: 1-„Piskorz”, 2-„Pierścień”, 3-„Piorun”, 4-„Pies”, 5-„Pikieta”, 6-„Piekło”, 7-„Pięść” i 9-„Pirat” – III/4 (d-ca ppor. rez. Jan Bołbott † 20.09.1939). Plutony I/4 i II/4 obsadzały Rejony „Kamienne” i „Łącznikowy”. Dowódcą plutonu II/4 był ppor. rez. Daca († 18.09.1939), a plutonu artylerii por. art. Stanisław Piklikiewicz. Trzydniowa walka 4 kompanii Baonu Fortecznego KOP „Sarny” spowodowała olbrzymie straty po stronie agresora, zdecydowanie opóźniła marsz sił sowieckich ku radosnemu spotkaniu z Wehrmachtem, a przede wszystkim umożliwiła wyjście z oskrzydlenia zasadniczym siłom Pułku KOP „Sarny” i połączenie ze Zgrupowaniem KOP gen. Orlik-Rückemanna. Jednak straty kompanii sięgnęły w zabitych i zamordowanych 569 ludzi, w tym 10 oficerów. Ppor. Jan Bołbott bohatercko dowodził walką ze schronu „Pirat”, aż do 20.09.1939 r., kiedy zginął wraz z 49-osobową załogą w schronie wysadzonym przez czerwonoarmistów. Dzisiaj spośród 569 poległych i zamordowanych żołnierzy znamy niestety tylko cztery nazwiska poległych dowódców plutonów, podporuczników: Daca [II/40, Jan Bołbott (III/4) i Władysław Maksim (IV/4)] oraz ppor. rez. Stanisława Maciąga († 19.09.1939), obserwatora kierującego ze schronu „Piekło” ogniem plutonu artylerii, który został zamordowany przez Sowieców po poddaniu schronu.

Schron bojowy „Pirat” ppor. Bołbotta

Zinwentaryzowane przez nas miejsca pochówku w Rejonie „Tynne – Wieś” znajdują się w pobliżu schronu bojowego „Piekło”, usytuowanego między cerkwią (w 1939 r. cerkiew była usytuowana nieco dalej w kierunku północnym), a brzegiem rzeki Słucz. Jedno z miejsc pochówku, zlokalizowane na powierzchni 10,0 m x 12,5 m porośniętej robiniami akacyjowymi, jest odległe o 32,0 m na północ od ściany schronu i jest w nim pochowanych do 15 żołnierzy KOP. Drugie miejsce pochówku co najmniej 5 żołnierzy KOP, w którym wyraźnie widoczne są trzy kopczyki ziemne o wymiarach ok. 1,0 x 2,0 m, wyraźnie wyniesione ponad teren, jest usytuowane pod ok. 100-letnią topolą w odległości 290 m na południe od ściany schronu „Piekło”. Informacje przekazała nam 74-letnia mieszkanka Tynnego, której tajemnicę przekazała matka, zaprzyjaźniona przed wojną z miejscowym KOP-owcem o imieniu Tadeusz. Nasza rozmówczyni opowiedziała nam, jak prezentowali się polscy żołnierze, jak dobre były ich stosunki z miejscowymi, jak rozdawali owoce i słodczyce dzieciom. W pobliżu miejsca pochówku znajduje się bród przez Słucz (po drugiej stronie rzeki, która zmieniała w tym miejscu przebieg koryta, znajduje się rozbity schron „Piorun”) i dwór, w którym stacjonowało kierownictwo budowy w Tynnem. W Tynnem zwiedziliśmy izbę pamięci w starej szkole (d. dwór) i rozmawialiśmy z p. Switłaną Kotok, wicedyrektorem miejscowej szkoły i jednocześnie autorką książki „Tynne nad Słuczem”, która podała w niej jako kolejne miejsce pochówku żołnierzy KOP teren zwany „Sowaki”, leżący na wschód od dawnego Kanału Zasilającego, łączącego rzeczkę Bobryk z terenem zalewowym Brody, i nieco na południe od starego mostu, po którym pozostały jedynie sterczące z rzeki pale. W obu rejonach pochowano ok. 280 żołnierzy KOP, którzy po poddaniu się zostali rozstrzelani przez Sowieców. Fakt ten potwierdził także członek naszego Stowarzyszenia, por. Adam Kotuła, jeden z ostatnich żyjących KOP-owców, żołnierz pułku „Sarny”, który pod dowództwem gen. Orlik-Rückemanna walczył z nacierającymi wojskami sowieckimi w rejonie Szacka i Wytyczna. Na południowej ścianie schronu „Piekło” od 2009 roku znajduje się tablica upamiętniająca żołnierzy KOP zamontowana przez ROPWiM i Harcerzy Hufca „Wolyn” przy współdziałaniu władz gminy Tynne. Niestety podobna tablica, która znajdowała się na jednym ze schronów rejonu „Berducha”, na tzw. Łysej Górze nad jazem „Przekora” na Słuczu, została zniszczona przez nieznanych sprawców tuż po ubiegłorocznych wrześniowych uroczystościach.

W dniu 17 września, w 73. rocznicę agresji sowieckiej, nasza grupa minutą ciszy uczciła pamięć obrońców Rzeczypospolitej, po czym złożyła kwiaty i zapaliła znicze przed schronami „Piekło” (poniżej cerkwi) i „Pirat”. W kręgu odśpiewaliśmy „Marsz Pierwszej Brygady”, oddali-

śmy honory, a ppłk SG dr W. Grobelski odegrał na trąbce „Śpij kolego”. Zapaliliśmy także lampki na zlokalizowanych miejscach pochówku żołnierzy. W przyszłym roku tu wrócimy.

W kręgu – przy bunkrze „Piekło” nad rz. Słucz

W drodze powrotnej przejechaliśmy przez Bereźne, miejsce stacjonowania baonu KOP, a w Zdołbunowie podczas ogniska spotkaliśmy się z młodzieżą miejscowej Szkoły Ogólnokształcącej Nr 5 (dawnego Gimnazjum im. Adama Mickiewicza) i młodzieżą z Zespołu Szkół Techniczno-Ogólnokształcących z Pruszkowa. Szkoły w 2010 roku nawiązały partnerską współpracę. Młodzież z Pruszkowa przyjechała drugim autobusem, ale przekraczała granice w obie strony razem z nami.

Natomiast w dniu 18.09.2012 roku kończąc naszą podróż historyczno-wojskową odwiedziliśmy w Kowlu naszego członka, Anatola Sulika, strażnika pamięci i polskości na Wołyniu, który w maju br., jadąc na organizowane przez nas sympozjum naukowe w Kołobrzegu, doznał udaru i był hospitalizowany w Szpitalu Zachodnim w Grodzisku Mazowieckim, a następnie poddany rehabilitacji w szpitalu w Lublinie. W Kowlu miałem zaszczyt wręczyć Anatolowi Złoty Jubileuszowy Znak XX-Lecia SWPFG przyznany decyzją Zarządu. W tym miejscu muszę dodać, że za jego wieloletnią działalność na rzecz kultury i dokumentowania historii naszego narodu złożyliśmy w lutym br. w biurze Wojewody Mazowieckiego wniosek o uhonorowanie A. Sulika Srebrnym Krzyżem Zasługi. Wojewoda Jacek Kozłowski pozytywnie zaopiniował wniosek, a Prezy-

dent Bronisław Komorowski nadał naszemu Anatolowi Srebrny Krzyż Zasługi, którym udekorował go osobiście 21.09.2012 r. podczas wizyty w Kijowie z okazji otwarcia Cmentarza Wojennego w Bykowni.

Na strażnicy KOP Bereźne

W Kowlu u Anatola Sulika

Mam nadzieję, że wyniki naszych dotychczasowych działań i badań umożliwią wspólne z Radą OPWiM przeprowadzenie w maju przyszłego roku eksploracji kolejnych miejsc pochówku KOP-owców w Rejonach „Sowaki” i „Berducha”, ekshumacje szczątków naszych żołnierzy leżących w Rejonie „Tynne – Wieś” oraz pochowania ich z należnymi honorami wojskowymi w zbiorowej Mogile Wojennej. Uhonorowanie pamięci naszych poległych żołnierzy, zapomnianych obrońców Rzeczypospolitej, to nasz obowiązek wobec Ojczyzny.

Miejsca odwiedzone podczas naszej podróży historycznej dokumentowali serwisem fotograficznym E. Milewski, A. Radica i D. Szymanowski, a B. Tomaszewski nagrał kamerą kilka godzin materiału, z którego wkrótce zmontuje pełnometrażowy film dokumentalny.

MISCELLANEA

płk SG rez. Kajetan Szczepański
Białystok

SYSTEM OBRONNOŚCI RP. KONSTYTUCYJNE I PRAWNE ASPEKTY BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO

W dniu 18 października 2012 roku w Klubie Garnizonowym 18 białostockiego pułku rozpoznawczego Towarzystwo Wiedzy Obronnej Zarząd Okręgowy w Białymstoku zorganizował konferencję na temat: „System obronności Rzeczypospolitej Polskiej. Konstytucyjne i prawne aspekty bezpieczeństwa narodowego”. Organizatorzy w osobach pułkowników Mieczysława Grabowskiego i Kajetana Szczepańskiego zaprosili do przedstawienia tematu i problemów z tym związanych przedstawicieli Wojska Polskiego, Straży Granicznej, Policji i gospodarzy z regionu przedstawicieli Urzędu Województwa Podlaskiego. Tematy zostały tak dobrane, aby mogły zainteresować nie tylko środowisko mundurowe i cywilne odpowiedzialne za bezpieczeństwo, ale również młodzież szkolną z klas wojskowych, którzy przyszłość wiążą ze służbą, mundurową.

płk Mieczysław Grochowski wita gości

Konferencję prowadził prezes ZO Pan Mieczysław Grabowski, który o godz. 10.00 przywitał zaproszonych gości w osobach: Szefa Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego płk Ireneusza Prokockiego, Komendanta Miejskiej Policji inspektor Irenę Doroszkiewicz, Zastępcę Komendanta Podlaskiego Oddziału Straży Granicznej płk Mirosława Doroszkiewicza, dyrektora XIV LO Leszka Kochanowskiego, Szefa Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego w Kielcach płk dr inż. Eugeniusza Nikulina, Komendantów WKU z Suwałk, Bielska Podlaskiego, dr Jarosława Matfiejuka – pełnomocnika rektora UwB ds. kierunku bezpieczeństwa narodowego, przyjaciół Wojska Polskiego; Anatola Chomczyka, Kazimierza Samborskiego oraz prezesa ZW ZZWP płk w st. spocz. Józefa Kosno.

W części wstępnej wręczone zostały wyróżnienia nadane przez Towarzystwo Wiedzy Obronnej. Zarząd Główny TWO wyróżnił medalem za krzewienie wiedzy obronnej: płk Eugeniusza Nikulina, ppłk Rajmunda Gierosa, płk Mirosława Doroszkiewicza, ppłk Anatola Timofiejuka, płk Krzysztofa Idec i dyrektora Leszka Kochanowskiego.

płk SG Mirosław Doroszkiewicz wyróżniony przez TWO

Wyróżnione zostały również instytucje tzn. 25. Komenda Wojskowego Oddziału Gospodarczego w Białymstoku i Placówka SG w Bobrownikach.

Towarzystwo Wiedzy Obronnej szczególnie podziękowania złożyło na ręce Panów Anatola Chomczyka i Kazimierza Samborskiego za długoletnią współpracę i pomoc w realizacji zadań statutowych towarzystwa.

ppłk SG Anatol Timofiejuk – Komendant PSG Bobrowniki

Prowadzący przedstawił krótki rys historyczny TWO i zaprosił płk Nikulina do przedstawienia dwóch pierwszych referatów na temat: „Systemu obronny Rzeczypospolitej Polskiej. Konstytucyjne aspekty bezpieczeństwa narodowego” oraz „Edukacja dla bezpieczeństwa państwa – współczesne wyzwania”.

Po przerwie, na której trwała żywa dyskusja, referat na temat „Administracji publicznej w sytuacji współczesnych zagrożeń bezpieczeństwa – podstawy prawne funkcjonowania województwa podlaskiego” przedstawił płk rez. mgr Krzysztof Zieliński jako przedstawiciel Wojewody.

Płk Krzysztof Prokocki jako współorganizator konferencji omówił zadania sił zbrojnych w strefie działań wojennych. Prelegent uzasadniał tezę, że wojsko w określonych sytuacjach może przejąć władzę od administracji cywilnej na podstawie obowiązującego prawa. Głównym aktem prawnym jest oczywiście Konstytucja naszego kraju, później ustawy samorządowe i akty prawne szczebla niższego, ale również międzynarodowe przepisy dotyczące zachowania wojska.

Część poświęcona instytucjom paramilitarnym w systemie obronnym rozpoczęła Straż Graniczna, której przedstawiciel ppłk SG Janusz Wojciuk – naczelnik wydziału kryzysowego Podlaskiego Oddziału Straży Granicznej – przygotował referat na temat: „Rola i przeznaczenie Straży Granicznej województwa podlaskiego dla bezpieczeństwa w świetle zadań ustawowych”. Straż Graniczna jako instytucja państwowa po-

wstała w naturalny sposób, zastępując rozwiązana formację Wojska Ochrony Pogranicza. Współczesna Straż Graniczna ochrania a nie broni granicy państwowej. Dzisiaj w jej strukturze istnieje 10 oddziałów SG, które ochraniają zewnętrzną i wewnętrzną granicę UE. W strukturze Podlaskiego Oddziału SG jest 16 Placówek SG, w których istnieją przejścia graniczne drogowe, kolejowe, wodne, piesze, rowerowe i konne.

ppłk Janusz Wojciuk podczas prelekcji

Formy ochrony granicy państwowej to głównie kontrola osób, patrolowanie terenu, analiza ryzyka, prowadzenie czynności operacyjno-rozpoznawczych oraz szeroka współpraca z instytucjami i innymi organizacjami działającymi na pograniczu.

Do zagrożeń, jakie występują na granicy, możemy zaliczyć: nielegalną migrację, przekroczenie nielegalne granicy, zorganizowaną przestępczość graniczną, próby przewozu kradzionych pojazdów, niezatrzymywanie się do kontroli pojazdów, przemyt tytoniu, narkotyków, alkoholu itp.

Referat na temat działania policji w systemie bezpieczeństwa województwa podlaskiego wygłosił podinspektor Wojciech Bajęński. Jako pełniący w strukturach policji obowiązki mediatora, w sposób bardzo dostępny ukazał zadania i ich realizację w życiu codziennym funkcjonariusza policji.

Padło wiele pytań ze strony starszych jak i młodszych uczestników konferencji. Musimy podkreślić, że uczestniczyli w konferencji uczniowie klasy o profilu Straży Granicznej kierowanej przez byłego funkcjonariusza płk SG rez. Mirosława Mantura.

chor. sztab. SG Edward Milewski
CS SG w Kętrzynie

PLK BOGDAN MAZUREK
KOMENDANT CENTRUM SZKOLENIA
WOJSK OCHRONY POGRANICZA W KĘTRZYNIE*

W bloku, w którym mieszkam z rodziną, moim sąsiadem jest wspaniałe małżeństwo Państwo Mazurek. Pani Basia to urodzona dobra dusza naszego domu. Mogę powiedzieć, że jest naszą najlepszą sąsiadką i „Babcia” mojego Syna. Dla nas to zaszczyt, natomiast Pułkownik to prawdziwy nestor środowiska wojskowego w Kętrzynie.

Plk Bogdan Mazurek urodził się w dniu 24 lutego 1933 roku w m. Piaski Niemojewskie, gm. Lututów, pow. Wieluń. Był piątym z kolei dzieckiem wśród dziewięciorga rodzeństwa (7 braci i 2 siostry). Rodzice jego Leon i Anna mieszkali na komornym w Lututowie ul. Złoczewska u gospodarza Lesiewicza. Poznali się na robotach wyjazdowych do Niemiec i tam się pobrali w 1924 roku. Tam też urodziła się trójka najstarszego rodzeństwa. W latach wielkiego kryzysu mama z dziećmi wróciła do kraju, a ojciec szukał pracy we Francji w kopalni węgla. Powrócił w 1932 roku i podjął pracę w młynie jako robotnik. Mama doraźnie pracowała jako sprzątaczką w szkole, także starsze rodzeństwo pracowało i mieszkało u gospodarzy.

Mama doraźnie pracowała jako sprzątaczką w szkole, także starsze rodzeństwo pracowało i mieszkało u gospodarzy.

W 1940 roku całą jego rodzinę wywieziono na roboty do majątku w Niemczech (Schmerwitz, pow. Belzig, l. Brandenburg). Po wojnie w maju 1945 roku wrócili do Polski osiedlając się w Świebodzinie. Ojciec dostał pracę robotnika w Starostwie. B. Mazurek po raz pierwszy został zapisany do szkoły. W Niemczech uczyli go starsi bracia czytania i pisania. Kierownik szkoły zakwalifikował go do 5 klasy. Po ukończeniu zdał egzamin do szkoły ogólnokształcącej. Przerwał naukę w 10 klasie, zgłaszając się ochotniczo w wieku 18 lat do Oficerskiej Szkoły Wojsk

* Wszystkie fot. zamieszczone w niniejszym art. pochodzą z prywatnych zbiorów płka rez. B. Mazurka.

Ochrony Pogranicza (werbunek przeprowadzali podchorążowie ze Szkoły w Kętrzynie). W czasie egzaminów do szkoły komisja egzaminacyjna pytała o podstawowe wiadomości z literatury, rachunków i znajomości przywódców kraju, ale pobyt trwał około miesiąca.

W tym czasie kandydaci wykorzystywani byli do prac remontowo-budowlanych i porządkowych. Przechodzili też badania lekarskie. B. Mazurek został przyjęty i otrzymał rozkaz stawiennictwa na dzień 15 września otrzymując również bilety na przejazd pociągami.

Nauka rozpoczęła się w październiku 1951 roku. Ku jego zaskoczeniu został skierowany na kurs polityczny. W czasie werbunku zapewniano go, że będzie mógł realizować swoje zamiłowania sportowe jako przyszły instruktor wychowania fizycznego. Szybko pogodził się z nowym przydziałem, zwłaszcza że mógł nadal uprawiać swoją ulubioną lekkoatletykę.

Kurs polityczny, którym dowodził kpt. Bronisław Holak liczył około 150 podchorążych, podzielonych na 5 plutonów. Cały pluton zamieszkiwał w jednej sali żołnierskiej z piecowym ogrzewaniem. W budynku najwięcej miejsca zajmowała świetlica żołnierska, później pomieszczenia magazynowe, kancelarie dowódców, sala czyszczenia broni oraz sala wychowania fizycznego. Obowiązywał 6-dniowy tydzień nauki, po 7 godzin lekcyjnych dziennie, 3 godziny obowiązkowej nauki własnej. Zajęcia programowe prowadzili oficerowie z Cyklów Przedmiotowych. Byli to w pełni zaangażowani wykładowcy o różnym stopniu wykształcenia i żołnierskim stażu, m.in.: mjr Aleksander Kamiński, mjr Undak, kpt. Jarmoliński, por. Leon Gruza, por. Tadeusz Kutkowski. Wszyscy dowódcy plutonów byli młodymi podporucznikami, absolwentami Szkoły.

Dowódcami drużyn byli podoficerowie, kandydaci z wojska. Poziom był bardzo zróżnicowany, tak pod względem wieku i wiedzy. Większość miała jedynie ukończoną szkołę podstawową. Także wśród kadry nauczającej wyjątkami były studia wyższe (Kamiński, Undak) lub zawody nauczycielskie (z okresu międzywojennego mjr Karol Małek). Obok nauki wszyscy brali udział w wielkiej przebudowie koszar (wykopy w dawnej ujeżdżalni przebudowywanej na kinoteatr, budowa boiska na terenie bagiennym z 4-torową bieżnią).

Organizatorem i pomysłodawcą tych zmian był komendant Oficerskiej Szkoły WOP płk Aleksy Romanow – oficer Armii Radzieckiej. Był powszechnie szanowany przez kadre i podchorążych. Jeździł na zawody sportowe, zwalczał wulgaryzmy językowe, kochał muzykę. Po latach płk Mazurek wspomina go bardzo serdecznie.

W drodze wyróżnienia za najlepsze wyniki ze wszystkich roczników podchorąży Mazurek został wysłany na obchody święta 1 Maja do Warszawy. Każda Brygada wysyłała po jednym przodowniku służby gra-

nicznej. W czasie manifestacji zajął miejsce naprzeciw trybuny honorowej. Pierwszy raz widział przywódców ówczesnej Polski – Bolesława Bieruta, marszałka Polski Konstantego Rokossowskiego i innych. Pierwszy raz zobaczył również Warszawę, już dźwigającą się z ruin.

Egzaminy zbiegły się w terminie z wyjazdem na spartakiadę „Gwardii” we Wrocławiu. Organizacja tak przebiegała, że w ciągu jednego dnia zdawał egzaminy przed komisjami teoretycznie oraz praktycznie i mógł wyjechać na mistrzostwa. Dopiero po powrocie dowiedział się, że uzyskał oceny bardzo dobre. W tamtym czasie mało kto miał same piątki. Uzyskał stopień oficerski podporucznika. W sumie na 500 promowanych tylko kilku miało ten stopień, pozostali zostali awansowani do pierwszego stopnia w korpusie oficerskim, jakim był stopień chorążego.

Po promocji – której dokonał gen. bryg. Julian Hibner – z otrzymanym wyposażeniem: waliza, worek, 2 koce, peleryna, mundur wyjściowy i służbowy, mapnik, raportówka oraz pierwsze pobory i rozkazy stawienictwa w Brygadach – młodzi oficerowie rozjechali się do domów.

MINISTERSTWO BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO		WYKAZ OCEN KOŃCOWYCH	
Lp.	Przedmiot	Ocena	
1.	Wyk. Polityczne	b. dobry	
2.	--- Graniczne	b. dobry	
3.	--- Strzelackie	b. dobry	
4.	--- Tabliczane	b. dobry	
5.	--- Fizyczne	b. dobry	
6.	Musztra	b. dobry	
7.	Terenz naukowe	b. dobry	
8.	Regulaminy	b. dobry	

1. Nazwisko i imię: *Mazurek Bogdan*

2. Ukończył Oficerską Szkołę *Wojak ochrony Pogranicza* z rocznym okresem szk. w 1951/52 r.

3. Nr i data rozkazu o mian. *714 z dnia 20.09.52 r.*

4. Stopień *podporucznik*

5. Kategoria *2.*

Komendant Szkoły *B. Komendant*

dn. *09.1952 r.*

W październiku 1952 roku wraz z kilkudziesięcioma innymi oficerami ppor. Mazurek zameldował się w 19 Brygadzie WOP w Kętrzynie. Po sprawdzenie ze strzelania i wychowania fizycznego przydzielono im funkcje dowódców plutonu i zastępców dowódców kompanii w szkoleniu poborowym. W Brygadzie był tylko do zakończenia szkolenia poborowych. Z początkiem stycznia 1953 roku zameldował się u Zastępcy Komendanta Oficerskiej Szkoły WOP ds. politycznych płka Aleksandra Przystaszewskiego. Tam dowiedział się, iż obejmuje stanowisko wykładowcy w Cyklu Politycznym w podcyklu historia Polski. W ten sposób rozpoczęła się jego żołnierska droga w uczelni kętrzyńskiej, aż do zwolnienia do rezerwy 11 listopada 1990 roku.

B. Mazurek trafił do życzliwego, ale i wymagającego grona. Początkowo chodził na zajęcia z innymi wykładowcami, uczono go pisania opracowań metodycznych (elaboraty na około 12 stron maszynopisu na każde 2 godziny zajęć). Czas był całkowicie zajęty – do obiadu, zajęcia po obiedzie – odprawy w cyklu, omawianie opracowań metodycznych wszystkich tematów. Dwa razy w tygodniu obowiązkowe zajęcia z wychowania fizycznego i codzienne 15-minutowe przed zajęciami ćwiczenie w celowaniu z pistoletu do tarczy. Ponadto organizowane były liczne dodatkowe zajęcia dla kadry, objęte egzaminami.

17 kwietnia 1954 roku zawarł związek małżeński z Barbarą, z domu Pińska. W dniu zawarcia małżeństwa musiał najpierw przeprowadzić 4 godziny zajęć i biec, żeby zdążyć na godz. 12.00 do Urzędu Stanu Cywilnego. Takie to były czasy.

Był czas i na odpoczynek

W wojsku ukończył maturę w 1957 roku, następnie w 1960 roczny Kurs Doskonalenia Oficerów w Wojskowej Akademii Politycznej w Warszawie. W 1967 roku uzyskał tytuł magistra na Wydziale Historyczno-Socjologicznym w Wyższej Szkole Nauk Społecznych w Warszawie. W 1975 roku ukończył studia podyplomowe z pedagogiki i dydaktyki wojskowej. Również w tym samym okresie 3-miesięczny kurs taktyczno-operacyjny. W kętrzyńskiej szkole pełnił różne stanowiska od wykładowcy, starszego wykładowcy, kierownika Cyklu Szkolenia przedmiotów społeczno-politycznych, Zastępcy Komendanta Szkoły do Komendanta Centrum Szkolenia Wojsk Ochrony Pogranicza.

Wyjeżdżał do Brygad na kontrolę praktyk granicznych podchorążych. Brał udział w ćwiczeniach „Wybrzeże 1969” w Bałtyckiej Brygadzie WOP.

W późniejszym czasie uczestniczył we wszystkich (corocznych) odprawach i szkoleniach kadry kierowniczej szkolnictwa wojskowego organizowanych przez Oddział Szkolenia Ministerstwa Obrony Narodowej. Pełnił liczne funkcje społeczne tak w wojsku (kierownik sekcji lekkoatletycznej w Klubie „Granica”, PTTK, żeglarstwie itp.), jak i cywilu (przewodniczący Wojewódzkiej Rady Narodowej w Olsztynie – przez dwie kadencje, radny – przez trzy kadencje).

plk Mazurek jako Przewodniczący
Wojewódzkiej Rady Narodowej
w Olsztynie

Był wielokrotnie wyróżniany m. in.:

- Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski,
- Złotym Krzyżem Zasługi,
- Złotym Medalem za zasługi dla obronności Kraju
- Złotym Medalem Siły Zbrojne w Służbie Ojczyzny,
- Złotą odznaką Za Zasługi Ochronie Granic PRL,
- Złotą Odznaką w Służbie Narodu,
- Medalem Komisji Edukacji Narodowej,
- Odznaką Za Zasługi Dla Obrony Cywilnej,
- Złotą Odznaką Honorową Zasłużony dla Warmii i Mazur,
- Odznaką Zasłużony Działacz Kultury,
- Krzyżem Za Zasługi dla ZHP,
- Złotą Odznaką Zasłużony Działacz Ligi Ochrony Kraju.

Najważniejszym odznaczeniem, które otrzymał był Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski.

Komendant Centrum Szkolenia WOP płk Bogdan Mazurek z rąk członka Rady Państwa Kazimierza Morawskiego otrzymuje Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski – wrzesień 1987 r.

płk rez. Bogdan Mazurek z żoną Barbarą

W żołnierskim życiu nie ma samych blasków. Nie ominęły płk Mazurka również liczne niepowodzenia i ciężkie przeżycia tak służbowe, jak i osobiste. Ale ilekroć wraca do lat żołnierskiej służby, czuje że nie były to lata daremne. Dziś jest dumny, że był częścią tej Szkoły, która tak pozytywnie zmienia się w warunkach Straży Granicznej.

Płk rez. Bogdan Mazurek za działanie na rzecz pozytywnego wizerunku kętrzyńskiej szkoły został uhonorowany przez Komendanta Centrum Odznaką Pamiątkową Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie na podstawie uchwały Kapituły Odznaki nr 2/10 z dnia 5 maja 2010 roku.

mjr SG Dorian Burdyło
W-MO SG w Kętrzynie

XX-LECIE SEKCJI POLSKIEJ MIĘDZYNARODOWEGO STOWARZYSZENIA POLICJI

W dniach 27-30 września 2012 r. w Bydgoszczy odbył się jubileusz XX-lecia Sekcji Polskiej Międzynarodowego Stowarzyszenia Policji (dalej: Sekcji Polskiej IPA). W uroczystościach wzięło udział 25 delegacji International Police Association (dalej: IPA) z całego świata na czele ze Światowym Prezydentem IPA Pierrem-Martinem Moulinem ze Szwajcarii, Prezydentem Sekcji Polskiej IPA mł. insp. Arkadiuszem Skrzypczak, Komendantem Głównym Policji nadinsp. Marek Działoszyński, władze województwa kujawsko-pomorskiego, Torunia i Bydgoszczy, przedstawiciele władz Sekcji Polskiej IPA oraz przedstawiciele wszystkich Grup Wojewódzkich IPA Sekcji Polskiej wraz z rodzinami.

29.09.2012 r. Opera Nova w Bydgoszczy,
od lewej: Prezes W-MGW IPA Adam Ostrowski,
Światowy Prezydent IPA Pierr-Martin Moulin,
członek Zarządu Prezydium W-MGW Dorian Burdyło

Warmińsko-Mazurską Grupę Wojewódzką IPA (dalej: W-MGW) reprezentowali: Prezes W-MGW st. asp. Adam Ostrowski, członek Zarządu Prezydium W-MGW mjr SG Dorian Burdyło, Przewodniczący Re-

gionu IPA Olsztyn Jerzy Kaczorowski oraz Przewodniczący Regionu IPA Mrągowo Bogusław Wilk.

Uczestnicy jubileuszu mieli możliwość poznania historii i dorobku Sekcji Polskiej IPA podczas uroczystej gali w Operze Novej w Bydgoszczy, którą upiększył występ Orkiestry Reprezentacyjnej Straży Granicznej z Nowego Sącza, koncert grupy wokalne VOX oraz występ grupy tanecznej Flexi z Bydgoszczy. Była to wyśmienita okazja do przyznania wyróżnień dla najbardziej zasłużonych członków stowarzyszenia, którym Prezydent RP Bronisław Komorowski przyznał złote, srebrne i brązowe Krzyże Zasługi a Minister Spraw Wewnętrznych Jacek Cichocki przyznał Medale za Zasługi dla Straży Granicznej i Medale za Zasługi dla Policji. Ponadto władze Sekcji Polskiej IPA wyróżniły zasłużonych członków Medalami za Zasługi dla Sekcji Polskiej IPA. Podczas obchodów XX-lecia uczestnicy zwiedzili Biskupin, Toruń i Bydgoszcz.

Ciężar organizacyjny jubileuszu XX-lecia Sekcji Polskiej IPA przyjęły na siebie władze Sekcji Polskiej IPA wraz z Kujawsko-Pomorską Grupą Wojewódzką IPA.

Warto przy tej okazji bliżej omówić Międzynarodowe Stowarzyszenie Policji, jego historię i działalność.

Międzynarodowe Stowarzyszenie Policji powstało z inicjatywy angielskiego sierżanta Arthura Troop'a 1 stycznia 1950 roku. Jego celem było stworzenie płaszczyzny współpracy pomiędzy policjantami z całego świata. Wierzył on również w międzynarodową przyjaźń pomiędzy policjantami i stąd przewodziła idea stowarzyszenia „Servo per Amikeco”, czyli służyć poprzez przyjaźń. Obecnie IPA liczy prawie 415000 członków zrzeszonych w ponad 64 krajach i jest największym stowarzyszeniem na świecie.

Sekcja Polska IPA pełnoprawną działalność statutową rozpoczęła 6 listopada 1992 roku na 24. posiedzeniu Międzynarodowej Rady Wykonawczej w Rio de Janeiro w Brazylii, dzięki rekomendacji policjantów z Sekcji Francuskiej i Duńskiej. Obecnie w Sekcji Polskiej jest 16 grup wojewódzkich, których nazwy odpowiadają poszczególnym województwom oraz grupa stołeczna. Członkami stowarzyszenia mogą być osoby pełniące służbę w Policji i Straży Granicznej, emeryci i renciści policji wówczas, gdy podejmowana przez nich praca lub służba nie stoi w sprzeczności z postanowieniami statutu.

Celem IPA jest pogłębianie wiedzy kulturalnej i doświadczeń swoich członków, jak również wymienianie doświadczeń między krajami, a w ramach swoich możliwości niesienie pomocy w zakresie socjalnym i wspólnie z innymi dążenie do podtrzymywania pokojowego współistnienia na świecie. Ponadto stowarzyszenie oferuje szeroki program szkoleniowy we własnym Międzynarodowym Centrum Informacyjno-Szko-

leniowym (IBZ) w zamku Gimborn (Niemcy) z finansową dopłatą dla członków IPA, lokalne, regionalne i międzynarodowe zawodowe imprezy na wszystkich kontynentach. Funduje stypendia zagraniczne pogłębiające i uzupełniające kwalifikacje zawodowe, organizuje corocznie międzynarodowe spotkania młodzieżowe dla córek i synów członków IPA oraz seminaria dla młodych adeptów policji, umożliwia korzystanie z niedrogich domów wczasowych krajowych i zagranicznych oraz wymianę doświadczeń zawodowych, niesie pomoc dla policjantów i ich rodzin, gdy znajdą się w ciężkiej sytuacji życiowej.

29.09.2012 r. Bydgoszcz – przemarsz członków IPA pod Pomnik Walki i Męczeństwa Ziemi Bydgoskiej

Funkcjonariusze Straży Granicznej mogą wstępować do Sekcji Polskiej IPA od 13 czerwca 2003 roku, kiedy to komendant główny Straży Granicznej wydał Decyzję nr 78 (Dz. Urz. KGSG z 2003 nr 2, poz. 30) z dnia 13 czerwca 2003 r. w sprawie zezwolenia funkcjonariuszom Straży Granicznej na przynależność do International Police Association – Międzynarodowego Stowarzyszenia Policji, co było konsekwencją starań funkcjonariuszy Straży Granicznej o przyjęcie w poczet członków IPA i po uchwaleniu przez władze krajowe Sekcji Polskiej IPA nowego statutu umożliwiającego wstępowanie do IPA funkcjonariuszy SG oraz emerytów i rencistów Straży Granicznej.

Działalność członków IPA, głównie w czynnej służbie w Policji czy Straży Granicznej, doprowadziła do podpisania porozumień z komendantami głównymi Straży Granicznej i Policji. I tak w dniu 26 sierpnia 2010 roku. Prezydent Sekcji Polskiej IPA mł. insp. Arkadiusz Skrzypczak podpisał z komendantem głównym Straży Granicznej płk SG Leszkiem Elasem porozumienie o współpracy. Ustalono, że współdziałanie obejmować będzie w szczególności prowadzenie działalności o charakterze dydaktyczno-szkoleniowym, doskonalenie umiejętności zawodowych, promowanie znaczenia Straży Granicznej w społeczeństwie. Podobnie rzecz miała się dwa miesiące wcześniej, tj. 29 czerwca 2010 roku, kiedy Prezydent Sekcji Polskiej IPA mł. insp. Arkadiusz Skrzypczak podpisał z komendantem głównym Policji gen. insp. Andrzejem Matejukiem porozumienie o współpracy w zakresie wzajemnej wymiany doświadczeń i informacji związanych z działalnością zawodową policjantów, organizowania i prowadzenia wspólnych szkoleń oraz kształtowania pozytywnego wizerunku Policji.

29.09.2012 r. Bydgoszcz – złożenie kwiatów
pod Pomnikiem Walki i Męczeństwa Ziemi Bydgoskiej

Powyższe dowodzi, jak można pozytywnie wykorzystać bogactwo IPA na gruncie służbowym w codziennej służbie w Straży Granicznej i Policji, z pożytkiem dla obu stron.

Funkcjonariusze Warmińsko-Mazurskiego Oddziału Straży Granicznej i Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie w głównej mierze są członkami Warmińsko-Mazurskiej Grupy Wojewódzkiej, w skład której wchodzi Regiony: Kętrzyn, Olsztyn, Mrągowo, Gołdap, Gołdap II – Granica, Bezledy, Bartoszycko-Lidzbarski. Obecnie Grupa liczy ponad 300 członków.

płk SG rez. Kajetan Szczepański
Białystok

SZKOLENIE W ZAKRESIE MIGRACJI CUDZOZIEMCÓW NA PODLASIU

W dniach 17-19 listopada 2012 roku Podlaski Oddział Straży Granicznej zorganizował dla funkcjonariuszy seminarium szkoleniowe na temat „Wzmocnienia efektywności działań w zakresie powrotów wykonywanych przez Straż Graniczną, w tym współdziałanie z innymi instytucjami”.

Seminarium zorganizowane zostało na poziomie regionalnym pomiędzy instytucjami zaangażowanymi w proces działań powrotowych z zakresu kontroli legalności pobytu i kontroli legalności zatrudnienia cudzoziemców.

Organizatorzy seminarium migracyjnego

Wszystkich uczestników powitał w dniu (18 listopada) rozpoczęcia seminarium Komendant Podlaskiego Oddziału SG w Białymstoku płk SG Leszek Czech. Szczególne słowa przywitania skierowane zostały do Konsula Generalnego Rzeczypospolitej Polskiej w Grodnie Andrzeja Chodkiewicza. Gospodarz zabierając głos zakomunikował, że cała konferencja jest zrealizowana w ramach Europejskiego Funduszu Powrotu Imigrantów, nakreślił zadania wykonywane przez Oddział w tym temacie, przedstawił również uczestników i gospodarzy oraz osoby zaproszone, które codziennie muszą rozwiązywać problemy migracyjne w regionie podlaskim. Komendant Oddziału podziękował funkcjonariuszom

Wydziału do Spraw Cudzoziemców za trud organizacyjny, przygotowanie oraz dobór prelegentów, a Naczelnika Wydziału płk SG Mirosława Lisa wymienił jako osobę najbardziej kompetentną w ww. kwestiach.

Uczestnicy seminarium

Dwudniowe seminarium zostało tak ustawione, aby ukazać problemy migracyjne w szerokiej perspektywie. Oczywiście rozpoczęcie seminarium zostało poprzedzone historią Podlasia, którą w sposób najbardziej opisowy i z dużą erudycją poprowadził prof. dr hab. Adam Dobroński. Ukazał on w swoim wystąpieniu, że Podlasie i jej mieszkańcy są cały czas gościnni dla innych narodów, że cnotą naszą jest duża tolerancja dla przyjezdnych. My sami wiemy dokładnie patrząc wstecz, jak trudno znaleźć sobie miejsce do życia we współczesnym świecie. Dlatego też nasza gościnność jest zaletą, a otwarte serca Podlasiaków zawsze pomogą potrzebującym.

Historia migracji jest cały czas powiązana z historią ludzkości, ten problem poruszył następny prelegent płk SG rez. Kajetan Szczepański. Wystąpienie gości było żywe i prowadzone w sposób połączonego wykładu z dialogiem nauczyciela i ucznia ukazując temat w bardzo ciekawym i ciepłym świetle.

Tematy specjalistyczne rozpoczęte zostały przez prof. dr hab. Mieczysławę Zdanowicz, Szefową Katedry Prawa Międzynarodowego Uniwersytetu w Białymstoku. Pani profesor ukazała relacje wydalenia cudzoziemców do innych państw i jakie prawa człowieka są naruszane w stosunku do niego. W zakresie tego tematu dr Agnieszka Piekutowska zreferowała sytuację legalnej imigracji do Unii Europejskiej z uwypukleniem sytuacji Polski, zaś dr Tomasz Dubowski używając zawiłych spraw

z orzeczeń Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości przedstawił doświadczenia państw członkowskich Unii Europejskiej związanych z implementacją dyrektywy „powrotnej”.

płk Doroszkiewicz dziękuje prof. Zdanowicz za przygotowanie referatu

W godzinach popołudniowych odbyła się druga część seminarium. Ta część oparta na osobistych doświadczeniach została poprowadzona przez ppłka SG Ryszarda Szczepurę, oficera łącznikowego. Przedstawił on problemy migracyjne cudzoziemców w Niemczech – w kraju docelowym dla emigrantów, ale również ukazał rolę i zadania oficera łącznikowego Straży Granicznej w RFN, reorganizację Policji Federalnej jako głównego partnera do współpracy w zakresie zwalczania przestępczości transgranicznej i migracyjnej, sytuację migracyjną ze zwróceniem szczególnej uwagi na nielegalną migrację obywateli Wietnamu.

Jego obowiązki zostały określone w „Zasadach funkcjonowania oficera łącznikowego Straży Granicznej w Ambasadzie RP w Berlinie” i zatwierdzone przez Komendanta Głównego Straży Granicznej gen. bryg. Marka Bieńkowskiego w dniu 25 stycznia 2000 roku. Do tej pory nie uległy żadnej modyfikacji, mało tego w strukturach Straży Granicznej nie istnieje etat oficera łącznikowego. To problem naszego „podwórka” – nie dbamy o swoich ludzi.

Coś dla ducha i dla ciała – ta zasada po tak wyczerpującym szkoleniu musiała być również zrealizowana. Już na spokojnie chociaż przy stole, wymieniane były bezpośrednie poglądy „rzemieślników” odpowiedzialnych za pracę z cudzoziemcami na całym odcinku odpowiedzialności służbowej POSG. Rozmowy trwały do późnej nocy, sprzyjała temu nie tylko piękna pogoda, ale również miejsce zorganizowanego seminarium. Bobrowa Dolina to wspaniałe miejsce na organizację takich tematycznych spotkań.

W drugim dniu seminarium sytuację prawną nielegalnych migrantów na terytorium Ukrainy, Białorusi oraz Litwy na przykładzie doświadczeń Konsula RP w Odessie, Grodnie i Wilnie przedstawił Konsul Generalny Rzeczypospolitej Polskiej w Grodnie Andrzej Chodkiewicz.

Zmiany w polityce migracyjnej Polski omówił zastępca Dyrektora Zarządu ds. Cudzoziemców Komendy Głównej SG płk SG Robert Bagan. Natomiast kontrola legalności zatrudnienia cudzoziemców na podstawie doświadczeń PIP w Białymstoku była przedmiotem rozważań Marka Aleksiejuka.

Podsumowania seminarium dokonał Zastępca Komendanta Podlaskiego Oddziału Straży Granicznej płk SG Mirosław Doroszkiewicz, który podziękował wszystkim uczestnikom seminarium, a szczególnie prelegentom za przygotowanie materiału.

Wszystkim prelegentom rozdano pamiątkowe zdjęcia i dyplomy.

Właśnie tego typu seminaria tematyczne poszerzają naszą wiedzę w zakresie zadań służbowych, a wspólne spotkania przedstawicieli różnych instytucji zajmujących się tą problematyką powinny być cyklicznie realizowane.

Seminarium na temat migracji zakończyło się, lecz ciepła atmosfera panująca w Bobrowej Dolinie udzieliła się wszystkim prelegentom, każdy uczestnik jechał do swojej placówki z przekonaniem o dobrze zorganizowanym i wykorzystanym czasie szkolenia.

mjr SG Dorian Burdyło
W-MO SG w Kętrzynie

ROCZNICA STRAŻY GRANICZNEJ II RZECZYPOSPOLITEJ*

19 marca 2013 roku wraz z kolegami z Białegostoku płk SG rez. Kajetanem Szczepańskim oraz ppłk SG Janem Nikołajukiem udałem się do Centralnego Ośrodka Szkolenia SG w Koszalinie na ogólnopolskie seminarium historyczne pt.: „85 rocznica utworzenia Straży Granicznej II Rzeczypospolitej” objęte patronatem przez komendanta głównego Straży Granicznej gen. bryg. SG Dominika Tracza, na którym przebywałem z ramienia komendanta Warmińsko-Mazurskiego Oddziału SG płka SG Jarosława Kowalkowskiego.

Podróż do Koszalina minęła w przyjacielskiej atmosferze, a historycznym rozważaniom nie było końca. Po przyjeździe na miejsce w hotelu spotkałem swoich starych dobrych znajomych i poznałem nowych historycznych pasjonatów, z którymi do późnych godzin wymieniałem się doświadczeniami i podziwiałem przywiezione przez niektórych pamiątki z przeszłości po przedwojennej Straży Granicznej.

Prof. zw. dr hab. Bogusław Polak – przewodniczący seminarium
podczas wykładu wprowadzającego

* Fot. pochodzą ze zbioru płka rez. Kajetana Szczepańskiego.

Następnego dnia, w progu koszalińskiej szkoły, gorące przywitanie sprawił organizator seminarium ppłk SG dr Wojciech Grobelski. Uroczystego otwarcia obrad oraz powitania uczestników dokonał komendant Centralnego Ośrodka Szkolenia SG płk SG Grzegorz Skorupski, który następnie przekazał głos prof. zw. dr. hab. Bogusławowi Polakowi prowadzącemu seminarium. Po wysłuchaniu prof. Polaka głos zabrali prelegenci: dr Jerzy Prochwicz nt. „Geneza Straży Granicznej II RP”, „Opieka duszpasterska w SG II RP”, dr Artur Jendrzejewski nt. „Współpraca wywiadowcza Oddziału II SG WP z jednostkami Straży Granicznej”, mjr SG dr Piotr Kozłowski nt. „Wpływ Rusi Zakarpackiej na stan bezpieczeństwa wewnętrznego II RP w świetle materiałów SG w latach 1937-1939”, ppłk SG Jan Nikolajuk nt. „Mazowiecki Inspektorat Okręgowy SG”, ppłk SG dr Wojciech Grobelski nt. „Działalność społeczna SG na pograniczu polsko-niemieckim na przykładzie komisariatu w Zbąszyniu”, płk SG dypl. rez. Wiesław Mrugała nt. „Organizacja szkolnictwa zawodowego w Straży Granicznej”, mgr Waldemar Bocheński nt. „Znaczenie Uniwersytetów Korespondencyjnych w podnoszeniu wykształcenia ogólnego funkcjonariuszy SG”, kpt. SG rez. Bogusław Tomaszewski nt. „Charakterystyka granicy polsko-rumuńskiej”, płk SG rez. Kajetan Szczepański nt. „Udział rajgrodzkiej kompanii SG w wojnie obronnej 1939 roku”, mgr Marek Fijałkowski nt. „Pamiętki po SG w zbiorach Muzeum Okręgowego w Pile” oraz Zbigniew Talewski nt. „Wojna palikowa”.

Ppłk SG dr Wojciech Grobelski omawia sprawy organizacyjne

Bardzo miłym akcentem było przekazanie przez Prezesa Stowarzyszenia Weteranów Polskich Formacji Granicznych Waldemara Bocheńskiego do depozytu Izby Tradycji COSSG w Koszalinie wykonanej w 1934 roku gipsowej plakiety z wizerunkiem Odznaki Pamiątkowej Korpusu Ochrony Pogranicza, która do 1939 roku eksponowana była w siedzibie dowództwa Batalionu KOP „Stołpce”. Obecnie plakietka jest po gruntownej renowacji konserwatorskiej i zostanie umieszczona w przeszklonej gablocie. Ponadto Stowarzyszenie WPFG uhonorowało prof. zw. dr hab. Bogusława Polaka i mjr SG dr Piotra Kozłowskiego Honorowymi Znakami Jubileuszowymi Korpusu Ochrony Pogranicza.

Przekazanie przez przedstawicieli SWPFG do depozytu Izby Tradycji COSSG gipsowej plakiety z wizerunkiem Odznaki Pamiątkowej KOP

W trakcie seminarium dokonano uroczystego otwarcia wystawy autorstwa ppłk SG rez. Andrzeja Skorka pt. „Ochrona granic w filatelistyce” oraz wystawy ppłk SG dr Wojciecha Grobelskiego pt. „Ze starych zbiorów – Oni strzegli granic II Rzeczypospolitej”. Autorzy zaprezentowali wyjątkowo unikalne eksponaty, zbierane przez długie lata i których trudno szukać w antykwariatach, w internecie czy u miłośników historii.

Po zakończeniu obrad przez prof. Polaka udałem się na uroczystą kolację, na której poznałem bliżej pozostałych uczestników seminarium. Rozmowy o przedwojennej Straży Granicznej były wiodącym tematem wieczoru, a organizatorzy obiecali wydać wszystkie materiały prelegentów w formie biuletynu oraz materiały osób, które przygotowały się do

seminarium, lecz z różnych przyczyn były nieobecne. Osobiście czekam na tę publikację z wielką niecierpliwością, gdyż obejmować będzie po raz pierwszy informacje o przedwojennej Straży Granicznej dotąd nieznane publicznie.

Uczestnicy seminarium. Na pierwszym planie ppłk SG Jan Nikolajuk z Podlaskiego OSG

Ppłk SG Jan Nikolajuk podczas prelekcji

Organizatorom, głównie ppłk SG dr Wojciechowi Grobelskiemu należą się słowa uznania i podziękowania za kolejną ciekawą lekcję historii.

OPINIE I RECENZJE

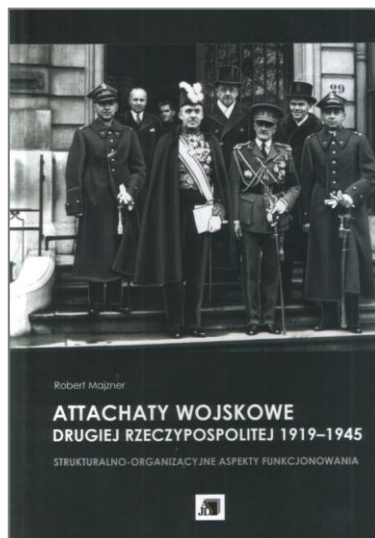
mjr SG dr Piotr Kozłowski
BO SG w Przemyślu

Robert Majzner, *Attachaty Wojskowe Drugiej Rzeczypospolitej 1919-1945. Strukturalno-organizacyjne aspekty funkcjonowania*, Wydawnictwo Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie, Częstochowa 2011 r., ss. 567

Polski wywiad wojskowy w okresie międzywojennym był źródłem wszelkich niezbędnych informacji na temat potencjalnego przeciwnika. Zadania w zakresie wywiadu wojskowego, których celem nadrzędnym było zapewnienie bezpieczeństwa i integralności terytorialnej państwa, były realizowane w oparciu o operacje wywiadowcze ofensywne, jak i defensywne.

Bez dopływu aktualnych informacji na temat potencjalnego przeciwnika nie można byłoby w Drugiej Rzeczypospolitej budować skutecznej doktryny obronnej. Szczególną rolę w tym zakresie odgrywały attachaty wojskowe, których przedstawiciele – mając z racji wykonywanej funkcji ułatwiony dostęp do informacji, kadry dowódczej oraz jednostek wojskowych państwa, na terenie którego posiadali akredytację – mogli w sposób jawny zbierać wiadomości o znaczeniu wojskowym. W wielu przypadkach informacje wywiadowcze zdobyte w sposób tajny przez aparat wywiadowczy były uzupełniane lub często weryfikowane przez attachaty wojskowe. Należy podkreślić, że z uwagi na skuteczną ochronę kontrwywiadowczą własnego terenu np. przez sowieców attachaty wojskowe korzystając z warunków, jakie zapewniał im immunitet dyplomatyczny, pozyskiwały informacje zwykle niedostępne dla wywiadu wojskowego.

Tak więc w okresie międzywojennym źródłem informacji o znaczeniu wojskowym były podejmowane działania wywiadowcze przez służby specjalne działające w sposób tajny, ale także informacje uzyskane w sposób jawny, poprzez wojskowych akredytowanych przy poselstwach dyplomatycznych.

W ostatnich latach na rynku wydawniczym pojawiło się szereg nowych publikacji omawiających działalność polskiego wywiadu wojskowego w okresie międzywojennym, w których autorzy – przy okazji swoich rozważań na temat prowadzonych operacji wywiadowczych – przedstawiali wycinkowo zakres działań wybranych attachatów wojskowych. Jednak kwestia ta dotychczas nie stanowiła głównego tematu zainteresowań prowadzonych prac badawczych.

Interesując się wywiadem wojskowym, poszukując kompendium wiedzy o strukturze organizacyjnej, kryteriach naboru oficerów do misji dyplomatycznych oraz o zadaniach i roli jaką odegrały polskie attachaty w wywiadzie wojskowym, z wielką ciekawością sięgnąłem po książkę Roberta Majznera pt. *Attachaty Wojskowe Drugiej Rzeczypospolitej 1919-1945. Strukturalno-organizacyjne aspekty funkcjonowania*, która w 2011 roku na terenie całego kraju trafiła do księgarni. Już sam tytuł wskazuje, że powyższa monografia będzie ciekawa zarówno dla pasjonatów historii polskiej dyplomacji, jak również historii polskiego wywiadu wojskowego.

Książka składa się ze wstępu, pięciu rozdziałów, zakończenia, aneksu oraz bibliografii. Rozdział I „Attachaty wojskowe w ramach naczelných struktur wojskowych i cywilnych państwa polskiego” omawia sprawy organizacyjne związane z budową struktur attachatów wojskowych tuż po odzyskaniu przez Polskę niepodległości. W rozdziale tym autor przedstawia powstanie i rozwój Oddziału Informacyjno-Wywiadowczego Sztabu Generalnego Wojska Polskiego kierującego pracą informacyjno-wywiadowczą, proces tworzenia struktur Ministerstwa Spraw Zagranicznych oraz podległych im placówek dyplomatycznych.

Kolejny rozdział „Formalno-prawne i finansowe podstawy funkcjonowania attachatów wojskowych” porusza sprawy organizacyjne funkcjonowania polskich przedstawicielstw wojskowych usytuowanych przy poselstwach dyplomatycznych. Uważny czytelnik znajdzie w tym rozdziale szereg informacji na temat formowania attachatów wojskowych w pierwszych latach po odzyskaniu niepodległości począwszy od procesu legislacyjnego, po opracowanie instrukcji regulujących tok pracy wojskowych przedstawicielstw, określenie zadań do realizacji oraz sposobu funkcjonowania i łączności z krajem. Omawiając sprawy budżetowe autor przedstawia kwestię finansową tj. skalę wydatków ponoszonych przez budżet państwa na funkcjonowanie attachatów wojskowych. Analizując poszczególne zestawienia finansowe możemy poznać, jak na przestrzeni dwudziestolecia międzywojennego kształtowała się wysokość uposażenia oficerów i podoficerów skierowanych na misje do polskich placówek dyplomatycznych oraz realne koszty utrzymania poszczególnych wojskowych przedstawicielstw funkcjonujących poza granicami kraju pono-

szone przez skarb państwa. Czytelnik znajdzie w tym rozdziale odpowiedź na pytanie: jaki miała wpływ sytuacja ekonomiczna państwa na wysokość budżetu, którym dysponowało Ministerstwo Spraw Zagranicznych?, a tym samym na poziom realizacji zadań przez attachaty wojskowe.

Rozdział III „Struktura organizacyjna attachatów wojskowych” został poświęcony sprawom organizacyjnym poszczególnych attachatów wojskowych. Autor omawia między innymi proces formowania na przełomie lat 1918/1919 pierwszych attachatów wojskowych, ich obsadę personalną oraz zmieniającą się na przestrzeni lat politykę kadrową. Analizując rozbudowę sieci placówek dyplomatycznych, w tym powiązanych z nimi attachatów, Robert Majzner wskazuje pośrednio na główne kierunki aktywności polskiej dyplomacji zarówno na obszarze europejskim, jak i na pozostałych kontynentach. Przedstawione przez autora zmieniające się kierunki polityki zagranicznej państwa, a także sytuacja finansowa Polski nie pozostają bez wpływu na organizację istniejącej sieci attachatów wojskowych. Poruszając kwestie dotyczące obsady personalnej autor zapoznaje czytelnika z rolą i pozycją, jaką w Ministerstwie Spraw Zagranicznych oraz w attachatach wojskowych odgrywał Oddział II Sztabu Generalnego Wojska Polskiego. W rozdziale tym czytelnik znajdzie również informację na temat organizacji i funkcjonowania polskich przedstawicielstw dyplomatycznych podczas II wojny światowej, które podległy rządowi polskiemu na emigracji w Londynie.

Rozdział IV „Obowiązki i zadania attachatów wojskowych” Robert Majzner omawia kwestie dotyczące zadań realizowanych przez wojskowych skierowanych do służby w polskich przedstawicielstwach dyplomatycznych. Zapoznając czytelnika z tokiem pracy attachatów wojskowych dokonuje analizy między innymi instrukcji: wywiadowczej, kontrwywiadowczej, o zachowaniu tajemnicy służbowej, ewidencji oraz zasad łączności z krajem tj. podstawowych dokumentów, na podstawie których funkcjonowały przedwojenne attachaty. W rozdziale tym czytelnik znajdzie także informację o zadaniach i obsadzie poszczególnych placówek wojskowo-dyplomatycznych rozsianych po całym świecie, działających w okresie międzywojennym oraz w latach 1939-1945.

Kolejny rozdział „Korpus attachés wojskowych” charakteryzuje politykę personalną władz wojskowych przy obsadzie kadry oficerskiej i podoficerskiej na poszczególne placówki dyplomatyczne. Autor przedstawia kryteria obowiązujące w okresie międzywojennym przy naborze kandydatów na stanowiska attachés wojskowych i ich pomocników przy poselstwach dyplomatycznych Rzeczypospolitej oraz kandydatów do służby wojskowo-dyplomatycznej w misjach za granicą. Powyższa publikacja pozwala poznać procedury w Ministerstwie Spraw Zagranicz-

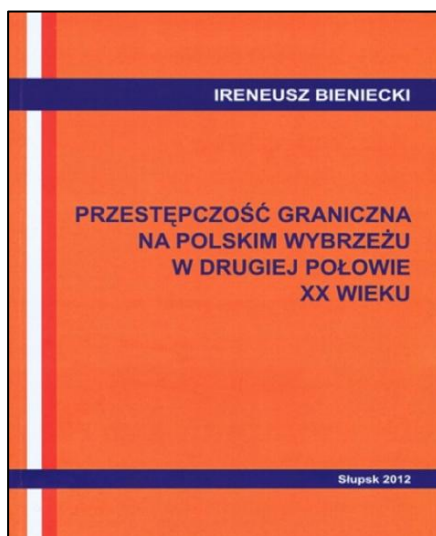
nych oraz w Wojsku Polskim związane z mianowaniem oficera na stanowisko attache wojskowego. Z analizy skomplikowanych stosunków interpersonalnych pomiędzy cywilnymi a wojskowymi członkami korpusu dyplomatycznego uwidacznia się podległość służbowa, współpraca, ale także sytuacja panująca pomiędzy tymi służbami w poszczególnych placówkach dyplomatycznych.

Publikacja *Attachaty Wojskowe Drugiej Rzeczypospolitej 1919-1945. Strukturalno-organizacyjne aspekty funkcjonowania*, której autorem jest Robert Majzner jest lekturą ze wszech miar ciekawą i godną polecenia. Praca służb dyplomatycznych zarówno cywilnych jak i wojskowych od lat była i jest otoczona aurą tajemniczości, co w dużej mierze powoduje, że zwykły obywatel nie ma pojęcia, czym tak naprawdę zajmują się dyplomaci, a tym bardziej dyplomaci noszący wojskowe mundury. Dlatego też powyższa pozycja prezentuje nam świat, który był dostępny tylko dla wybranych. Jak napisał w recenzji prof. dr hab. Józef Smoliński zamieszczonej na okładce powyższej publikacji, przedstawiona monografia „(...) jest pierwszą w polskiej historiografii próbą wnikliwego skonfrontowania polityki Sztabu Generalnego/Głównego Wojska Polskiego z polityką Sztabu Naczelnego wódza w obszarze wojskowo-dyplomatycznej służby informacyjnej (...)”. Lektura powyższej pozycji spełniła moje oczekiwania, ponieważ dostarczyła niezbędnej wiedzy na temat funkcjonowania służby wojskowo-dyplomatycznej.

mjr SG rez. Waldemar Parus
Akademia Pomorska w Słupsku

Ireneusz Bieniecki, *Przestępczość graniczna na polskim wybrzeżu w drugiej połowie XX wieku*, Wydawnictwo Akademii Pomorskiej w Słupsku, Słupsk 2012, ss. 176

Pod koniec 2012 roku nakładem wydawnictwa Akademii Pomorskiej w Słupsku ukazała się książka Ireneusza Bienieckiego pt. *Przestępczość graniczna na polskim wybrzeżu w drugiej połowie XX wieku*. Jest ona wynikiem wieloletnich badań autora nad problematyką ochrony polskich granic. Ireneusz Bieniecki jest adiunktem w Zakładzie Polityki Obronnej Katedry Bezpieczeństwa Narodowego Akademii Pomorskiej w Słupsku. Po raz pierwszy przestępczość graniczna na morskiej granicy państwa doczekała się w miarę całościowego i jednolitego opracowania w postaci monografii. W przeszłości wielu badaczy tej problematyki napotykało na przeszkody związane z zebraniem materiałów, ze względu na bardzo ograniczony dostęp do archiwaliów. Również autor niniejszego opracowania podczas zbierania materiałów napotykał na szereg trudności wynikających z selektywnego i uznaniowego traktowania dostępu do niektórych źródeł archiwalnych.

W monografii przedstawiono szeroko rozumianą problematykę przestępczości granicznej na morskiej granicy Polski w latach 1945-1991. W jej treści szczególną uwagę zwrócono na problematykę nielegalnych przekroczeń granicy (npg), terroryzmu w ruchu morskim i lotniczym oraz przemytu towarów przez granicę.

Powyższe opracowanie posiada konstrukcję problemowo-chronologiczną i składa się z ośmiu rozdziałów.

W rozdziale pierwszym omówione zostały ucieczki załóg i pasażerów jednostek pływających pod polską banderą, a także uprowadzenia i kradzieże jednostek pływających. Analizując przedstawione w rozdziale przypadki terroryzmu występującego na polskim wybrzeżu należy

stwierdzić, że najczęstszymi obiektami aktów terrorystycznych były jednostki pływające pod banderą polską: jednostki pasażerskie, kutry rybackie, jednostki sportowo-żeglarskie. W szczególnych przypadkach także jednostki pływające milicji obywatelskiej i WOP-u.

W rozdziale drugim scharakteryzowano wybrane próby ucieczek przez morską granicę państwa ze szczególnym naciskiem na otwarte wybrzeże, morskie porty handlowe, a także małe porty oraz przystanie rybackie i żeglarskie. Oceniając możliwości ucieczek z polskiego wybrzeża przy wykorzystaniu kutrów rybackich i jednostek sportowo-żeglarskich, należy zauważyć, iż ze względu na specyficzną konstrukcję stwarzały niewielkie i ograniczone możliwości ukrycia się oraz wymagały porozumienia z załogą w realizacji planu ucieczki. Ponadto istotnym było posiadanie umiejętności sterowania kutrem bądź jachtem w przypadku steroryzowania załogi.

Kolejną partię książki (rozdział trzeci) poświęcono charakterystyce sprawców nielegalnych przekroczeń morskiej granicy państwa. Omówiono w niej motywy, jakimi kierowali się sprawcy, stosowane metody ucieczek i ponoszone konsekwencje. Wybór odpowiedniej metody dokonania przestępstwa granicznego zależał w głównej mierze od determinacji sprawcy. Wiązał się z koniecznością poniesienia ryzyka i konsekwencji karnych w przypadku zatrzymania podczas próby npg.

Problematykę dezercji żołnierzy Wojska Polskiego i żołnierzy innych państw będących członkami Układu Warszawskiego zawarto w rozdziale czwartym. Przedstawione zestawienie i jednostkowe przykłady nielegalnego przekroczenia morskiej granicy państwowej przez dezertersów Wojska Polskiego i innych armii sojuszniczych świadczą o tym, że przedstawiciele służb mundurowych w swoich planach brali pod uwagę możliwości przedostania się na „zachód” przez granicę północną PRL. Jak wskazują statystyki, w większości byli to żołnierze zasadniczej służby wojskowej.

Piąty rozdział poświęcony został omówieniu działalności zorganizowanych kanałów przerzutowych ludzi, a w rozdziale szóstym zaprezentowano sposoby i rodzaje przemycających towarów. Na podstawie analizy przedstawionych przykładów nielegalnego przekroczenia morskiej granicy państwa można przyjąć, że przerzut osób z polskiego wybrzeża przy wykorzystaniu zorganizowanych kanałów przerzutowych był zjawiskiem marginalnym, w dużo większym zakresie przemycano ludzi w trybie indywidualnym – z wykorzystaniem różnego rodzaju środków transportu. Przemyt towarów i uzyskiwane dzięki niemu korzyści – stwierdzić można – były elementem stałe przypisanym przynajmniej do części osób zatrudnionych na jednostkach pływających pod polską banderą.

Na polskim wybrzeżu funkcjonowały lotniska i lądowiska, których ochroną i zabezpieczeniem zajmowali się żołnierze nadmorskich Brygad Wojsk Ochrony Pogranicza, dlatego też w kolejnym rozdziale (siódmym) omówiono problematykę terroryzmu w ruchu lotniczym i uprowadzenia statków powietrznych. Na podstawie zebranych przez autora materiałów i opisanych przykładach należy przyjąć, że mimo obowiązywania w tym czasie na polskich lotniskach procedur związanych z odprawą osób i bagażu, ustalenia organizacyjne i posiadane wyposażenie techniczne nie gwarantowały pełnego bezpieczeństwa pasażerów. Ponadto prowadzone rozpoznawanie operacyjne, informacje uzyskane od instytucji współdziałających z formacją WOP oraz działania służb liniowych nie zawsze pozwalały na wcześniejsze przeciwdziałanie i wykrycie sprawców aktów terroru w ruchu lotniczym. Część dokonanych w tym czasie porwań samolotów i prób nielegalnego przekroczenia granicy przy ich wykorzystaniu zakończyła się sukcesem.

W ostatnim rozdziale (ósmym) autor skupił się na charakterystyce przestępczości granicznej na morskiej granicy państwa w świetle dokumentów WOP w latach 1945-1991 przechowywanych w Archiwum Straży Granicznej w Szczecinie.

Monografię zamykają aneksy.

Omawiana publikacja jest wynikiem wieloletnich poszukiwań Ireneusza Bienieckiego w licznych archiwach w Polsce i zbiorach osób prywatnych. Zebrane materiały, w przeciwieństwie do dotychczasowych publikacji na ten temat, w większości odnoszą się do mniej znanych ogółowi czytelników przypadków nielegalnego przekroczenia morskiej granicy państwa. Jak wynika z poczynionych ustaleń, autor mimo długoletnich badań zdaje sobie sprawę, że jego opracowanie nie jest doskonale i stanowi zaledwie przyczynek do dalszych ustaleń i opracowań tego tematu. Monografia *Przestępczość graniczna na polskim wybrzeżu w drugiej połowie XX wieku* może być również dobrą literaturą historyczną dla studentów kierunków bezpieczeństwa narodowego oraz słuchaczy kursów w Straży Granicznej.

Dr Ireneusz Bieniecki (rocznik 1955) – po ukończeniu Technikum Mechaniczno-Elektrycznego w Toruniu (1974 r.) rozpoczął naukę w Szkole Chorążych Wojsk Ochrony Pogranicza w Kętrzynie. Po ukończeniu szkoły w 1975 pełnił służbę na różnych stanowiskach dowódczych i sztabowych w Kaszubskiej Brygadzie Wojsk Ochrony Pogranicza w Gdańsku – Nowym Porcie oraz Dowództwie Wojsk Ochrony Pogranicza w Warszawie. W latach 1991-2004 służył w Komendzie Morskiego Oddziału Straży Granicznej. Od 2008 roku jest adiunktem w Zakładzie Polityki Obronnej Katedry Bezpieczeństwa Narodowego Akademii Pomorskiej w Słupsku. Ukończył filologię polską (1981 r.) i podyplomowe

studia nauk politycznych (1985 r.) na Uniwersytecie Gdańskim. W 1995 roku w Instytucie Historii tejże uczelni obronił dysertację doktorską. Jest autorem ponad dwustu artykułów dotyczących najnowszej historii Polski. Jego zainteresowania koncentrują się na ochronie i obronie polskiej granicy. Publikował m.in. na łamach: „Przeglądu Morskiego”, „Biuletynu Historycznego Marynarki Wojennej”, „Nautologii”, „Wojskowego Przeglądu Historycznego” oraz biuletynów Straży Granicznej wydawanych przez ośrodki szkolenia tej formacji w Kętrzynie i Koszalinie. Jego opracowania ukazały się także w wydawnictwach uczelnianych Uniwersytetu Gdańskiego, Akademii Marynarki Wojennej w Gdyni, Powszechnej Wyższej Szkoły Humanistycznej „POMERANIA” w Chojnicach, Wyższej Szkoły Bezpieczeństwa w Poznaniu i Akademii Pomorskiej w Słupsku.

Jest autorem kilkudziesięciu referatów wygłoszonych podczas konferencji naukowych organizowanych m.in. przez Akademię Marynarki Wojennej w Gdyni, Akademię Pomorską w Słupsku, Wyższą Szkołę Bezpieczeństwa w Poznaniu, Uniwersytet Gdański, Uniwersytet Szczeciński, Wyższą Szkołę Humanistyczno-Ekonomiczną we Włocławku, Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie, Brygadę Lotnictwa Marynarki Wojennej w Gdyni, Muzeum Lotnictwa Polskiego w Krakowie i Komendę Główną Straży Granicznej w Warszawie. W 2005 roku ukazała się jego pierwsza książka pt. *Flotylla Rzeczna Polskiej Marynarki Wojennej w Pińsku w latach 1925-1935 w świetle sprawozdań Inspektoratów Armii i oficerów Korpusu Kontrolerów*.

Ze względu na interesującą tematykę zaprezentowaną w omówionej publikacji można mieć nadzieję, że również najnowsza książka wspomnianego autora spotka się z dużym zainteresowaniem i życzliwym przyjęciem ze strony czytelników.

mjr SG Marek Karczewski
CS SG w Kętrzynie

Andrzej Gaberle, *Dowody w sądowym procesie karnym*,
Wydawnictwo Wolters Kluwer Business, Kraków 2007, ss. 416

Nakładem wydawnictwa Wolters Kluwer ukazała się w 2007 r. publikacja prof. dr hab. Andrzeja Gaberle *Dowody w sądowym procesie karnym*. Z notki biograficznej można się dowiedzieć, że autor w latach 1979-2006 był kierownikiem Katedry Kryminologii Uniwersytetu Jagiellońskiego, pracownikiem Krakowskiej Szkoły Wyższej im. A. Frycza-Modrzewskiego, posłem na Sejm II kadencji, w latach 1994-1997 członkiem Krajowej Rady Sądownictwa, autorem ponad 100 studiów i artykułów naukowych oraz 11 książek.

Tematyka dowodów w procesie karnym do chwili obecnej właściwie nie była reprezentowana w literaturze przedmiotu, chociaż stanowi fundament procesu karnego. Sporadyczne publikacje na ten temat nie wyczerpywały omawianego zagadnienia, a szkoda gdyż – jak słusznie twierdzi autor – „dowody są tkanką procesu karnego...”.

Strukturę recenzowanej książki stanowią wstęp i pięć rozdziałów, w ramach których występują podrozdziały. Na marginesach znajdują się objaśnienia skupiające się na tematyce omawianych zagadnień.

We wstępie autor podkreśla, że zdecydowana większość zagadnień dowodowych dotyczy całego procesu karnego, chociaż niniejsza praca obejmuje jedynie etap postępowania sądowego. Jak zaznacza autor „zdecydował o tym nie tylko fakt, że problemy związane z poszukiwaniem, wykrywaniem i utrwalaniem dowodów, decydujące o specyfice problematyki dowodowej w postępowaniu przygotowawczym, silnie łączą się z zagadnieniami, którymi zajmuje się kryminalistyka. Teoria dowodów ma na celu ograniczenie samowoli i bezprawia. Na etapie postępowania przygotowawczego i sądowego uprawnione organy gromadzą dowody zgodnie z zasadami prawa”.

Rozdział pierwszy poświęcony jest wyjaśnieniu podstawowych pojęć z zakresu teorii dowodów, a także pojęciu i klasyfikacji dowodów. Andrzej Gaberle w sposób syntetyczny i szczegółowy wyjaśnił poszczególne pojęcia występujące w teorii dowodów, jednocześnie wskazując ich znaczenie na tle realizacji celów procesu karnego.

W rozdziale omówione zostały takie pojęcia z zakresu teorii dowodów jak:

- udowodnienie i uprawdopodobnienie,
- fakt główny i fakty uboczne,
- notoryjność,
- domniemanie prawne i faktyczne,
- ciężar dowodu,
- pojęcie i klasyfikacja dowodu,
- poszlaka i proces poszkodowany,
- dowody naukowe.

Szczególną uwagę zwróciłem na wyjaśnienie zasady ciężaru dowodów. Autor omówił zagadnienie zarówno od strony teoretycznej, jak i praktycznej m.in. wskazując podmioty, na których spoczywa ciężar dowodu, wyjaśniając przy tym istniejące różnice między ciężarem dowodu a obowiązkiem dowodzenia.

Wyjaśnienie wskazanych zagadnień zostało ujęte w sposób syntetyczny, językiem zrozumiałym dla każdego czytelnika. Ponadto w większości przypadków omawiane zagadnienia uzupełnione są orzecznictwem.

Rozdział drugi zatytułowany „Przeprowadzanie dowodów” autor podzielił na dwie części. W pierwszej przedstawiona została instytucja wprowadzenia dowodów do procesu karnego. W ramach tego podrozdziału omówione zostały następujące zagadnienia:

1. Postępowanie dowodowe a zasada prawdy materialnej.
2. Złożenie wniosku dowodowego.
3. Szczególne wymagania dotyczące wniosku dowodowego.
4. Dopuszczenie dowodów.
5. Oddalenie wniosku dowodowego.
6. Problem interpretacji art. 170 § 1 pkt 5 kpk.
7. Wprowadzenie dowodów z urzędu.
8. Dopuszczenie dowodów w postępowaniu odwoławczym.

Uważam, że autor w sposób wyczerpujący ukazał relacje między postępowaniem dowodowym a zasadą prawdy materialnej, jak również instytucję wniosku dowodowego a wprowadzenie dowodów z urzędu.

Druga część rozdziału poświęcona jest omówieniu zasady bezpośredniości, a także jej ograniczeniem. Dodatkowo autor wskazuje prawną relewantność protokołu, jak również brak dowodu pierwotnego (w odnie-

sieniu do wyjaśnień podejrzanego i zeznań świadka), jego niedostępność oraz sprawdzenie lub uzupełnienie dowodu pierwotnego. Zakończenie rozdziału autor poświęca potrzebie uproszczenia postępowania (na etapie postępowania sądowego), w tym przypadku możliwości odstąpienia od przesłuchania świadka i odczytania protokołu jego zeznań na rozprawie.

Rozdział trzeci poświęcony jest źródłom dowodowym. Autor przedstawia je w sposób syntetyczny, omawiając jednocześnie poszczególne źródła dowodowe. W omawianym rozdziale ujmuje to w następujący sposób:

- I. Oskarżony
 1. Oskarżony jako źródło dowodu.
 2. Wyjaśnienia oskarżonego, a jego prawa do obrony.
 3. Pomówienie.
 4. Przyznanie się do winy.
 5. Oskarżony jako obiekt oględzin i badań.
- II. Świadkowie
 1. Świadek jako osoba dostarczająca zeznań.
 2. Szczególne rodzaje przesłuchania.
 3. Świadek anonimowy.
 4. Świadek koronny.
- III. Biegli
 1. Podstawa powołania biegłego.
 2. Wyłączenie biegłego.
 3. Forma i zakres opinii biegłych.
 4. Biegli psychiatrzy.
 5. Kontrola opinii biegłego.
 6. Przesłuchanie świadka z udziałem biegłego.
 7. Opinie pozaprocesowe.
 8. Między biegłym, a świadkiem.
- IV. Dowody rzeczowe
 1. Oględziny jako sposób przeprowadzenia dowodów rzeczowych.
 2. Eksperyment procesowy.
 3. Postępowanie z dowodami rzeczowymi.

W ramach rozdziału czwartego prof. Gaberle wyjaśnił istotę dokonywania ustaleń faktycznych w odniesieniu do zasady *in dubio pro reo*. Całość ujęta jest zwięźle, a każda z zasad bardzo dokładnie omówiona. Szczególną uwagę zwróciłem na wyjaśnienie stosowania zasady swobodnej oceny dowodów. Autor zwrócił uwagę między innymi na takie aspekty jak np. pojęcie i zakres stosowania zasady, warunki braku dowolności ocen. Ponadto szeroko w ramach tego rozdziału omówiona została zasada *in dubio pro reo* (zasada domniemania niewinności). Obie wskazane zasady mają fundamentalne znaczenie zarówno na etapie po-

stępowania przygotowawczego, jak i postępowania sądowego. Również w przypadku zasady *in dubio pro reo* autor wyjaśnił pojęcie, zakres i przesłanki jej stosowania.

Rozdział piąty recenzowanej książki poświęcony jest zagadnieniu zakazów dowodowych. Autor moim zdaniem w sposób wyczerpujący omówił jedno z najważniejszych zagadnień dotyczących dowodów. W rozdziale przedstawione zostały zagadnienia ogólne dotyczące zakazów dowodowych, ze wskazaniem najważniejszych pojęć i podziału zakazów dowodowych. W dalszej części została omówiona instytucja prawa odmowy zeznań, wraz ze wskazaniem poszczególnych regulacji dotyczących tajemnicy służbowej lub zawodowej. W sposób wyczerpujący autor wskazał prawo do odmowy składania zeznań osób najbliższych dla oskarżonego. Ponadto w ramach zakazów dowodowych omówiona została instytucja wyłączenia swobody wypowiedzi, a także stosowania hipnozy oraz poligrafu w związku z przesłuchaniem. Na zakończenie autor omówił zagadnienia dokumentowania przesłuchania.

Omawiana książka jest pozycją godną uwagi ze względu na jej wartość merytoryczną. Andrzej Gaberle w wielu wypadkach odwołuje się do orzecznictwa sądowego, co podnosi jeszcze bardziej walory tej pracy. Publikacja jest napisana w sposób zrozumiały, przystępnym językiem, co stanowi znaczne ułatwienie dla osób, które dopiero zamierzają pogłębić swoją wiedzę w zakresie dowodów i postępowania dowodowego.

Uważam, że na uwagę zasługuje również konstrukcja samej pozycji, tzn. autor z jednej strony wyjaśnia zagadnienia dowodów w procesie karnym, z drugiej zaś strony omawia metody uzyskiwania dowodów, jak również ich dokumentowanie. Całość opatrzona jest licznym orzecznictwem, co znacznie podnosi walory recenzowanej książki. Z całą pewnością warto zwrócić uwagę na publikację, tym bardziej, że problematyka dowodów jest niezwykle rzadko poruszana. Podsumowując wydaje się, że niniejsza książka stanowi ważną pozycję w aspekcie dowodów w procesie karnym, jednocześnie wypełniając lukę w tym zakresie.

kpt. SG Aneta Wojtanowska-Zimoń
CSSG w Kętrzynie

KALENDARIUM CENTRUM SZKOLENIA STRAŻY GRANICZNEJ

LIPIEC

- 01-06.07.2012** **WAKACYJNY OBÓZ SZKOLENIOWY ZE STRAŻĄ GRANICZNĄ**
Od 01-06 lipca 2012 r. w Centrum Szkolenia Straży Granicznej przebywała na obozie szkoleniowym grupa 25 uczniów Liceum Ogólnokształcącego z Białegostoku, która na co dzień uczęszcza do klasy „mundurowej” o profilu Straż Graniczna.
- 03-05.07.2012** **KURS DOSKONALĄCY Z ZAKRESU UDZIELANIA PIERWSZEJ POMOCY**
03-05 lipca 2012 r. odbyły się kolejne edycje kursu doskonalącego z zakresu udzielania pierwszej pomocy dla funkcjonariuszy i pracowników Centrum Szkolenia oraz Warmińsko-Mazurskiego Oddziału Straży Granicznej. Szkolenie realizował Zespół Logistyki i BHP, Zakładu Zabezpieczenia Technicznego Granicy, Centrum Szkolenia Straży Granicznej.
- 05.07.2012** **JUBILEUSZE W CENTRUM SZKOLENIA SG**
5 lipca 2012 r. w obecności kadry kierowniczej naszej szkoły Komendant Centrum Szkolenia Straży Granicznej, płk SG Andrzej **RYTWIŃSKI** złożył gratulacje oraz wręczył pamiątki okolicznościowe przedstawicielom Centrum Szkolenia SG, którzy w dniu jutrzejszym obchodzić będą jubileusze pracy i służby.
- 08.07.2012** **I MISTRZOSTWA STRAŻY GRANICZNEJ W BIEGACH PRZEŁAJOWYCH**
8 lipca 2012 r. odbył się XXII Międzynarodowy Bieg po Plaży „Jarosławiec 2012”, w ramach którego rozegrane zostały I Mistrzostwa Straży Granicznej w Biegach Przełajowych. W klasyfikacji indy-

widualnej mężczyzn por. SG Piotr **WITKOWSKI** zajął II miejsce, w klasyfikacji zespołowej reprezentacja Centrum Szkolenia Straży Granicznej zajęła V miejsce.

09.07.2012

ZAKOŃCZONO SZKOLENIA Z ZAKRESU AED

9 lipca 2012 r. zakończył się cykl szkoleń z zakresu obsługi defibrylatora zewnętrznego AED dla funkcjonariuszy i pracowników cywilnych Warmińsko-Mazurskiego Oddziału Straży Granicznej. W 6 edycjach szkolenia wzięło udział 131 osób z komendy i placówek WMOSG, w których znajdują się urządzenia AED.

09.07.2012

PÓLKOLONIE Z CENTRUM SZKOLENIA SG

9 lipca 2012 r. gościliśmy w Centrum Szkolenia Straży Granicznej grupę dzieci (21 osób) z półkolonii z Zespołu Szkół Nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi w Kętrzynie.

09-20.07.2012

WYKŁADOWCY Z PAŃSTW CZŁONKOWSKICH UE WYMIENIAJĄ SIĘ DOŚWIADCZENIAMI

W dniach 09-20 lipca 2012 r. wykładowca z Centrum Szkolenia Straży Granicznej chor. SG Marzena **KOROLKO** przebywała w Rumunii. Pobyt zorganizowany został przez Agencję FRONTEx i miał na celu wymianę doświadczeń przedstawicieli Rumuńskiej Policji Granicznej, Polskiej Straży Granicznej i Łotewskiej Straży Granicznej przede wszystkim w obrębie implementacji wspólnych podstaw programowych (Common Core Curriculum) w danych krajach.

10-12.07.2012

KURS DOSKONALĄCY Z ZAKRESU UDZIELANIA PIERWSZEJ POMOCY

10-12 lipca 2012 r. odbyła się kolejna edycja kursu doskonalącego z zakresu: „Udzielania pierwszej pomocy” dla pracowników Warmińsko-Mazurskiego Oddziału Straży Granicznej. Szkolenie realizował Zespół Logistyki i BHP, Zakładu Zabezpieczenia

Technicznego Granicy, Centrum Szkolenia Straży Granicznej.

10-15.07.2012

VII PRZYSTANEK „PROFILAKTYKA A TY”

W Lublińcu odbył się VII Przystanek PaT, w którym akcję wspierał z ramienia Centrum Szkolenia Straży Granicznej ppłk SG Dariusz NAWROCKI. Akcja ta, propagująca życie bez uzależnień i nałogów, skierowana jest do młodzieży.

11.07.2012

SPOTKANIE Z PRZEDSTAWICIELEM KOMISJI EUROPEJSKIEJ ORAZ SŁUŻB PODLEGLYCH MSW W CENTRUM SZKOLENIA STRAŻY GRANICZNEJ

11 lipca 2012 r. w Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie przebywała delegacja przedstawicieli Komisji Europejskiej, Policji oraz Komendy Głównej Straży Granicznej i Nadwiślańskiego Oddziału Straży Granicznej. Spotkanie poświęcone było podsumowaniu współpracy służb odpowiedzialnych za zabezpieczenie mistrzostw EURO 2012, a także przyszłym koncepcjom szkoleń różnych służb w zakresie bezpieczeństwa.

16-21.07.2012

„COURSE DESIGN” – WARSZTATY FRONTEX

W Wilnie na Litwie odbyły się warsztaty dotyczące pisania programów szkoleń zgodnie z zasadami procesu bolońskiego/kopenhaskiego z wykorzystaniem i w oparciu o sektorowe ramy kwalifikacyjne (SQF), zorganizowane były pod auspicjami Agencji FRONTEX. Udział w nich wzięli menadżerowie projektów realizowanych w ramach Agencji FRONTEX oraz eksperci z wybranych obszarów pracujący przy realizacji poszczególnych projektów. Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie reprezentowała por. SG Iwona FRANKOWSKA.

17-19.07.2012

ZAKOŃCZENIE KURSU DOSKONALĄCEGO Z ZAKRESU UDZIELANIA PIERWSZEJ POMOCY

17-19 lipca 2012 r. przeprowadzono siódmą – ostat-

nią w tym roku edycję kursu doskonalącego z zakresu udzielania pierwszej pomocy skierowanego do pracowników Centrum Szkolenia oraz Warmińsko-Mazurskiego Oddziału Straży Granicznej.

19.07.2012

**ZAWODY STRZELECKIE Z OKAZJI
ŚWIĘTA POLICJI**

19 lipca 2012 r. w obiektach strzelnicy krytej Centrum Szkolenia Straży Granicznej rozgrywane były zawody strzeleckie zorganizowane z inicjatywy Komendy Powiatowej Policji w Kętrzynie z okazji zbliżającego się Święta Policji. W zawodach uczestniczyły drużyny reprezentujące Policję, Straż Graniczną, Państwową Straż Pożarną, Służbę Więzienną oraz samorządy lokalne.

21.07.2012

**WALKIRIA 2012 – MAZURSKI PIKNIK
MILITARNY**

Funkcjonariusze Centrum Szkolenia Straży Granicznej wzięli udział w III Mazurskim Pikniku Militarnym pn. „Walkiria 2012”, który odbywał się w Parku Miniatur Warmii i Mazur w Gierłozy.

23-27.07.2012

KOLEJNY TRENING TRUS-P

23-27 lipca 2012 r. odbył się kolejny trening TRUS-P, którego uczestnikami byli funkcjonariusze Centrum Szkolenia i Warmińsko-Mazurskiego Oddziału Straży Granicznej, zaproszeni goście z Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej we Wrocławiu oraz Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie.

24-26.07.2012

**SZKOLENIE SUPERTRENERÓW W ZAKRESIE
FUNKCJONALNOŚCI ZWIĄZANEJ
Z OBSŁUGĄ PROCESU WYDAWANIA WIZ
SCHENGEN NA GRANICY**

W Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie odbyło się szkolenie prowadzone przez ekspertów z Zarządu do Spraw Cudzoziemców Komendy Głównej Straży Granicznej oraz przedstawicieli firmy Asseco Poland – wykonawców systemu.

SIERPIEŃ

- 01.08.2012** **68. ROCZNICA WYBUCHU POWSTANIA WARSZAWSKIEGO**
W dniu 1 sierpnia 2012 r. funkcjonariusze kętrzyńskich jednostek Straży Granicznej: Centrum Szkolenia i Warmińsko-Mazurskiego Oddziału uczestniczyli w uroczystości, której celem było uhonorowanie rocznicy wybuchu Powstania Warszawskiego.
- 02.08.2012** **JUBILEUSZ W CENTRUM SZKOLENIA SG**
2 sierpnia 2012 r. Zastępca Komendanta Centrum Szkolenia Straży Granicznej, ppłk SG Dariusz **LUTYŃSKI** złożył gratulacje oraz wręczył pamiątkę okolicznościową chor. sztab. SG Mariuszowi **ZIMNICKIEMU**, który obchodził jubileusz 20-lecia służby.
- 15.08.2012** **ŚWIĘTO WOJSKA POLSKIEGO W 15. GIŻYCKIEJ BRYGADZIE ZMECHANIZOWANEJ**
15 sierpnia 2012 r. Centrum Szkolenia Straży Granicznej uczestniczyło w uroczystości Święta Wojska Polskiego w 15. Giżyckiej Brygadzie Zmechanizowanej.
- 15.08.2012** **KĘTRZYŃSKIE OBCHODY 92. ROCZNICY BITWY WARSZAWSKIEJ**
W dniu 15 sierpnia 2012 r. w Kętrzynie uroczyste obchodzono 92. rocznicę zwycięskiej Bitwy Warszawskiej 1920 roku. W imieniu społeczności Centrum Szkolenia Straży Granicznej kwiaty pod pomnikiem złożył Komendant płk SG Andrzej **RYTWIŃSKI** w asyście oficerów szkoły i Warmińsko-Mazurskiego Oddziału Straży Granicznej.
- 16-18.08.2012** **FUNKCJONARIUSZE CENTRUM SZKOLENIA SG NADZOROWALI GRECKO-TURECKĄ GRANICĘ**
Płk SG Marek **ZYGOWSKI** oraz mjr SG Piotr **MIKA** przebywali w Aleksandroupoli w Grecji, uczestnicząc w prowadzonej przez Agencję FRONTEX pod kryptonimem Posejdon 2012 (Joint Operation Poseidon Land 2012 Grece), wspólnej operacji na grecko-tureckiej granicy lądowej.

17-24.08.2012 SZKOLENIE Z ROZPOZNANIA MINERSKO-PIROTECHNICZNEGO

W Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie odbyło się szkolenie specjalistyczne pn. „Rozpoznanie minersko-pirotechniczne”. Szkolenie, w trakcie którego uczestnicy odbywają zajęcia praktyczne z wykorzystaniem materiałów wybuchowych, odbywa się w oparciu o Polowę Bazę Szkoleń Minersko-Pirotechnicznych zlokalizowaną na terenie kętrzyńskiej szkoły Straży Granicznej.

19-25.08.2012 OBÓZ Z LO W BIEŻUNIU

W CSSG przebywało 21 uczniów z Liceum Ogólnokształcącego w Bieżuniu. W trakcie pobytu uczniowie zapoznali się z rejonem służbowej odpowiedzialności PSG Banie Mazurskie, przejściem granicznym Gołdap, odbyli zajęcia z musztry, szkolenia strzeleckiego i marszu według mapy.

21.08.2012 W STRAŻY GRANICZNEJ W KĘTRZYNIEROZPOCZĘTO SZKOLENIE OFICERSKIE

21 sierpnia 2012 r. rozpoczęło się przeszkolenie specjalistyczne do mianowania na pierwszy stopień oficerski Straży Granicznej. Ze słuchaczami spotkał się Komendant Centrum płk SG Andrzej RYTWIŃSKI, który przywitał przyszłych oficerów w murach kętrzyńskiej szkoły oraz przedstawił kadrę kierowniczą.

27-31.08.2012 SPOTKANIE W AKADEMII PARTNERSKIEJFRONTEX W LUBANIU

W Ośrodku Szkoleń Specjalistycznych SG w Lubaniu odbyło się spotkanie przedstawicieli służb granicznych z Niemiec, Włoch, Austrii, Malty oraz Norwegii poświęcone finalizacji programu szkolenia i materiałów szkoleniowych nt. wspólnych operacji powrotowych. Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie reprezentowały: kpt. SG Iwona MARCZUK i por. SG Iwona FRANKOWSKA.

- 27.08.-
-05.09.2012** **UCZĄ SIĘ RATOWAĆ LUDZKIE ŻYCIE –
KWALIFIKOWANA PIERWSZA POMOC
RUSZYŁA W CENTRUM SZKOLENIA
STRAŻY GRANICZNEJ**
27 sierpnia-5 września 2012 r. odbyła się I edycja kursu z Kwalifikowanej Pierwszej Pomocy. Inauguracji szkolenia dokonał Zastępca Komendanta Centrum Szkolenia Straży Granicznej ppłk SG Dariusz **LUTYŃSKI**, który powitał przybyłych uczestników i zaprezentował osiągnięcia Zakładu Zabezpieczenia Technicznego Granicy w obszarze szkoleniowym z zakresu ratownictwa.
- 28-30.08.2012** **PIERWSZA EDYCJA KURSU DOSKONALĄ-
CEGO „TECHNIK SERWISU POJAZDU OB-
SERWACYJNEGO”**
28-30 sierpnia 2012 r. w Nadbużańskim Oddziale SG w Placówce Straży Granicznej w Hrubieszowie odbyła się pierwsza edycja kursu doskonalącego „Technik serwisu pojazdu obserwacyjnego”.
- 30.08.2012** **EUROPEJSKI DZIEŃ JĘZYKÓW
W CENTRUM SZKOLENIA SG**
Wykładowcy Języków Obcych z Centrum Szkolenia Straży Granicznej zorganizowali obchody Europejskiego Dnia Języków. Słuchacze szkolenia podoficerskiego mieli możliwość zaprezentowania tego dnia posiadanej wiedzy ogólnej dotyczącej znajomości języków obcych.
- WRZESIEŃ
- 01.09.2012** **PAMIĘĆ WRZEŚNIA '39 ROKU**
1 września 2012 r. apelem poległych i salwą honorową oraz złożeniem wieńców pod pomnikiem „W Hołdzie Poległym, Pomordowanym i Zamęczonym Polakom-Obrońcom Ojczyzny 1939-1956” uhonorowano obchody 73. rocznicy wybuchu II wojny światowej.
- 03-07.09.2012** **WIZYTA UCZNIÓW ZE SZKOŁY
W SZYDŁOWCU**
03-07 września 2012 r. w Centrum Szkolenia Straży

Granicznej w Kętrzynie, przebywało 27 uczniów Liceum Ogólnokształcącego im. KOP w Szydłowcu.

03-07.09.2012

SZKOLENIE W PSG OKĘCIE

W Placówce SG Okęcie funkcjonariusze Centrum Szkolenia Straży Granicznej: mjr SG Marek **POMAGIEL** z Zespołu ds. Cudzoziemców i Postępowań Administracyjnych oraz chor. SG Grzegorz **KOWALSKI** z Zespołu Kontroli Ruchu Granicznego przeprowadzili szkolenie z zakresu „Teoretyczne i Praktyczne Aspekty Kontroli Granicznej na I i II Linii granicy zewnętrznej Schengen”.

03-14.09.2012

**CYKL SZKOLEŃ JĘZYKOWYCH
W RAMACH EUROPEJSKIEGO FUNDUSZU
POWROTÓW IMIGRANTÓW**

W Centrum Szkolenia Straży Granicznej odbyło się pierwsze szkolenie z cyklu szkoleń z języka angielskiego i rosyjskiego w ramach modułu programu rocznego 2011 Europejskiego Funduszu Powrotów Imigrantów. Przedsięwzięcie obejmowało dwie edycje dziesięciodniowego szkolenia pt. „Doprowadzenie i wydalenie”.

3.09-12.10.2012

**WYBUCHOWE SZKOLENIE – KOLEJNA
EDYCJA ZAKOŃCZONA**

W Centrum Szkolenia Straży Granicznej odbyło się drugie w tym roku szkolenie specjalistyczne z zakresu działań minersko-pirotechnicznych. Szkolenie z pozytywnym wynikiem ukończyło i uzyskało uprawnienia do samodzielnego prowadzenia prac minersko-pirotechnicznych 16 funkcjonariuszy Straży Granicznej.

04-05.09.2012

**SERBSKA POLICJA GRANICZNA
W KĘTRZYNIE**

W Centrum Szkolenia Straży Granicznej gościła serbska delegacja, a także przedstawiciele Ambasady USA w Belgradzie. Wizyta odbyła się w ramach Programu Kontroli Eksportu i Bezpieczeństwa Granic (EXBS) realizowanego pod auspicjami Departamentu Stanu USA.

- 05.09.2012** **WIZYTA DZIEKANA OKRĘGU KILONII KS. WILFRIEDA LINGNAU ORAZ DELEGACJI ŻOŁNIERZY Z NIEMIEC**
5 września 2012 r. w siedzibie Centrum Szkolenia Straży Granicznej przebywał Dziekan Okręgu Kilonii ks. Wilfried LINGNAU wraz z delegacją żołnierzy z Niemiec.
- 05-07.09.2012** **MISTRZOSTWA STRAŻY GRANICZNEJ W PIŁCE NOŻNEJ – DRUŻYNA CENTRUM SZKOLENIA SG NA PODIUM**
W Centralnym Ośrodku Szkolenia Straży Granicznej w Koszalinie odbyły się Mistrzostwa Straży Granicznej w Piłce Nożnej. W imprezie wzięło udział 13 drużyn reprezentujących Komendę Główną, Ośrodki Szkolenia oraz wszystkie Oddziały Straży Granicznej. W mistrzostwach wzięła także udział reprezentacja Centrum Szkolenia Straży Granicznej, która zdobyła srebrny medal.
- 06.09.2012** **JUBILEUSZE W CENTRUM SZKOLENIA SG**
W obecności kadry kierowniczej szkoły Komendant Centrum Szkolenia Straży Granicznej płk SG Andrzej RYTWIŃSKI złożył gratulacje oraz wręczył pamiątki okolicznościowe funkcjonariuszom i pracownikom Centrum Szkolenia SG, którzy w ostatnim czasie obchodzili jubileusze pracy i służby.
- 12-13.09.2012** **V FORUM EKSPERTÓW KRYMINALISTYKI W KĘTRZYNIE**
Z inicjatywy Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie i Zarządu Operacyjno-Śledczego Komendy Głównej Straży Granicznej w Warszawie odbyło się V Międzynarodowe Sympozjum Ekspertów Kryminalistyki Służb Granicznych. Seminarium, które odbyło się pod honorowym patronatem Komendanta Głównego Straży Granicznej gen. bryg. SG Dominika TRACZA, zgromadziło prawie 60 uczestników z kraju i z zagranicy, głównie specjalistów i ekspertów z zakresu dokumentów.

- 14.09.2012** **JUBILEUSZE FUNKCJONARIUSZY
CENTRUM SZKOLENIA SG**
Podczas spotkania kadry kierowniczej, Zastępca Komendanta kętrzyńskiej szkoły Straży Granicznej, ppłk SG Dariusz **LUTYŃSKI** złożył gratulacje oraz wręczył pamiątki okolicznościowe funkcjonariuszom, którzy we wrześniu obchodzili jubileusze służby i pracy.
- 17.09.2012** **ROZPOCZĘCIE SZKOLENIA W ZAKRESIE
SZKOŁY CHORAŻYCH**
W Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie 61-osobowa grupa funkcjonariuszy w służbie stałej rozpoczęła szkolenie w zakresie Szkoły Chorażych.
- 17-21.09.2012** **REALIZACJA PROJEKTU CENTRUM
SZKOLENIA SG WSPÓLNIE Z AMBASADĄ
USA W KOSOWIE**
Dwóch przedstawicieli Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie w ramach projektu EXBS (Kontrola Eksportu i Bezpieczeństwo Granic) oraz współpracy szkoleniowej ze stroną amerykańską realizowało w Kosowie w Pristinie zajęcia pt. kontrola skrytek w środkach transportu.
- 18.09.2012** **KONTYNUACJA SZKOLEŃ Z AED**
11 września oraz 18 września 2012 r. odbyły się kolejne dwa szkolenia z obsługi defibrylatora zewnętrznego AED dla funkcjonariuszy Warmińsko-Mazurskiego Oddziału Straży Granicznej.
- 18-21.09.2012** **WIZYTA STUDYJNA PRZEDSTAWICIELI
PIONÓW SZKOLENIA SŁUŻB GRANICZ-
NYCH MOŁDAWII I UKRAINY**
W Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie gościło 4 przedstawicieli pionów szkolenia służb granicznych Mołdawii i Ukrainy.

- 24-28.09.2012** **SZKOLENIE PRZYSZŁYCH TRENERÓW TRUS W RAMACH PROGRAMU LEONARDO DA VINCI**
W Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie odbyło się szkolenie merytoryczno-metodyczne z zakresu TRUS dla 10 uczestników projektu „Trener transakcyjny – warsztat praktycznego stosowania analizy transakcyjnej w pracy z grupami szkoleniowymi Straży Granicznej” nr 2012-1-PL1-LEO03-27918 w ramach programu „Uczenie się przez całe życie” Leonardo da Vinci. Prowadzącymi szkolenie byli trenerzy TRUS z Policji Federalnej Niemiec – instytucji partnerskiej w projekcie.
- 24-28.09.2012** **POLICJA GRANICZNA REPUBLIKI MOŁDAWII KORZYSTA Z DOŚWIADCZEŃ STRAŻY GRANICZNEJ**
24-28 września 2012 r. zrealizowano pierwsze szkolenie w ramach cyklu szkoleń związanych z wdrażanym w kętrzyńskiej Straży Granicznej projektem (nr 652/2012) pn. „Wzmacnianie potencjału Służby Granicznej Republiki Mołdawii w aspekcie bezpieczeństwa publicznego i zarządzania granicami”, finansowanego ze środków programu pomocowego Ministerstwa Spraw Zagranicznych Polska Pomoc Rozwojowa 2012. Projekt przewiduje realizację kilku szkoleń w Centrum Szkolenia Straży Granicznej adresowanych do przedstawicieli Policji Granicznej Republiki Mołdawii.
- 24-28.09.2012** **WIZYTA STUDYJNA PRZEDSTAWICIELI POLICJI GRANICZNEJ I SŁUŻBY CELNEJ PAŃSTW BAŁKAŃSKICH**
W ramach projektu EXBS (Kontrola Eksportu i Bezpieczeństwo Granic) dla państw bałkańskich we współpracy szkoleniowej ze stroną amerykańską odbyła się wizyta ośmiu funkcjonariuszy Policji Granicznej i Służby Celnej Serbii, Chorwacji oraz Bośni i Hercegowiny. Zajęcia realizowane były w Placówce Straży Granicznej Zbereże oraz na lotnisku Deputycze koło Chełma (Nadbużański Oddział SG) przez starszego wykładowcę Zespołu

Technicznej Ochrony Granicy Zakładu Zabezpieczenia Technicznego Granicy Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie.

24-28.09.2012

SZKOLENIE Z ZAKRESU ANALIZY RYZYKA DLA SŁUŻB GRANICZNYCH MACEDONII I KOSOWA

W Skopje/Macedonia wykładowcy z Centrum Szkolenia Straży Granicznej przeprowadzili szkolenie doskonalące z zakresu Analizy Ryzyka według Wspólnego Zintegrowanego Modelu Analizy Ryzyka Państw Członkowskich Unii Europejskiej.

27.09.2012

108 KAPRALI STRAŻY GRANICZNEJ OPUŚCIŁO DZIŚ CENTRUM SZKOLENIA STRAŻY GRANICZNEJ

W dniu 27 września 2012 r. w kętrzyńskim Amfiteatrze 108 funkcjonariuszy Straży Granicznej odebrało akty mianowania na stopień kaprała Straży Granicznej. Poprzedziło ją uroczyste wręczenie świadectw ukończenia Szkoły Podoficerskiej w Centrum Szkolenia Straży Granicznej, które wręczył słuchaczom Zastępca Komendanta Centrum Szkolenia Straży Granicznej ppłk SG Dariusz LUTYŃSKI.

PAŹDZIERNIK

01-05.10.2012

KOLEJNA EDYCJA KURSU DOSKONALĄCEGO PREKURS

W Centrum Szkolenia Straży Granicznej zrealizowano kolejną edycję kursu doskonalącego „Rozpoznawanie środków odurzających, substancji psychotropowych i prekursorów”.

01-05.10.2012

JESIENNY OBÓZ SZKOLENIOWY ZE STRAŻĄ GRANICZNĄ

W kętrzyńskiej szkole Straży Granicznej przebywała na obozie szkoleniowym 27-osobowa grupa uczniów z klas o profilu „mundurowym” z Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Sejnach.

- 01-10.10.2012** **KWALIFIKOWANA PIERWSZA POMOC**
Egzaminem końcowym zakończyła się druga edycja kursu doskonalącego Kwalifikowanej Pierwszej Pomocy. W szkoleniu uczestniczyli funkcjonariusze z Warmińsko-Mazurskiego, Podlaskiego i Nadbużańskiego Oddziału Straży Granicznej.
- 02-04.10.2012** **MIĘDZYNARODOWE WARSZTATY PN. „WYMIANA DOŚWIADCZEŃ W ZAKRESIE OCHRONY GRANICY PAŃSTWOWEJ”**
W Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie zrealizowane zostały warsztaty międzynarodowe na temat „Wymiana doświadczeń w zakresie ochrony granicy państwowej”. W warsztatach uczestniczyli przedstawiciele szkół i służb granicznych Litwy oraz Estonii, a także funkcjonariusze Warmińsko-Mazurskiego Oddziału Straży Granicznej i Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie.
- 04.10.2012** **JUBILEUSZE W CENTRUM SZKOLENIA SG**
W obecności kadry kierowniczej naszej szkoły Komendant Centrum Szkolenia Straży Granicznej płk SG Andrzej RYTWIŃSKI złożył gratulacje oraz wręczył pamiątki okolicznościowe funkcjonariuszom Centrum Szkolenia SG, którzy we wrześniu obchodzili jubileusze pracy i służby.
- 04-05.10.2012** **UDZIAŁ W KONFERENCJI PN. „NOWE TECHNOLOGIE W EDUKACJI SŁUŻB MUNDUROWYCH”**
W Centralnym Ośrodku Szkolenia Służby Więziennej w Kaliszu odbyła się konferencja pn. „Nowe technologie w edukacji służb mundurowych”. Celem konferencji była wymiana doświadczeń i poglądów między przedstawicielami służb mundurowych i pracownikami naukowymi w zakresie wykorzystania nowych technologii w procesie szkolenia.

- 05.10.2012** **WARSZTATY Z ZAKRESU BEZPIECZNEGO I SKUTECZNEGO POSŁUGIWANIA SIĘ BRONIĄ PALNĄ W DZIAŁANIACH SPECJALNYCH**
W Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie odbyły się warsztaty pn. „Bezpieczne i skuteczne posługiwanie się bronią palną w działaniach specjalnych”.
- 05.10.2012** **MISTRZOSTWA POLSKI SŁUŻB MUNDUROWYCH W CROSSIE**
W Lublińcu-Kokotku odbyły się Mistrzostwa Polski Służb Mundurowych w Crossie. Zawody rozegrane zostały w ramach XVI Biegu Przełajowego „O Nóż Komandosa”, a gospodarzem imprezy była Jednostka Wojskowa Komandosów z Lublińca.
- 08-09.10.2012** **SZKOLENIE Z ZAKRESU MAŁEGO RUCHU GRANICZNEGO**
W Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie przeprowadzono szkolenie z zakresu Małego Ruchu Granicznego. Celem prowadzonego szkolenia było uzupełnienie i doskonalenie posiadanej wiedzy przez uczestników szkolenia oraz przygotowanie do wykonywania czynności w tym zakresie.
- 08-12.10.2012** **SZKOLENIE TRENERÓW-EKSPERTÓW W WALCE Z HANDLEM LUDŹMI W GAECIE**
Kpt. SG Iwona **MARCZUK** oraz por. SG Iwona **FRANKOWSKA** reprezentujące Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie, wzięły udział w szkoleniu trenerów-ekspertów w walce handlem ludźmi pn. „Anti-trafficking Training for Border Guards. Training of Trainers”, które odbyło się w akademii partnerskiej Frontex w Gaecie we Włoszech.
- 08-12.10.2012** **SZKOLENIE SŁUŻB GRANICZNYCH ALBANI I CZARNOGÓRY**
Wykładowcy Zakładu Granicznego Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie: ppłk SG Marek **ZYGOWSKI** i mjr SG Piotr **MIKA** przeprowadzili na

terenie Albanii szkolenie z zakresu Zintegrowanego Zarządzania Granicami.

08-12.10.2012

II EDYCJA SZKOLENIA DLA FUNKCJONARIUSZY REPUBLIKI MOŁDAWII

W Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie odbyła się druga edycja szkoleń realizowanych w ramach projektu nr 652/2012 pt. „Wzmacnianie potencjału Służby Granicznej Republiki Mołdawii w aspekcie bezpieczeństwa publicznego i zarządzania granicami”. Projekt finansowany był ze środków programu Ministerstwa Spraw Zagranicznych ukierunkowanego na pomoc rozwojową państwom w ramach określonych osi priorytetowych, wśród których znajduje się m.in. Partnerstwo Wschodnie.

12.10.2012

„ZAKOŃCZENIE SŁUŻBY W CENTRUM SZKOLENIA STRAŻY GRANICZNEJ”

W obecności kadry i pracowników Centrum Szkolenia SG pożegnano odchodzących na emeryturę: płk. SG Wojciecha **ZAWADZKIEGO** po 30 latach służby w formacji granicznej oraz chor. sztab. SG Mariusza **ZIMNICKIEGO** po 20 latach służby w formacjach mundurowych.

12.10.2012

DZIEŃ EDUKACJI NARODOWEJ W CENTRUM SZKOLENIA STRAŻY GRANICZNEJ

W Centrum Szkolenia Straży Granicznej odbyło się uroczyste spotkanie kadry dydaktycznej i administracyjnej kętrzyńskiej szkoły Straży Granicznej. Spotkanie było okazją do podsumowania działalności kadry dydaktycznej w procesie edukacji i szkolenia funkcjonariuszy oraz pracowników Straży Granicznej.

12.10.2012

KURS DOSKONALĄCY „TAKTYKA I TECHNIKI INTERWENCJI WOBEC OSÓB WYDALANYCH DROGĄ LOTNICZĄ”

W Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie zakończył się kurs doskonalący „Taktyka i techniki interwencji wobec osób wydalanych drogą lotniczą”, współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Powrotów Imigrantów (EFPI).

12.10.2012**KURS JĘZYKA ANGIELSKIEGO „DOPROWADZENIE I WYDALENIE” W RAMACH EFPI**

12 października 2012 r. zakończyła się II edycja kursu języka angielskiego „Doprowadzenie i wydalenie” w ramach modułu programu rocznego 4/11/EFPI Wzmocnienie efektywności działań w zakresie powrotów wykonywanych przez Straż Graniczną, w tym współdziałanie z innymi instytucjami – część III.

15-19.10.2012**KOLEJNE PRZEDSIĘWZIĘCIE SZKOLENIOWE W RAMACH PROGRAMU LEONARDO DA VINCI**

15-19 października 2012 r. odbyło się szkolenie merytoryczno-metodyczne z zakresu analizy transakcyjnej dla 5 obecnych trenerów TRUS: z Centralnego Ośrodka Szkolenia Straży Granicznej w Koszalinie (2 osoby) oraz z Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie (3 osoby), uczestników projektu „Trener transakcyjny – warsztat praktycznego stosowania analizy transakcyjnej w pracy z grupami szkoleniowymi Straży Granicznej” nr 2012-1-PL1-LEO03-27918 w ramach programu „Uczenie się przez całe życie” Leonardo da Vinci.

16-19.10.2012**GROMADZENIE I PRZETWARZANIE DANYCH W OBSZARZE NIELEGALNEJ MIGRACJI Z WYKORZYSTANIEM PLATFORMY WYMIANY INFORMACJI – III EDYCJA**

16-19 października 2012 r. realizowana była kolejna III edycja kursu doskonalącego w zakresie „Gromadzenia i przetwarzania danych w obszarze nielegalnej migracji z wykorzystaniem platformy wymiany informacji (PWI), jako elementu analizy ryzyka wg CIRAM.

- 17-18.10.2012** **SZKOLENIE Z ZAKRESU: TEORETYCZNE I PRAKTYCZNE ASPEKTY KONTROLI GRANICZNEJ ZAWARTEJ W OBOWIĄZUJĄCYCH AKTACH PRAWNYCH NA I i II LINII DOTYCZĄCE GRANICY ZEWNĘTRZNEJ UE I SCHENGEN**
Wykładowcy z Zespołu ds. Cudzoziemców i Postępowań Administracyjnych oraz Zespołu Kontroli Ruchu Granicznego z Centrum Szkolenia Straży Granicznej przeprowadzili szkolenie dla funkcjonariuszy Warmińsko-Mazurskiego Oddziału Straży Granicznej z Placówek SG w Braniewie i Grzechotkach.
- 17-19.10.2012** **ODPRAWA SŁUŻBOWA KADRY KIEROWNICZEJ PIONU GRANICZNEGO STRAŻY GRANICZNEJ**
W Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie odbyła się odprawa służbowa kadry kierowniczej pionu granicznego Straży Granicznej.
- 18.10.2012** **JUBILEUSZ 20-LECIA SŁUŻBY**
Komendant Centrum płk SG Andrzej RYTWIŃSKI złożył gratulacje oraz wręczył pamiątkę okolicznościową mjr. SG Dariuszowi MALINOWSKIEMU, który obchodził jubileusz 20-lecia służby.
- 22-26.10.2012** **KURS DOSKONALĄCY „ROZPOZNAWANIE ŚRODKÓW ODURZAJĄCYCH, SUBSTANCJI PSYCHOTROPOWYCH I PREKURSORÓW”**
W Centrum Szkolenia Straży Granicznej realizowana jest kolejna edycja kursu doskonalącego „Rozpoznanie środków odurzających, substancji psychotropowych i prekursorów”.
- 22-26.10.2012** **KURS DOSKONALĄCY „FUNKCJONARIUSZ STRAŻY GRANICZNEJ W ROLI OSKARŻYCIELA PUBLICZNEGO W RAMACH POSTĘPOWANIA W SPRAWACH O WYKROCZENIA”**
W Centrum Szkolenia Straży Granicznej przeprowadzono szkolenie „Funkcjonariusz Straży Granicznej w roli oskarżyciela publicznego w ramach postępowania w sprawach o wykroczenia”.

- 22-26.10.2012** **„PROWADZENIE POŚCIGÓW POJAZDAMI UPRIWILEJOWANYMI”**
W Centrum Szkolenia Straży Granicznej odbył się kurs doskonalący „Prowadzenie pościgów pojazdami uprzywilejowanymi”.
- 22.10.-
-09.11.2012** **SZKOLENIE STRZELECKIE DLA FUNKCJONARIUSZY SŁUŻBY CELNEJ**
W Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie odbyło się szkolenie specjalistyczne – Podstawowe szkolenie strzeleckie dla funkcjonariuszy Służby Celnej. Zajęcia prowadzone były w oparciu o bazę dydaktyczną CSSG.
- 23-26.10.2012** **KURS DOSKONALĄCY „KOORDYNATOR DOPROWADZEŃ DROGĄ LĄDOWĄ”**
W Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie odbył się kurs doskonalący „Koordynator doprowadzeń drogą lądową”. Było to kolejne przedsięwzięcie współfinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Powrotów Imigrantów w ramach projektu 4/11/EFPI „Wzmocnienie efektywności działań w zakresie powrotów wykonywanych przez Straż Graniczną, w tym współdziałanie z innymi instytucjami – część III”.
- 24-25.10.2012** **MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA NAUKOWA „KORUPCJA A BEZPIECZEŃSTWO PAŃSTWA. OD WIZJI DO RZECZYWISTOŚCI”**
Po raz trzeci Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie było organizatorem Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Korupcja a bezpieczeństwo państwa. Od wizji do rzeczywistości”. Konferencję, nad którą honorowy patronat objął Komendant Główny Straży Granicznej gen. bryg. SG Dominik **TRACZ** współorganizowali z Centrum: Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie oraz Wyższa Szkoła Gospodarki Euroregionalnej im. Alcide De Gasperi w Józefowie.

- 26.10.2012** **ZAKOŃCZENIE SZKOLENIA W ZAKRESIE SZKOŁY CHORAŻYCH**
61-osobowa grupa absolwentów Szkoły Chorążych, uroczyście w obecności kadry i pracowników odebrała z rąk Komendanta Centrum Szkolenia Straży Granicznej płk. SG Andrzeja **RYTWIŃSKIEGO** świadectwa ukończenia szkolenia w zakresie Szkoły Chorążych.
- 26.10.2012** **KURS DOSKONALĄCY „ZADANIA Z ZAKRESU PROWADZONEGO POSTĘPOWANIA ADMINISTRACYJNEGO WOBEC CUDZOZIEMCÓW – JĘZYK ROSYJSKI” W RAMACH EFPI**
26 października 2012 r. zakończył się kurs doskonalący „Zadania z zakresu prowadzonego postępowania administracyjnego wobec cudzoziemców – język rosyjski”. Było to przedsięwzięcie współfinansowane ze środków EFPI w ramach projektu 4/11/EFPI „Wzmocnienie efektywności działań w zakresie powrotów wykonywanych przez Straż Graniczną, w tym współdziałanie z innymi instytucjami – część III”.
- 26.10.2012** **ZASŁUŻONY FUNKCJONARIUSZ CENTRUM SZKOLENIA SG**
W Barcianach odbył się „Wieczór warmińsko-mazurski”, zorganizowany przez Gminny Ośrodek Kultury oraz Klub Honorowych Dawców Krwi przy Placówce SG w Barcianach.
- 28-31.10.2012** **PRZYGOTOWANIA DO WSPÓLNEGO SZKOLENIA Z OBWE**
W Wiedniu na zaproszenie Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie przedstawicielki Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie kpt. SG Iwona **MARCZUK** oraz por. SG Iwona **FRANKOWSKA** uczestniczyły w spotkaniu związanym z tworzeniem szkolenia poświęconego tematyce antykorupcyjnej.

- 29-31.10.2012** **KURS DOSKONALĄCY „POSTĘPOWANIE MANDATOWE”**
W Centrum Szkolenia Straży Granicznej przeprowadzono kurs doskonalący „Postępowanie manda-
towe” dla funkcjonariuszy Warmińsko-Mazurskiego
Oddziału Straży Granicznej.
- 31.10.2012** **25-LECIE SŁUŻBY W FORMACJACH
GRANICZNYCH SG**
31 października 2012 r. Komendant Centrum Szko-
lenia Straży Granicznej płk SG Andrzej **RYTWIŃSKI**
złożył gratulacje oraz wręczył pamiątkę okoliczno-
ściową ppłk. SG Cezaremu **SZCZEPAŃSKIEMU**, któ-
ry świętował jubileusz 25-lecia służby w formacjach
granicznych.
- LISTOPAD
- 05.11.2012** **NOWI SŁUCHACZE W KĘTRZYŃSKIEJ
SZKOLE STRAŻY GRANICZNEJ**
5 listopada 2012 r. naukę w Centrum Szkolenia Stra-
ży Granicznej w Kętrzynie rozpoczęło 79 funkcyjna-
riuszy, którzy zostali oddelegowani z macierzystych
oddziałów na dziewięciomiesięczne szkolenie.
- 05-09.11.2012** **KOLEJNE SZKOLENIE W RAMACH PRO-
GRAMU „UCZENIE SIĘ PRZEZ CAŁE
ŻYCIE” LEONARDO DA VINCI**
05-09 listopada 2012 r. odbyło się tygodniowe szko-
lenie metodyczne dla 15 uczestników projektu „Tre-
ner transakcyjny – warsztat praktycznego stosowa-
nia analizy transakcyjnej w pracy z grupami szkole-
niowymi Straży Granicznej” nr 2012-1-PL1-LEO03-
-27918 w ramach programu „Uczenie się przez całe
życie” Leonardo da Vinci.
- 05-09.11.2012** **O ZABEZPIECZENIACH I FAŁSZER-
STWACH DOKUMENTÓW W ZAKOPANEM**
Eksperci Zakładu Kryminalistyki Centrum Szko-
lenia SG: ppłk SG Krzysztof **ŚLASKI** oraz kpt. SG
Jacek **CIUNEL** przeprowadzili w Placówce Straży
Granicznej w Zakopanem szkolenie specjalistyczne
dla kontrolerów – specjalistów ds. dokumentów.

- 05-09.11.2012** **KONTROLA STANU TECHNICZNEGO POJAZDÓW**
W Centrum Szkolenia SG odbył się kurs doskonalący „Kontrola stanu technicznego pojazdów”, którego uczestnikami byli funkcjonariusze Warmińsko-Mazurskiego i Bieszczadzkiego Oddziału Straży Granicznej. Zajęcia realizowane były w siedzibie Centrum, warsztatach Warmińsko-Mazurskiego Oddziału Straży Granicznej oraz drogowym przejściu granicznym w Bezledach.
- 05-09.11.2012** **WARSZTATY Z UDZIAŁEM SŁUŻB ODPOWIEDZIALNYCH ZA KONTROLĘ GRANICZNĄ**
W Zagrzebiu/Chorwacja odbyły się warsztaty z udziałem przedstawicieli służb odpowiedzialnych za kontrolę graniczną w Chorwacji, Serbii oraz Bośni i Hercegowinie. Szkolenie zostało zorganizowane i sfinansowane przez Ambasadę Stanów Zjednoczonych w Zagrzebiu, w ramach Programu Kontroli Eksportu i Bezpieczeństwa Granic. Warsztaty prowadzili wykładowcy Zakładu Prawa i Administracji Centrum Szkolenia Straży Granicznej, mjr SG Krysztyna **SKARZYŃSKA** i ppłk SG Dariusz **NAWROCKI**.
- 05-09.11.2012** **II EDYCJA SZKOLENIA TRENERÓW W AKADEMII PARTNERSKIEJ FRONTEx**
Kpt. SG Iwona **MARCZUK** oraz por. SG Iwona **FRANKOWSKA** przeprowadziły II edycję szkolenia trenerów – ekspertów w walce handlem ludźmi pt. „Anti-trafficking Training for Border Guards. Training of Trainers”. Szkolenie zorganizowane zostało przez Agencję FRONTEx i odbyło się w akademii partnerskiej w Lyon we Francji.
- 05-16.11.2012** **KOLEJNA EDYCJA WYBUCHOWEGO SZKOLENIA W KĘTRZYNIE**
05-16 listopada 2012 r. odbyły się zajęcia z wykorzystaniem materiałów wybuchowych, stanowiące integralną częścią szkolenia specjalistycznego z zakresu działań minersko-pirotechnicznych.

- 06-09.11.2012** **DOPROWADZANIE OSÓB ZATRZYMANYCH**
W Centrum Szkolenia Straży Granicznej przebywali funkcjonariusze Bieszczadzkiego i Podlaskiego Oddziału Straży Granicznej, którzy uczestniczyli w kursie doskonalącym pn. „Doprowadzanie osób zatrzymanych”, zorganizowanym i przeprowadzonym przez wykładowców Zespołu Działań Specjalnych Zakładu Wychowania Fizycznego i Działań Specjalnych.
- 09.11.2012** **ZAKOŃCZENIE KURSU „UDZIELANIA PIERWSZEJ POMOCY”**
9 listopada 2012 r. zakończyła się kolejna edycja kursu doskonalącego z zakresu „Udzielania pierwszej pomocy”. Szkolenie realizował Zespół Logistyki i BHP, Zakładu Zabezpieczenia Technicznego Granicy Centrum Szkolenia Straży Granicznej.
- 11.11.2012** **CENTRUM SZKOLENIA SG UCZCIŁO 94. ROCZNICĘ ODZYSKANIA NIEPODLEGŁOŚCI PRZEZ POLSKĘ**
11 listopada 2012 r. funkcjonariusze kętrzyńskiej szkoły Straży Granicznej wzięli udział w uroczystych obchodach 94. Rocznicy Odzyskania Niepodległości organizowanych na Placu Armii Krajowej przez Burmistrza Miasta Kętrzyn oraz Radę Miasta w Kętrzynie.
- 12.11.2012** **SZKOLENIE Z OBSŁUGI DEFIBRYLATORA ZEWNĘTRZNEGO (AED)**
12 listopada 2012 r. przeprowadzone zostało kolejne szkolenie z obsługi defibrylatora zewnętrznego (AED). Szkolenie realizowane było przez Zespół Logistyki i BHP, Zakładu Zabezpieczenia Technicznego Granicy CSSG w Kętrzynie.
- 12-16.11.2012** **„STRES POD KONTROLĄ. PROFILAKTYKA ANTYSTRESOWA”**
W Centrum Szkolenia Straży Granicznej odbyła się kolejna edycja kursu doskonalącego „Stres pod kontrolą. Profilaktyka antystresowa”. W kursie uczestniczyli funkcjonariusze Podlaskiego, Warmińsko-Mazurskiego Oddziału Straży Granicznej i przedstawiciele Centrum Szkolenia SG.

- 13-16.11.2012** **FUNKCJONARIUSZE STRAŻY GRANICZNEJ TRENOWALI JAZDĘ POJAZDAMI TERENOWYMI**
W Centrum Szkolenia Straży Granicznej odbyła się kolejna edycja kursu doskonalącego „Trening jazdy pojazdami terenowymi”. Uczestniczyli w nim funkcjonariusze Warmińsko-Mazurskiego Oddziału SG. Zajęcia prowadzili wykładowcy Zakładu Granicznego CSSG mjr SG Leszek **MAKSYMOWICZ** i por. SG Sławomir **DĘBSKI**.
- 16.11.2012** **KURS DOSKONALĄCY „POSTĘPOWANIE MANDATOWE”**
16 listopada 2012 r. zakończyła się kolejna edycja trzydniowego kursu „Postępowanie Mandatowe” przeprowadzonego przez wykładowców Zakładu Prawa i Administracji Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie.
- 16.11.2012** **KURS DOSKONALĄCY „ZADANIA Z ZAKRESU PROWADZONEGO POSTĘPOWANIA ADMINISTRACYJNEGO WOBEC CUDZOZIEMCÓW – JĘZYK ANGIELSKI” W RAMACH EFPI**
16 listopada 2012 r. zakończył się kurs doskonalący „Zadania z zakresu prowadzonego postępowania administracyjnego wobec cudzoziemców – język angielski”. Było to kolejne przedsięwzięcie współfinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Powrotów Imigrantów w ramach projektu 4/11/EFPI „Wzmocnienie efektywności działań w zakresie powrotów wykonywanych przez Straż Graniczną, w tym współdziałanie z innymi instytucjami – część III”.
- 16.11.2012** **UROCZYSTOŚCI NIEPODLEGŁOŚCIOWE W STRAŻY GRANICZNEJ**
16 listopada 2012 r. społeczność Straży Granicznej na Warmii i Mazurach wspólnie świętowała kolejną rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości. Uroczystości odbyły się w kętrzyńskim zamku.

- 19-23.11.2012** **KURS DOSKONALĄCY Z ZAKRESU TECHNIKI KRYMINALISTYCZNEJ**
W Centrum Szkolenia SG odbyła się pierwsza edycja kursu doskonalącego z zakresu techniki kryminalistycznej. Kurs prowadzony był przez ekspertów Laboratorium Kryminalistycznego SG oraz wykładowców Zakładu Kryminalistyki Centrum Szkolenia Straży Granicznej.
- 20-21.11.2012** **PROJEKT „TEACHERS’ MOBILITY EXERCISE” (PROGRAM WYMIANY WYKŁADOWCÓW)**
20-21 listopada 2012 r. odbyło się spotkanie podsumowujące tegoroczną edycję projektu „Teachers’ Mobility Exercise” (Program wymiany wykładowców) organizowanego od 2010 roku pod auspicjami Agencji Frontex. W bieżącym roku Polskę reprezentowała chor. SG Marzena **KOROLKO**, wykładowca CSSG w Kętrzynie.
- 20-22.11.2012** **KURS DOSKONALĄCY Z ZAKRESU „PIERWSZEJ POMOCY”**
W Centrum szkolenia Straży Granicznej odbyła się kolejna edycja kursu doskonalącego z zakresu „Pierwszej Pomocy”. Szkolenie realizowane było przez funkcjonariuszy i pracowników Zakładu Zabezpieczenia Technicznego Granicy a adresowane było do pracowników cywilnych Warmińsko-Mazurskiego Oddziału SG oraz funkcjonariuszy Podlaskiego Oddziału SG.
- 20-23.11.2012** **KURS DOSKONALĄCY „DOKUMENTY UPRAWNIAJĄCE DO PRZEKRACZANIA GRANICY I POBYTU NA TERYTORIUM RP I UE”**
W Centrum Szkolenia Straży Granicznej odbyła się pierwsza edycja kursu doskonalącego „Dokumenty uprawniające do przekraczania granicy i pobytu na terytorium RP i UE” organizowanego przez wykładowców Zespołu Kontroli Ruchu Granicznego i Zespołu ds. Cudzoziemców i Postępowań Administracyjnych.

- 21.11.2012** **SZKOLENIE DLA POLICJANTÓW I STRAŻNIKÓW MIEJSKICH**
21 listopada 2012 r. przeprowadzono szkolenie dla funkcjonariuszy Komend Powiatowych Policji w Gołdapi, Olecku oraz dla Straży Miejskiej w Gołdapi z zakresu Małego Ruchu Granicznego pomiędzy Rzeczpospolitą Polską i Federacją Rosyjską. Szkolenie było prowadzone przez wykładowcę Zespołu ds. Cudzoziemców i Postępowań Administracyjnych Centrum Szkolenia Straży Granicznej. Zajęcia odbyły się w sali konferencyjnej Urzędu Miasta Gołdap.
- 23.11.2012** **KURS DOSKONALĄCY „KONWÓJ”**
W Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie zakończył się kurs doskonalący pn. „Przeprowadzanie konwojów drogą lądową z uwzględnieniem konwojów wahadłowych”, który był współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Powrotów Imigrantów – EFPI. W kursie uczestniczyli funkcjonariusze z Nadodrzańskiego, Morskiego, Podlaskiego, Nadwiślańskiego i Warmińsko-Mazurskiego Oddziału Straży Granicznej, a także żołnierze Żandarmerii Wojskowej.
- 23.11.2012** **KURS DOSKONALĄCY – INSTRUKTOR WYCHOWANIA FIZYCZNEGO**
23 listopada 2012 r. zakończył się pierwszy dwutygodniowy zjazd kursu doskonalącego „Instruktor wychowania fizycznego – sportowe gry zespołowe”, w którym brali udział funkcjonariusze Morskiego, Warmińsko-Mazurskiego, Podlaskiego i Bieszczadzkiego Oddziału Straży Granicznej. W ramach zajęć programowych słuchacze realizowali zajęcia teoretyczne oraz praktyczne.
- 23.11.2012** **ANALIZA RYZYKA NA POZIOMIE TAKTYCZNYM WEDŁUG MODELU CIRAM**
23 listopada 2012 r. zakończyła się IX edycja kursu doskonalącego analiza ryzyka na poziomie taktycznym według Wspólnego Zintegrowanego Modelu Analizy Ryzyka Państw Członkowskich UE.

W szkoleniu uczestniczyli koordynatorzy analizy ryzyka z Placówek oraz funkcjonariusze z Samodzielnej Sekcji Analizy Ryzyka Warmińsko-Mazurskiego Oddziału Straży Granicznej.

23.11.2012

POROZUMIENIE POWIATU SZYDŁOWIECKIEGO I CENTRUM SZKOLENIA SG

23 listopada 2012 r. Komendant Centrum Szkolenia Straży Granicznej płk SG Andrzej **RYTWIŃSKI** oraz działający w imieniu Zarządu Powiatu Szydłowieckiego: Starosta Włodzimierz **GÓRLICKI** i Wicestarosta Roman **WOŹNIAK** podpisali porozumienie o współpracy.

26-30.11.2012

KURS DOSKONALĄCY „ROZPOZNAWANIE ŚRODKÓW ODURZAJĄCYCH, SUBSTANCJI PSYCHOTROPOWYCH I PREKURSORÓW”

W Centrum Szkolenia SG realizowana była ostatnia w 2012 roku edycja kursu doskonalącego „Rozpoznanie środków odurzających, substancji psychotropowych i prekursorów”. Uczestnikami kursu byli funkcjonariusze Nadbużańskiego Oddziału SG pełniący służbę w pionie granicznym i operacyjno-sledczym.

26-30.11.2012

KURS DOSKONALĄCY TRUS-P

W Centrum Szkolenia Straży Granicznej odbyła się kolejna edycja kursu doskonalącego TRUS-P (Trening Rozwoju Umiejętności Społecznych w zakresie podstawowym). Celem głównym kursu jest kształtowanie umiejętności interpersonalnych wpływających na jakość relacji międzyludzkich oraz poziom wykonywania zadań i obowiązków służbowych.

27-29.11.2012

WARSZTATY „PROFILING CUDZOZIEMCÓW, OSADZONYCH W OŚRODKACH DETENCYJNYCH DLA CUDZOZIEMCÓW MOGĄCYCH STWARZAĆ ZAGROŻENIE DLA BEZPIECZEŃSTWA OSÓB I MIENIA”

W Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie odbyły się warsztaty „Profiling cudzoziemców, osadzonych w ośrodkach detencyjnych dla cudzo-

ziemców mogących stwarzać zagrożenie dla bezpieczeństwa osób i mienia”.

- 27-30.11.2012** **KURS DOSKONALĄCY „TRENING JAZDY POJAZDAMI TERENOWYMI”**
W Centrum Szkolenia SG funkcjonariusze Bieszczadzkiego i Warmińsko-Mazurskiego Oddziału SG wzięli udział w kolejnej edycji kursu doskonalącego „Trening jazdy pojazdami terenowymi”.
- 27-30.11.2012** **GROMADZENIE I PRZETWARZANIE DANYCH W OBSZARZE NIELEGALNEJ MIGRACJI Z WYKORZYSTANIEM PLATFORMY WYMIANY INFORMACJI – IV edycja**
27-30 listopada 2012 r. przeprowadzony został kurs doskonalący w zakresie „Gromadzenia i przetwarzania danych w obszarze nielegalnej migracji z wykorzystaniem Platformy Wymiany Informacji (PWI), jako elementu analizy ryzyka według CIRAM”. Głównym celem kursu było techniczne i merytoryczne przygotowanie funkcjonariuszy do wprowadzania danych statystycznych i informacji do PWI oraz stosowania tabeli przestawnej, pozwalającej wybierać i generować informacje potrzebne do prezentacji zjawisk w zakresie nielegalnej migracji.
- 28-29.11.2012** **SEMINARIUM NT. „ROBOTY DO ZADAŃ SPECJALNYCH – ZASTOSOWANIE, PROBLEMY I PERSPEKTYWY” ROBOSCOPE 2012**
W Warszawie odbyło się międzynarodowe seminarium nt. „Roboty do zadań specjalnych – zastosowanie, problemy i perspektywy” RoboScope 2012, które zostało zorganizowane przez Przemysłowy Instytut Automatyki i Pomiarów PIAP, Fundację SPRZYMIERZENI, a także przez AON. Centrum Szkolenia Straży Granicznej reprezentowali funkcjonariusze Zespołu Bezpieczeństwa w Komunikacji Zakładu Granicznego.

- 30.11.2012** **KURS DOSKONALACY „POSTĘPOWANIE W SPRAWACH O WYKROCZENIA”**
30 listopada 2012 r. zakończył się kurs doskonalący „Postępowanie w sprawach o wykroczenia” przeprowadzony przez wykładowców Zespołu Prawa Zakładu Prawa i Administracji CSSG w Kętrzynie.
- 30.11.2012** **„TAKTYKA I TECHNIKI INTERWENCJI WOBEC OSÓB ZNAJDUJĄCYCH SIĘ NA POKŁADACH STATKÓW POWIETRZNYCH I W PORTACH LOTNICZYCH”**
30 listopada 2012 r. zakończył się kurs doskonalący „Taktyka i techniki interwencji wobec osób znajdujących się na pokładach statków powietrznych i w portach lotniczych”. W kursie wzięło udział 20 funkcjonariuszy, w trakcie którego zostały poruszone tematy dotyczące podstaw prawnych podejmowania interwencji na pokładach statków powietrznych, technik interwencji oraz prowadzenia działań na pokładach statków powietrznych.
- 30.11.2012** **KURS DOSKONALĄCY „ZADANIA Z ZAKRESU PROWADZONEGO POSTĘPOWANIA ADMINISTRACYJNEGO WOBEC CUDZOZIEMCÓW – JĘZYK ANGIELSKI” W RAMACH EFPI**
30 listopada 2012 r. zakończyła się II edycja kursu doskonalącego „Zadania z zakresu prowadzonego postępowania administracyjnego wobec cudzoziemców – język angielski”. Było to kolejne przedsięwzięcie współfinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Powrotów Imigrantów w ramach projektu 4/11/EFPI „Wzmocnienie efektywności działań w zakresie powrotów wykonywanych przez Straż Graniczną, w tym współdziałanie z innymi instytucjami – część III”.

GRUDZIEŃ

03-07.12.2012

**ZARZĄDZANIE KRYZYSEM – MIĘDZYNA-
RODOWE SZKOLENIE EKSPERTÓW
W IMATRZE**

Słuchacze kursu oficerskiego realizowanego w Centrum Szkolenia Straży Granicznej oraz wykładowca kętrzyńskiej szkoły, ppłk SG Marek ZYGOWSKI z Zakładu Granicznego uczestniczyli w międzynarodowym szkoleniu z zakresu zarządzania granicami i zarządzania w sytuacjach kryzysowych (Management Cooperation and Civilian Crisis Management) zorganizowanym przez fińską Akademię Ochrony Granic i Wybrzeża w Imatrze.

04-06.12.2012

**II MISTRZOSTWA STRAŻY GRANICZNEJ
W PIŁCE SIATKOWEJ W KĘTRZYNIE**

W Centrum Szkolenia Straży Granicznej im. Żołnierzy Korpusu Ochrony Pogranicza w Kętrzynie rozpoczęły się II Mistrzostwa Straży Granicznej w Piłce Siatkowej. Głównym organizatorem Mistrzostw był Niezależny Samorządny Związek Zawodowy Funkcjonariuszy Straży Granicznej oraz Centrum Szkolenia Straży Granicznej. Mistrzostwa odbywały się w Hali Sportowej Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Kętrzynie przy ul. Kazimierza Wielkiego 12 A.

04-06.12.2012

**WARSZTATY – TWORZENIE MATERIAŁÓW
AUDIO DO NAUKI JĘZYKÓW OBCYCH –
JĘZYK ANGIELSKI, ROSYJSKI I NIEMIEC-
KI**

Lektorzy języków obcych Centrum Szkolenia Straży Granicznej zorganizowali warsztaty poświęcone tworzeniu materiałów audio do nauki języków obcych. W przedsięwzięciu uczestniczyli lektorzy języka angielskiego, rosyjskiego oraz niemieckiego z Akademii Straży Granicznej w Rezekne (Łotwa), Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie oraz Centrum Szkolenia Straży Granicznej.

04-07.12.2012 **SZKOLENIE DLA PERSONELU NARAŻONEGO NA IZOLACJĘ – „SERE” POZIOM A W CSSG**

Po raz pierwszy w murach kętrzyńskiej szkoły Straży Granicznej wykładowcy Zespołu Działań Specjalnych Zakładu Wychowania Fizycznego i Działań Specjalnych zorganizowali i przeprowadzili kurs doskonalący „SERE” dla personelu narażonego na izolację – poziom „A”.

05-06.12.2012 **MIĘDZYNARODOWE WARSZTATY Z ZAKRESU ANALIZY RYZYKA WEDŁUG CI-RAM W PAŃSTWOWEJ SZKOLE SŁUŻBY GRANICZNEJ REPUBLIKI LITEWSKIEJ**

5-6 grudnia 2012 r. na Litwie odbyły się warsztaty dla wykładowców przedmiotów specjalistycznych poświęcone analizie ryzyka i profilowaniu. W warsztatach z Centrum Szkolenia Straży Granicznej uczestniczyły: mjr SG Krystyna **SKARZYŃSKA**, wykładowca Zespołu Rozpoznawania Zagrożeń Terrorystycznych i Analizy Kryminalnej Zakładu Prawa i Administracji oraz wykładowca Zespołu Kontroli Ruchu Granicznego Zakładu Granicznego kpt. SG Anna **RÓŻYCKA**, a także przedstawiciele ośrodków szkoleniowych służb odpowiedzialnych za kontrolę graniczną na Litwie, Łotwie i Estonii.

05-07.12.2012 **WIZYTA PRZEDSTAWICIELI CSSG W NARODOWEJ AKADEMII PAŃSTWOWEJ SŁUŻBY GRANICZNEJ UKRAINY W CHMIEL-NICKIM**

Kierownik Zespołu Rozpoznawania Zagrożeń Terrorystycznych i Analizy Kryminalnej Zakładu Prawa i Administracji ppłk SG Dariusz **NAWROCKI** oraz st. chor. sztab. SG Piotr **PROCHWICZ** uczestniczyli w V Ogólnopañstwowej Konferencji Oświatowo-Naukowej „Zabezpieczenia działalności organów prawnych i formacji wojskowych Ukrainy”.

- 06.12.2012** **UDZIELANIE PIERWSZEJ POMOCY – KOLEJNA EDYCJA SZKOLENIA**
6 grudnia 2012 r. zakończyła się kolejna edycja kursu doskonalącego z zakresu „Udzielania pierwszej pomocy”. W szkoleniu uczestniczyło 12 funkcjonariuszy i pracowników Centrum Szkolenia SG oraz Warmińsko-Mazurskiego Oddziału SG.
- 10.12.2012** **SZKOLENIA LOKALNE W CSSG**
W ramach doskonalenia lokalnego zostały przeprowadzone warsztaty z zakresu emisji głosu, w których uczestniczyło 13 funkcjonariuszy z Centrum Szkolenia SG i Warmińsko-Mazurskiego Oddziału SG. Zajęcia przeprowadziła logopeda mgr Alina **KOLEŚNIK-NYKIEL**.
- 10-14.12.2012** **ZAKOŃCZENIE PROJEKTU „TRENER TRANSAKCYJNY – WARSZTAT PRAKTYCZNEGO STOSOWANIA ANALIZY TRANSAKCYJNEJ W PRACY Z GRUPAMI SZKOLENIOWYMI STRAŻY GRANICZNEJ”**
10-14 grudnia 2012 r. odbyło się ostatnie przedsięwzięcie dla 15 uczestników projektu „Trener transakcyjny – warsztat praktycznego stosowania analizy transakcyjnej w pracy z grupami szkoleniowymi Straży Granicznej” nr 2012-1-PL1-LEO03-27918 w ramach programu „Uczenie się przez całe życie” Leonardo da Vinci.
- 11.12.2012** **O HISTORII ŻOŁNIERZY KOP – SPOTKANIE ZE SŁUCHACZAMI**
11 grudnia 2012 r. gościli w Centrum Szkolenia Straży Granicznej działacze Stowarzyszenia Weteranów Polskich Formacji Granicznych. Ze słuchaczami przeszkolenia specjalistycznego do mianowania na pierwszy stopień oficerski Straży Granicznej spotkali się: Waldemar **BOCHEŃSKI** – Prezes Stowarzyszenia Weteranów Polskich Formacji Granicznych oraz Dariusz **SZYMANOWSKI** – Honorowy Prezes Stowarzyszenia Wizna 1939 i aktywny działacz SWPFG.

11-13.12.2012 KURS DOSKONALĄCY Z ZAKRESU ROZPOZNAWANIA ZAGROŻEŃ TERRORYSTYCZNYCH

11-13 grudnia 2012 r. odbyła się w Centrum Szkolenia SG kolejna edycja kursu doskonalącego z zakresu rozpoznawania zagrożeń terrorystycznych. Zajęcia programowe obejmowały między innymi problematykę pojęcia i źródeł terroryzmu, charakterystykę wybranych organizacji terrorystycznych i metod ich działania, zagrożeń działaniami terrorystycznymi w Polsce, karnoprawnych aspektów zwalczania terroryzmu oraz ataku terrorystycznego jako sytuacji kryzysowej.

11-14.12.2012 WARSZTATY SKIEROWANE DO FUNKCJONARIUSZY SEKCJI KONWOJOWYCH W ZAKRESIE KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ „JAK ROZMAWIAĆ Z WYDALANYMI CUDZOZIEMCAMI”

W Centrum Szkolenia Straży Granicznej odbyły się warsztaty skierowane do funkcjonariuszy sekcji konwojowych w zakresie komunikacji społecznej. Było to kolejne przedsięwzięcie współfinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Powrotów Imigrantów w ramach projektu 4/11/EFPI „Wzmocnienie efektywności działań w zakresie powrotów wykonywanych przez Straż Graniczną, w tym współdziałanie z innymi instytucjami – część III”.

17-18.12.2012 POLSKO-LITEWSKIE WARSZTATY KADRY DYDAKTYCZNEJ PIONU DS. CUDZOZIEMCÓW

W Centrum Szkolenia Straży Granicznej odbyły się międzynarodowe warsztaty poświęcone aktywizującym metodom nauczania w zakresie ustalania warunków wjazdu cudzoziemców, obywateli UE/EOG i członków ich rodzin podczas przekraczania zewnętrznej granicy strefy Schengen. Oprócz przedstawicieli Centrum Szkolenia Straży Granicznej w przedsięwzięciu uczestniczyli funkcjonariusze Szkoły Służby Ochrony Granicy Państwowej Republiki Litwy w Medininkai.

- 17-21.12.2012** **KURS DOSKONALĄCY DLA FUNKCJONARIUSZY STRAŻY GRANICZNEJ W ZAKRESIE ORGANIZACJI I FUNKCJONOWANIA PUNKTÓW KONTROLNYCH**
Trzynastu funkcjonariuszy z Warmińsko-Mazurskiego, Podlaskiego, Morskiego i Nadbużańskiego Oddziału SG – w realnych warunkach ruchu drogowego – na drogach publicznych naszego województwa doskonalilo elementy zespołowego działania w wielu złożonych sytuacjach, w ramach organizacji posterunków kontrolno-blokadowych i posterunków blokadowych.
- 17-21.12.2012** **KURS DOSKONALĄCY Z ZAKRESU WARUNKI WJAZDU I POBYTU CUDZOZIEMCÓW NA TERYTORIUM UE/SCHENGEN, W TYM PROBLEMATYKA VIS i MRG**
W Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie odbył się kurs doskonalący „Warunki wjazdu i pobytu cudzoziemców na terytorium UE/Schengen, w tym problematyka VIS i MRG”.
- 21.12.2012** **KURS DOSKONALĄCY „INSTRUKTOR WYCHOWANIA FIZYCZNEGO – SPORTOWE GRY ZESPOŁOWE”**
21 grudnia 2012 r. zakończył się drugi dwutygodniowy zjazd kursu doskonalącego „Instruktor wychowania fizycznego – sportowe gry zespołowe”, w którym brali udział funkcjonariusze Morskiego, Warmińsko-Mazurskiego, Podlaskiego i Bieszczadzkiego Oddziału Straży Granicznej.
- 21.12.2012** **KURS DOSKONALĄCY „FUNKCJONARIUSZ W ROLI OSKARŻYCIELA PUBLICZNEGO W SPRAWACH O WYKROCZENIA”**
21 grudnia 2012 r. zakończył się pięciodniowy kurs doskonalący „Funkcjonariusz w roli oskarżyciela publicznego w sprawach o wykroczenia” przeprowadzony przez wykładowców Zespołu Prawa Zakładu Prawa i Administracji Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie.

STYCZEŃ

- 10.01.2013** **O PRZYSZŁOŚCI KLAS MUNDUROWYCH – KONFERENCJA W SZYDŁOWCU**
10 stycznia 2013 r. w Zespole Szkół im. Korpusu Ochrony Pogranicza w Szydłowcu, na konferencji poświęconej przygotowaniu uczniów klas licealnych „ochrona granicy państwowej” do pracy w Straży Granicznej wzięło udział ponad 50 osób. W grupie tej znaleźli się przedstawiciele pięciu szkół współpracujących z Nadwiślańskim Oddziałem Straży Granicznej w zakresie prowadzenia klas o takim profilu kształcenia: ZSO im. Ireny Sendlerowej nr 4 w Łodzi, ZSZ im. Marszałka Franciszka Bielińskiego w Górze Kalwarii, LO im. Janusza Korczaka w Więcborku koło Bydgoszczy, Zespołu Szkół im. Michała Konarskiego w Warszawie i ZS im KOP w Szydłowcu.
- 11.01.2013** **PRZYSZLI OFICEROWIE ODEBRALI DYPLOMY UKOŃCZENIA SZKOLENIA W CENTRUM SZKOLENIA SG**
Słuchacze kursu specjalistycznego do mianowania na pierwszy stopień oficerski Straży Granicznej, uroczyście w obecności kadry kierowniczej, odebrali z rąk Komendanta Centrum Szkolenia Straży Granicznej płk. SG Andrzeja RYTWIŃSKIEGO dyplomy ukończenia szkolenia.
- 11.01.2013** **TAKTYKA I TECHNIKI INTERWENCJI WOBEC OSÓB WYDALANYCH DROGĄ LOTNICZĄ – I EDYCJA**
W Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie zakończył się tygodniowy kurs doskonalący „Taktyka i techniki interwencji wobec osób wydalanych drogą lotniczą”. W kursie uczestniczyło 12 funkcjonariuszy Straży Granicznej, w tym także eksperci ze Sztabu Komendanta Głównego Straży Granicznej.

- 13.01.2013** **CENTRUM SZKOLENIA SG W KĘTRZYNIE PODCZAS 21. FINAŁU WIELKIEJ ORKIESTRY ŚWIĄTECZNEJ POMOCY**
Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie wzięło udział w 21. finale Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy, który odbył się w Miejskim Ośrodku Sportu i Rekreacji w Kętrzynie. Centrum Szkolenia SG w Kętrzynie przekazało na licytację oryginalne tablice informacyjne: „PAS DROGI GRANICZNEJ WEJŚCIE ZABRONIONE” oraz godło ze znaku granicznego wraz z tabliczką NR 2048, pochodzące z odcinka granicy polsko-rosyjskiej.
- 14-18.01.2013** **TRUS-P – PIERWSZA EDYCJA W ROKU 2013**
W dniach 14-18 stycznia 2013 r. odbył się trening TRUS-P. Uczestnikami kursu byli funkcjonariusze Podlaskiego, Nadbużańskiego i Warmińsko-Mazurskiego Oddziału Straży Granicznej oraz pracownicy Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie.
- 14-18.01.2013** **KURS DOSKONALĄCY Z ZAKRESU „POSTĘPOWANIE GRANICZNE REALIZOWANE PRZEZ STRAŻ GRANICZNĄ WOBEC CUDZOZIEMCÓW”**
W dniach 14-18 stycznia 2013 r. w Centrum Szkolenia Straży Granicznej odbył się kurs doskonalący z zakresu „Postępowanie graniczne realizowane przez Straż Graniczną wobec cudzoziemców”.
- 16.01.2013** **SZKOLENIE FUNKCJONARIUSZY KPP W KĘTRZYNIE**
Wykładowca Zespołu ds. Cudzoziemców i Postępowań Administracyjnych Zakładu Prawa i Administracji mjr SG Marek **POMAGIEL** przeprowadził szkolenie dla funkcjonariuszy Komendy Powiatowej Policji w Kętrzynie nt. zasad przekraczania granicy państwowej i pobytu obywateli państw trzecich na terenie Polski oraz zasad małego ruchu granicznego na granicy polsko-rosyjskiej i polsko-ukraińskiej.

- 17.01.2013** **ROZPOZNAWANIE ZAGROŻEŃ TERRORYSTYCZNYCH – KURS DOSKONALĄCY**
17 stycznia 2013 r. zakończył się trzydniowy kurs doskonalący „Rozpoznawanie zagrożeń terrorystycznych” przeprowadzony przez wykładowców Zespołu Rozpoznawania Zagrożeń Terrorystycznych i Analizy Kryminalnej Zakładu Prawa i Administracji Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie.
- 18.01.2013** **DOPROWADZANIE OSÓB ZATRZYMANYCH – I EDYCJA KURSU DOSKONALĄCEGO**
18 stycznia 2013 r. zakończyła się pierwsza tego-roczna edycja kursu doskonalącego „Doprowadzanie osób zatrzymanych”. Organizatorem kursu był Zespół Działań Specjalnych Zakładu Wychowania Fizycznego i Działań Specjalnych CSSG, a uczestnikami funkcjonariusze czterech Oddziałów Straży Granicznej (Podlaskiego, Nadodrzańskiego, Nadbużańskiego i Bieszczadzkiego).
- 23.01.2013** **FERIE ZIMOWE Z CENTRUM SZKOLENIA STRAŻY GRANICZNEJ**
W Centrum Szkolenia Straży Granicznej gościła 28-osobowa grupa dzieci uczęszczających na zimowisko przy Zespole Szkół Nr 1 wraz z Oddziałami Integracyjnymi w Kętrzynie.
- 24.01.2013** **ZIMOWISKO HARCERZY ZE STRAŻĄ GRANICZNĄ**
24 stycznia 2013 r. odbyła się prezentacja Centrum Szkolenia Straży Granicznej dla 50-osobowej grupy harcerzy i harcerek Komendy Hufca Związku Harcerstwa Polskiego w Giżycku, przebywających na tygodniowym zimowisku na terenie Gminnego Gimnazjum w Karolewie.
- LUTY
- 04.02.2013** **KURS DOSKONALĄCY Z ZAKRESU WARUNKI WJAZDU I POBYTU CUDZOZIEMCÓW NA TERYTORIUM UE/SCHENGEN, W TYM PROBLEMATYKA VIS i MRG**
W Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie

rozpoczęła się II edycja kursu doskonalącego „Warunki wjazdu i pobytu cudzoziemców na terytorium UE/Schengen, w tym problematyka VIS i MRG”.

- 04-08.02.2013** **ANALIZA RYZYKA NA POZIOMIE TAKTYCZNYM WG CIRAM – X EDYCJA**
4-8 lutego 2013 r. realizowana była kolejna, dziesiąta już edycja kursu doskonalącego „Analiza ryzyka na poziomie taktycznym według Wspólnego Zintegrowanego Modelu Analizy Ryzyka Państw Członkowskich UE”. Zajęcia dydaktyczne prowadzili wykładowcy Zespołu Rozpoznawania Zagrożeń Terrorystycznych i Analizy Kryminalnej, Zespołu ds. Cudzoziemców i Postępowań Administracyjnych oraz Zespołu Kontroli Ruchu CSSG.
- 04-08.02.2013** **TRUS-P – KOLEJNA EDYCJA TRENINGU**
W CSSG odbył się kolejny trening TRUS-P (Trening Rozwoju Umiejętności Społecznych – poziom podstawowy). Uczestnikami kursu byli funkcjonariusze Podlaskiego i Nadbużańskiego Oddziału Straży Granicznej.
- 04-15.02.2013** **KURS DOSKONALĄCY „INSTRUKTOR WYCHOWANIA FIZYCZNEGO – SPORTOWE GRY ZESPOŁOWE”**
4-15 lutego 2013 r. realizowany był pierwszy, dwutygodniowy zjazd kursu doskonalącego „Instruktor wychowania fizycznego – sportowe gry zespołowe”, w którym brali udział funkcjonariusze: Morskiego, Warmińsko-Mazurskiego, Podlaskiego, Nadbużańskiego, Bieszczadzkiego, Śląskiego, Nadodrzańskiego i Nadwiślańskiego Oddziału Straży Granicznej.
- 11.02.2013** **NOWI SŁUCHACZE ROZPOCZYNAJĄ SZKOLENIE W CENTRUM SZKOLENIA STRAŻY GRANICZNEJ**
113 funkcjonariuszy z Warmińsko-Mazurskiego i Podlaskiego Oddziału Straży Granicznej rozpoczęło naukę w kętrzyńskiej szkole Straży Granicznej. Szkolenie podstawowe i następujące po nim szkolenie w zakresie szkoły podoficerskiej jest kolejnym

etapem w życiu funkcjonariuszy służby przygotowawczej w Straży Granicznej, którzy swoją służbę w formacji rozpoczęli na początku lutego 2013 roku.

11-15.02.2013

KURS DOSKONALĄCY PN. „PRZEPROWADZANIE KONWOJÓW DROGĄ LĄDOWĄ – Z UWZGLĘDNIENIEM KONWOJÓW WAHADŁOWYCH”

W Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie odbywał się kurs doskonalący pn. „Przeprowadzanie konwojów drogą lądową – z uwzględnieniem konwojów wahałowych”.

11-15.02.2013

SPOTKANIE EKSPERTÓW SCHEVAL W FINLANDII

W Espoo w Finlandii pod auspicjami Agencji Frontex odbyło się spotkanie trenerów w zakresie ewaluacji Schengen poświęcone opracowaniu programów szkoleń dla liderów i ekspertów misji ewaluacyjnych w oparciu o Sektorowe Ramy Kwalifikacyjne (SQF). Podczas spotkania Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie reprezentowały kpt. SG Iwona **MARCZUK** oraz por. SG Iwona **FRANKOWSKA**.

16.02.2013

XXVI BIEG JAĆWINGÓW W GOŁDAPI

W Gołdapi rozegrano XXVI Bieg Jaćwingów. W tym roku w ramach biegu głównego na dystansie 20 km stylem klasycznym rozegrano Bieg Straży Granicznej, w którym wysoką lokatę wywalczył Piotr **WITKOWSKI**, funkcjonariusz Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie.

20.02.2013

SZKOLENIE POLICJANTÓW Z KPP W KĘTRZYNIE

Wykładowcy Zakładu Prawa i Administracji Centrum Szkolenia SG przeprowadzili szkolenie dla funkcjonariuszy Wydziału Ruchu Drogowego Komendy Powiatowej Policji w Kętrzynie nt. zasad przekraczania granicy państwowej i pobytu obywateli państw trzecich na terytorium Unii Europejskiej oraz małego ruchu granicznego na granicach polsko-rosyjskiej i polsko-ukraińskiej.

- 21.02.2013** **ODPRAWA ROCZNA KADRY KIEROWNICZEJ CSSG – PODSUMOWANIE 2012 ROKU**
W Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie podczas odprawy rocznej kadry kierowniczej podsumowano działalność szkoleniową szkoły oraz omówiono kierunki dalszego rozwoju.
- 25.02.-
-01.03.2013** **WARUNKI WJAZDU I POBYTU CUDZOZIEMCÓW NA TERYTORIUM UE/SCHENGEN, W TYM PROBLEMATYKA VIS I MRG – ROZPOCZĘCIE KURSU DOSKONALĄCEGO**
W Centrum Szkolenia SG realizowana była III edycja kursu doskonalącego pt. „Warunki wjazdu i pobytu cudzoziemców na terytorium UE/Schengen, w tym problematyka VIS i MRG”. Kurs realizowany był przez wykładowców Zespołu ds. Cudzoziemców i Postępowań Administracyjnych Zakładu Prawa i Administracji oraz z Zespołu Kontroli Granicznej Zakładu Granicznego.
- 25.02.-
-01.03.2013** **SPOTKANIE ROBOCZE W RAMACH PROJEKTU Z ZAKRESU WSPÓLNYCH OPERACJI POWROTOWYCH ZORGANIZOWANE POD AUSPICJAMI AGENCJI FRONTEX**
W Warszawie odbyło się spotkanie zewnętrznych trenerów oraz asystenta projektu z zakresu wspólnych powrotów zorganizowane pod auspicjami Agencji FRONTEX. Uczestnicy spotkania w ciągu pięciu dni roboczych dokonali analizy opracowanego programu szkolenia dla funkcjonariuszy wchodzących w skład kontyngentów wydalenionych w oparciu o sektorowe ramy kwalifikacyjne (SQF). Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie reprezentowała chor. SG Karolina **ZŁONKIEWICZ**.
- 25.02.-
-01.03.2013** **JĘZYK SPOTKAŃ – JĘZYK ANGIELSKI**
W Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie odbyła się kolejna edycja Języka spotkań – język angielski. Podczas szkolenia uczestnicy doskonalili umiejętności komunikacji w języku angielskim w tematyce języka spotkań.

**25.02.-
-01.03.2013**

KURS DOSKONALĄCY „DOPROWADZANIE OSÓB ZATRZYMANÝCH” – II EDYCJA

W Centrum Szkolenia Straży Granicznej realizowana była II edycja szkolenia funkcjonariuszy z zakresu doprowadzania osób zatrzymanych. Uczestnikami kursu byli funkcjonariusze: Podlaskiego, Nadbużańskiego i Karpackiego Oddziału Straży Granicznej.

**25.02.-
-02.03.2013**

TYDZIEŃ POMOCY OSOBOM POKRZYWDZONYM PRZESTĘPSTWEM

W całym kraju obchodzony był Tydzień Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przystępstwem. Głównym inicjatorem i organizatorem akcji było Ministerstwo Sprawiedliwości. Tydzień Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przystępstwem organizowany jest przy współpracy z Wydawnictwem Wolters Kluwer.

26.02.2013

WIZYTA MŁODZIEŻY GIMNAZJALNEJ Z PIECEK

W Centrum Szkolenia Straży Granicznej miała miejsce wizyta 27-osobowej grupy uczniów z III klasy Gimnazjum w Pieckach. Młodzież przebywała w ramach realizacji zajęć przygotowujących uczniów do świadomego planowania kariery i podjęcia roli zawodowej.

26-27.02.2013

WARSZTATY Z ANALIZY RYZYKA WG CIRAM

W Placówce SG w Sanoku odbyły się warsztaty z analizy ryzyka według Wspólnego Zintegrowanego Modelu Analizy Ryzyka. Głównym celem szkolenia było przygotowanie funkcjonariuszy Bieszczadzkiego Oddziału Straży Granicznej zarówno na szczeblu kierowniczym, jak i na poziomie wykonawczym, do misji monitorującej „Scheval 2013” w obszarze analizy ryzyka. Zajęcia prowadzili kierownicy Samodzielnych Sekcji Analizy Ryzyka Nadwiślańskiego, Podlaskiego i Bieszczadzkiego Oddziału Straży Granicznej oraz Radca Sztabu Komendanta Głównego Straży Granicznej i wykładowca Zakładu Prawa i Administracji CSSG.

26-28.02.2013 KURS OPINIOWANIE FUNKCJONARIUSZY W SŁUŻBIE PRZYGOTOWAWCZEJ

W CSSG w Kętrzynie odbył się trzydniowy kurs doskonalący pod nazwą „Opiniowanie funkcjonariuszy w służbie przygotowawczej po zakończeniu szkolenia podstawowego i szkolenia w zakresie szkoły podoficerskiej”. Kurs skierowany był do funkcjonariuszy ośrodków szkolenia Straży Granicznej opiniujących funkcjonariuszy po zakończeniu szkolenia oraz przedstawicieli Wydziału Organizacji i Koordynacji Szkoleń Biura Kadr i Szkolenia KGSG.

27.02.2013 POROZUMIENIE CENTRUM SZKOLENIA STRAŻY GRANICZNEJ I ZAKŁADU KARNEGO W BARCZEWIE

Komendant Centrum Szkolenia Straży Granicznej płk SG Andrzej **RYTWIŃSKI** oraz Dyrektor Zakładu Karnego w Barczewie kpt. Marek **KULWICKI** podpisali porozumienie o współpracy, którego głównym celem jest wymiana wiedzy i doświadczeń w zakresie profilaktyki antykorupcyjnej oraz podnoszenie poziomu wiedzy i wyszkolenia funkcjonariuszy i słuchaczy, zarówno Centrum Szkolenia Straży Granicznej, jak i funkcjonariuszy oraz pracowników Zakładu Karnego w Barczewie.

28.02.2013 JUBILEUSZ 25-LECIA SŁUŻBY

Podczas spotkania kadry kierowniczej Centrum Szkolenia Straży Granicznej Komendant Centrum płk SG Andrzej **RYTWIŃSKI** złożył gratulacje oraz wręczył pamiątkę okolicznościową st. chor. szt. SG Sławomirowi **PAWŁOWSKIEMU**, który obchodził jubileusz 25-lecia służby.

MARZEC**01.03.2013 UROCZYSTE POŻEGNANIE Z MUNDUREM**

Swoją służbę w formacjach granicznych zakończyło sześciu funkcjonariuszy Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie. Uroczystego pożegnania funkcjonariuszy odchodzących na emeryturę dokonał Komendant płk SG Andrzej **RYTWIŃSKI** oraz funkcjonariusze i pracownicy Centrum, rodziny odchodzących funkcjonariuszy i zaproszeni goście.

01-03.03.2013 XXXVII BIEG PIASTÓW VII MISTRZOSTWA STRAŻY GRANICZNEJ W BIEGACH NARCIARSKICH

W Jakuszycach odbyła się największa w Polsce impreza popularyzująca narciarstwo biegowe – XXXVII Bieg Piastów, w ramach którego rozegrano VII Mistrzostwa Straży Granicznej w Biegach Narciarskich. Centrum Szkolenia Straży Granicznej reprezentowali por. SG Piotr **WITKOWSKI** i st. chor. SG Grzegorz **MANDYWEL**.

04-15.03.2013 KURS DOSKONALĄCY „INSTRUKTOR WYCHOWANIA FIZYCZNEGO – SPORTOWE GRY ZESPOŁOWE”

4-15 marca 2013 r. odbył się drugi dwutygodniowy zjazd kursu doskonalącego „Instruktor wychowania fizycznego – sportowe gry zespołowe”, w którym udział brali funkcjonariusze: Morskiego, Warmińsko-Mazurskiego, Podlaskiego, Nadbużańskiego Bieszczadzkiego, Śląskiego, Nadodrzańskiego i Nadwiślańskiego Oddziału Straży Granicznej. Celem przedmiotowego kursu było wyposażenie jego uczestników w wiedzę i umiejętności praktyczne, pozwalające na samodzielne prowadzenie zajęć z zakresu sportowych gier zespołowych w jednostkach organizacyjnych Straży Granicznej.

05-08.03.2013 USTALENIE CELU WJAZDU I POBYTU CUDZOZIEMCÓW NA TERYTORIUM RP I UE – PROWADZENIE PROFILINGU – KURS DOSKONALĄCY

5-8 marca 2013 r. w Centrum Szkolenia Straży Granicznej odbywał się kurs doskonalący „Ustalenie celu wjazdu i pobytu cudzoziemców na terytorium RP i UE – prowadzenie profilingu” organizowany przez wykładowców Zakładu Granicznego, Prawa i Administracji oraz Zakładu Humanistycznego Centrum Szkolenia Straży Granicznej.

05-08.03.2013 KURS DOSKONALĄCY „POSTĘPOWANIE W SPRAWACH O WYKROCZENIA”

W Centrum Szkolenia Straży Granicznej przepro-

wadzono szkolenie „Postępowanie w sprawach o wykroczenia” dla funkcjonariuszy: Podlaskiego, Nadbużańskiego, Bieszczadzkiego, Śląskiego, Morskiego i Nadwiślańskiego Oddziału Straży Granicznej. Kurs skierowany był do funkcjonariuszy wykonujących czynności operacyjno-śledcze.

07-08.03.2013

SPOTKANIE KIEROWNICTWA AKADEMII I SZKÓŁ SŁUŻB GRANICZNYCH Z POLSKI, LITWY, ŁOTWY, ESTONII I UKRAINY

W siedzibie Centrum Szkolenia Straży Granicznej miało miejsce spotkanie szefów akademii i szkół służb granicznych: Polski, Litwy, Łotwy Estonii i Ukrainy. Spotkanie miało przede wszystkim na celu podsumowanie współpracy pomiędzy szkołami w 2012 roku oraz ocenę wspólnie zrealizowanych projektów, ale także podpisanie planów na 2013 rok. Dodatkowo pomiędzy Szkołą Służby Ochrony Granicy Państwowej Republiki Litewskiej w Medininkai a Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie podpisane zostało porozumienie o współpracy.

11-15.03.2013

KURS DOSKONALĄCY – TRENING TRUS-K

W Centrum Szkolenia SG w Kętrzynie odbył się trening TRUS-K (Trening Rozwoju Umiejętności Społecznych – komunikacja). Uczestnikami kursu byli funkcjonariusze i pracownicy: Warmińsko-Mazurskiego, Podlaskiego, Morskiego Oddziału Straży Granicznej oraz Centrum Szkolenia Straży Granicznej.

11-15.03.2013

XI EDYCJA ANALIZY RYZYKA NA POZIOMIE TAKTYCZNYM WG CIRAM

Funkcjonariusze i pracownicy odpowiedzialni za analizę ryzyka na poziomie taktycznym i operacyjnym uczestniczyli w kursie doskonalącym nt. analizy ryzyka na poziomie taktycznym według Wspólnego Zintegrowanego Modelu Analizy Ryzyka Państw Członkowskich UE, który odbył się w Centrum Szkolenia Straży Granicznej. Szkolenie prowadzili wykładowcy Zespołu Rozpoznawania Zagrożeń Terrorystycznych i Analizy Kryminalnej oraz

Zespołu Kontroli Ruchu Granicznego Centrum Szkolenia Straży Granicznej.

11-22.03.2013

SZKOLENIE SPECJALISTYCZNE „ROZPOZNANIE MINERSKO-PIROTECHNICZNE”

W Centrum Szkolenia SG odbyło się pierwsze w tym roku szkolenie specjalistyczne „Rozpoznanie minersko-pirotechniczne”. W szkoleniu udział wzięli funkcjonariusze Straży Granicznej i Centralnego Biura Antykorupcyjnego.

12-14.03.2013

KURS Z ZAKRESU UDZIELANIA PIERWSZEJ POMOCY

12-14 marca 2013 r. odbyła się I edycja kursu z zakresu udzielania pierwszej pomocy. W szkoleniu udział wzięli funkcjonariusze Podlaskiego Oddziału Straży Granicznej, a także pracownicy Warmińsko-Mazurskiego Oddziału Straży Granicznej.

12-15.03.2013

ZAJĘCIA PRAKTYCZNE Z ZAKRESU TAKTYKI DOPROWADZANIA OSÓB ZATRZYMANÝCH W PORZE NOCNEJ

12-15 marca 2013 r. prowadzone były zajęcia praktyczne z zakresu taktyki doprowadzania osób zatrzymanych w porze nocnej. Słuchacze realizowali zagadnienia związane z zatrzymaniem i doprowadzaniem do pomieszczeń placówki osoby lub osób, które były „poszukiwane” lub „ścigane listami gończymi”. W kursie udział wzięli słuchacze: Sztabu Komendanta Głównego Straży Granicznej, Morskiego, Nadbużańskiego i Nadwiślańskiego Oddziału Straży Granicznej.

18-22.03.2013

KOLEJNA EDYCJA KURSU DOSKONALĄCEGO „PREKURS”

W Centrum Szkolenia Straży Granicznej realizowana była kolejna edycja kursu doskonalącego „Rozpoznawanie środków odurzających, substancji psychotropowych i prekursorów”. Uczestnikami kursu byli funkcjonariusze Straży Granicznej pionów granicznego i operacyjno-śledczego, wykonujących zadania w placówkach i oddziałach SG.

- 18-29.03.2013** **III EDYCJA KURSU „DOPROWADZENIE I WYDALENIE – JĘZYK ANGIELSKI” W RAMACH EFPI**
18-29 marca 2013 r. zakończyła się III edycja kursu doskonalącego „Doprowadzenie i wydalenie – język angielski” w ramach modułu programu rocznego 4/11/EFPI wzmocnienie efektywności działań w zakresie powrotów wykonywanych przez Straż Graniczną, w tym współdziałanie z innymi instytucjami – część III. Edycja obejmowała dwutygodniowe zajęcia w języku angielskim.
- 24.03.2013** **II MISTRZOSTWA STRAŻY GRANICZNEJ W PÓLMARATONIE**
W Warszawie odbyła się jedna z największych imprez biegowych w Polsce – VIII Półmaraton Warszawski. W gronie startujących zawodników byli także funkcjonariusze Straży Granicznej.
- 25-26.03.2013** **„FORUM EDUKACYJNE SŁUŻB MUNDUROWYCH” W KALISZU**
Przedstawiciele Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie: ppłk SG Andrzej **SKÓRA**, ppłk SG Wojciech **MARSZALEK** oraz Grażyna **CZAUSZ**, uczestniczyli w spotkaniu przedstawicieli instytucji, szkół i ośrodków szkoleniowych służb mundurowych w Centralnym Ośrodku Szkolenia Służby Więziennej w Kaliszu.
- 25-29.03.2013** **PROWADZENIE POŚCIGÓW POJAZDAMI UPRIZYWILEJOWANYMI – II EDYCJA KURSU**
W Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie realizowana była II edycja kursu doskonalącego „Prowadzenie pościgów pojazdami uprzywilejowanymi”. Zajęcia prowadzili doświadczeni eksperci Zakładu Granicznego mjr SG Leszek **MAKSYMOWICZ** i por. SG Sławomir **DĘBSKI**.
- 25-29.03.2013** **STRES POD KONTROLĄ**
W Centrum Szkolenia SG odbywała się kolejna edycja kursu doskonalącego „Stres pod kontrolą. Profilaktyka antystresowa”, prowadzona przez wykła-

dowców Zespołu Zarządzania Zakładu Humanistycznego.

25-29.03.2013

KONWÓJ – KURS DOSKONALĄCY

W Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie odbywał się kurs doskonalący pn. „Przeprowadzanie konwojów drogą lądową – z uwzględnieniem konwojów wahadłowych” współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Powrotów Imigrantów. Kurs skierowany był do funkcjonariuszy Sekcji Konwojowo-Ochronnych Wydziałów ds. Cudzoziemców. Głównym założeniem kursu jest kompleksowe doskonalenie czynności związanych z konwojowaniem osób zatrzymanych z uwzględnieniem konwojów wahadłowych.

26-28.03.2013

UDZIELANIE PIERWSZEJ POMOCY

26-28 marca 2013 r. odbyła się II w tym miesiącu edycja kursu doskonalącego „Udzielanie Pierwszej Pomocy”. Kurs realizowany był przez funkcjonariuszy Zespołu Logistyki i BHP, Zakładu Zabezpieczenia Technicznego Granicy. W szkoleniu uczestniczyli funkcjonariusze Nadbużańskiego Oddziału SG oraz pracownicy Warmińsko-Mazurskiego Oddziału SG.

26-29.03.2013

WARUNKI WJAZDU I POBYTU CUDZOZIEMCÓW NA TERYTORIUM STREFY SCHENGEN – KURS DOSKONALĄCY

W Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie realizowany był kurs doskonalący pt. „Warunki wjazdu i pobytu cudzoziemców na terytorium Schengen”. Głównym celem kursu było doskonalenie umiejętności weryfikacji warunków wjazdu i pobytu cudzoziemców przez funkcjonariuszy pełniących służbę na pierwszej i drugiej linii kontroli na granicy zewnętrznej.

26-29.03.2013

GROMADZENIE I PRZETWARZANIE DANYCH W OBSZARZE NIELEGALNEJ MIGRACJI Z WYKORZYSTANIEM PLATFORMY WYMIANY INFORMACJI

26-29 marca 2013 r. odbyła się V edycja kursu do-

skonałego „Gromadzenie i przetwarzanie danych w obszarze nielegalnej migracji z wykorzystaniem Platformy Wymiany Informacji (PWI), jako elementu analizy ryzyka według CIRAM”.

27.03.2013

PODPISANIE POROZUMIENIA O WSPÓŁPRACY Z CENTRUM SZKOLENIA ŻANDARMERII WOJSKOWEJ W MIŃSKU MAZOWIECKIM

Centrum Szkolenia Żandarmerii Wojskowej gościło delegację z Centrum Szkolenia Straży Granicznej im. Żołnierzy Korpusu Ochrony Pogranicza w Kętrzynie. Celem wizyty było podpisanie przez komendantów płk. SG Andrzeja RYTWIŃSKIEGO i płk. Piotra PŁONKĘ porozumienia o współpracy pomiędzy Centrum Szkolenia Straży Granicznej a Centrum Szkolenia Żandarmerii Wojskowej. Porozumienie zostało zawarte na podstawie Porozumienia Komendanta Głównego Żandarmerii Wojskowej i Komendanta Głównego Straży Granicznej z dnia 10 stycznia 2002 r. o współdziałaniu Żandarmerii Wojskowej i Straży Granicznej.

28.03.2013

SŁUCHACZE SZKOLENIA PODOFICERSKIEGO Z WIZYTĄ W ZAKŁADZIE KARNYM

Kolejna grupa słuchaczy szkolenia podoficerskiego Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie przebywała z wizytą w Zakładzie Karnym w Barczewie. Po raz pierwszy słuchacze odwiedzili Zakład Karny 26 marca br.

KWIECIEŃ

08-19.04.2013

ROZPOZNANIE MINERSKO-PIROTECHNICZNE – II EDYCJA SZKOLENIA

W Centrum Szkolenia Straży Granicznej odbyła się II w tym roku edycja szkolenia specjalistycznego pt. „Rozpoznanie minersko-pirotechniczne”. W szkoleniu uczestniczyli funkcjonariusze Straży Granicznej oraz przedstawiciele Rządowego Centrum Bezpieczeństwa.

09-11.04.2013**WSPÓLNE PODSTAWY PROGRAMOWE
SZKOLENIA PODSTAWOWEGO SŁUŻB
GRANICZNYCH UNII EUROPEJSKIEJ –
OCENA WDROŻENIA (CCC-IAP 2014)**

9-11 kwietnia 2013 r. w miejscowości Kliczków, niedaleko Lubania, odbyło się pierwsze w tym roku spotkanie przedstawicieli Służb Granicznych Unii Europejskiej, biorących udział w realizacji programu CCC – IAP 2014. Przedmiotowe przedsięwzięcie – organizowane pod auspicjami agencji FRONTEX – jest narzędziem do oceny, w jakim stopniu CCC jest włączone do krajowych programów nauczania oraz celem zmierzenia czy funkcjonariusze kończący szkolenie podstawowe oparte na CCC są w stanie ze sobą współpracować. W spotkaniu wzięło udział 23 przedstawicieli służb granicznych i policyjnych (odpowiedzialnych za ochronę granic) z następujących państw: Polski, Rumunii, Gruzji, Austrii, Macedonii, Chorwacji, Bułgarii, Słowacji, Łotwy, Hiszpanii, Litwy, Estonii, Czech, Albanii, Słowenii, Mołdowy, Cypru, Bośni i Hercegowiny oraz Ukrainy. Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie reprezentował wykładowca Zakładu Granicznego mjr SG Piotr MIKA.

09-11.04.2013**IV SEMINARIUM ANALITYKÓW KRYMI-
NALNYCH STRAŻY GRANICZNEJ**

W Centrum Szkolenia Straży Granicznej odbyło się IV Seminarium Analityków Kryminalnych Straży Granicznej. W trakcie seminarium analitycy prezentowali swój dorobek pracy, omawiali techniki i metody wykorzystywane w analizie kryminalnej do realizacji czynności zleconych w prowadzonych postępowaniach. Forum stało się także miejscem, gdzie analitycy mogli zaprezentować wytworzone przez siebie programy wspomagające procesy przetwarzania danych masowych.

09-11.04.2013**I EDYCJA KURSU „ROZPOZNAWANIE
I PRZECIWDZIAŁANIE ZAGROŻENIOM
KORUPCYJNYM W STRAŻY GRANICZNEJ”**

W CSSG zakończył się trzydniowy kurs doskonalą-

cy „Rozpoznawanie i Przeciwdziałanie Zagrożeniom Korupcyjnym w Straży Granicznej”. W szkoleniu uczestniczyli funkcjonariusze z Warmińsko-Mazurskiego, Podlaskiego i Nadbużańskiego Oddziału Straży Granicznej oraz Centrum Szkolenia Straży Granicznej.

10-12.04.2013

**POLSKO-BIAŁORUSKIE SPOTKANIE
EKSPERTÓW SŁUŻB GRANICZNYCH**

W Centrum Szkolenia SG w Kętrzynie odbyło się spotkanie ekspertów służb granicznych Polski i Białorusi. Podczas spotkania omówiono stan dotychczasowej współpracy w zakresie wymiany informacji statystycznych i analitycznych oraz uzgodniono projekt Porozumienia pomiędzy Komendantem Głównym Straży Granicznej a Przewodniczącym Państwowego Komitetu Granicznego Republiki Białorusi o wymianie informacji statystycznych i analitycznych.

11-12.04.2013

**SZKOLENIE Z ZAKRESU DOSKONALENIA
TECHNIKI JAZDY POJAZDAMI DLA FUNK-
CJONARIUSZY SG – II ETAP**

Kętrzyńscy instruktorzy doskonalenia techniki jazdy przebywali w Toruńskiej Akademii Jazdy. Celem pobytu była wymiana doświadczeń w zakresie prowadzenia tego typu szkoleń. Od 19 kwietnia rozpoczęło się w Centrum Szkolenia SG dziewięć edycji kursów doskonalących realizowanych w projekcie FGZ 11-3511 „Przeprowadzenie szkoleń z zakresu doskonalenia techniki jazdy pojazdami dla funkcjonariuszy SG realizujących zadania w bezpiecznej ochronie granicy państwowej – etap II”.

15-19.04.2013

**POSIEDZENIE ZESPOŁU ROBOCZEGO DO
SPRAW OPRACOWANIA KATALOGU NAJ-
LEPSZYCH PRAKTYK**

W CSSG odbyło się spotkanie robocze przedstawicieli Strzeżonych Ośrodków dla Cudzoziemców, poświęcone przygotowaniu „Najlepszych praktyk w zakresie strzeżonych ośrodków dla cudzoziemców”.

- 15-19.04.2013** **ORGANIZACJA POWROTU CUDZOZIEMCA – KURS DOSKONALĄCY**
W Centrum Szkolenia SG odbywał się kurs doskonalący „Organizacja powrotu cudzoziemca przebywającego w ośrodku strzeżonym Straży Granicznej.” Jego uczestnikami było dwunastu przedstawicieli ośrodków strzeżonych oraz dwóch wykładowców Ośrodka Szkoleń Specjalistycznych Straży Granicznej w Lubaniu.
- 15-19.04.2013** **TRENING JAZDY TERENOWEJ**
15-19 kwietnia 2013 r. odbył się kurs doskonalący „Trening jazdy w trudnym terenie samochodami, pojazdami ATV i motocyklami z elementami udzielenia pierwszej pomocy”. W kursie uczestniczyli funkcjonariusze z Bieszczadzkiego, Morskiego i Podlaskiego Oddziału Straży Granicznej.
- 15-26.04.2013** **„IDENTYFIKACJA CUDZOZIEMCÓW I KOORDYNACJA PRZEKAZAŃ CUDZOZIEMCÓW – JĘZYK ANGIELSKI”**
W Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie odbył się kurs doskonalący „Identyfikacja cudzoziemców i koordynacja przekazania cudzoziemców” w zakresie języka angielskiego. Kurs zrealizowany był przez wykładowców Zespołu Języków Obcych, a uczestniczyło w nim łącznie 13 funkcjonariuszy, między innymi z Komendy Głównej SG.
- 17-25.04.2013** **TURNIEJ HALOWEJ PIŁKI NOŻNEJ SŁUCHACZY CENTRUM SZKOLENIA SG**
17-25 kwietnia 2013 r. odbył się turniej halowej piłki nożnej słuchaczy Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie. Organizatorem rozgrywek był Zespół Wychowania Fizycznego, a udział w niej wzięły reprezentacje wszystkich grup szkoleniowych szkolenia podstawowego oraz podoficerskiego.
- 18.04.2013** **JUBILEUSZ 30-LECIA PRACY I SŁUŻBY**
Podczas spotkania kadry kierowniczej Centrum Szkolenia Straży Granicznej, Zastępca Komendanta Centrum ppłk SG Dariusz LUTYŃSKI złożył gratula-

cje oraz wręczył pamiątkę okolicznościową ppłk. SG Eugeniuszowi **PIECZUŁOWI**, który obchodził jubileusz 30-lecia pracy i służby.

18.04.2013

SŁUŻBA ZAKOŃCZONA

18 kwietnia 2013 r. po 28 latach służby w Straży Granicznej funkcjonariusz Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie ppłk SG Marek **HORNICKI** odszedł na zasłużoną emeryturę.

22-26.04.2013

PROFILAKTYKA ANTYSTRESOWA

22-26 kwietnia 2013 r. w Centrum Szkolenia SG odbyła się kolejna edycja kursu doskonalącego „Stres pod kontrolą. Profilaktyka antystresowa” prowadzonego przez wykładowców Zespołu Zarządzania Zakładu Humanistycznego.

22-30.04.2013

WARTOWNIK OŚRODKA DETENCYJNEGO STRAŻY GRANICZNEJ

Po raz pierwszy w Centrum Szkolenia Straży Granicznej odbył się kurs doskonalący „Wartownik ośrodka detencyjnego Straży Granicznej”. Głównym celem kursu było przygotowanie funkcjonariuszy do skutecznego działania w różnych sytuacjach związanych z wykonywaniem obowiązków służbowych w strzeżonym ośrodku i areszcie w celu wydalenia.

24.04.2013

ZAWODY STRZELECKIE SŁUCHACZY SZKOŁY PODOFICERSKIEJ

24 kwietnia 2013 r. na strzelnicy Centrum Szkolenia Straży Granicznej odbyły się zawody strzeleckie słuchaczy Szkoły Podoficerskiej. W zawodach startowały trzyosobowe drużyny. Zawodnicy rywalizowali w trzech konkurencjach tj. strzelaniu dokładnym, szybkim oraz rozkładaniu pistoletu maszynowego.

25.04.2013

II EDYCJA KURSU „ROZPOZNAWANIE I PRZECIWDZIAŁANIE ZAGROŻENIOM KORUPCYJNYM W STRAŻY GRANICZNEJ”

25 kwietnia 2013 r. w Centrum Szkolenia SG zakończyła się II edycja trzydniowego kursu doskona-

łącego „Rozpoznawanie i Przeciwdziałanie Zagrożeniom Korupcyjnym w Straży Granicznej”.

29.04.2013

**MŁODZIEŻ Z SUWAŁK Z WIZYTĄ
W KĘTRZYNIE**

29 kwietnia 2013 r. z wizytą w Centrum Szkolenia SG przebywali uczniowie Liceum Ogólnokształcącego Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Białymstoku z siedzibą w Suwałkach. Szkoła, która w swojej ofercie edukacyjnej posiada klasy o tzw. „profilu mundurowym” po raz kolejny przysłała do Centrum swoich uczniów celem zapoznania ich ze specyfiką służby w naszej formacji.

MAJ

02.05.2013

DZIEŃ FLAGI RP W CENTRUM

2 maja 2013 r. uroczystym podniesieniem flagi na maszt oraz odegraniem hymnu narodowego społeczność Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie uczciła obchody Dnia Flagi Rzeczypospolitej Polskiej. Obchody rozpoczęły się od złożenia meldunku Zastępcy Komendanta Centrum Szkolenia Straży Granicznej ppłk. SG Dariuszowi **LUTYŃSKIEMU**. Następnie odczytany został komunikat o historii polskich symboli państwowych.

03.05.2013

**OBCHODY 222. ROCZNICY UCHWALENIA
KONSTYTUCJI 3 MAJA W KĘTRZYNIE**

Funkcjonariusze kętrzyńskich jednostek Straży Granicznej uczcili 222. rocznicę uchwalenia Konstytucji 3 maja. Na Placu Armii Krajowej w asyście pocztów sztandarowych i kompanii honorowej delegacja oficerów z Zastępcą Komendanta Centrum Szkolenia Straży Granicznej ppłk. SG Dariuszem **LUTYŃSKIM** na czele, złożyła symboliczną wiązanek kwiatów pod pomnikiem „W Hołdzie Poległym, Pomordowanym i Zamęczonym Polakom – Obrońcom Ojczyzny 1939-1956”.

- 05-07.05.2013** **LAUREAT III OGÓLNOPOLSKIEGO KONKURSU FOTOGRAFICZNEGO STRAŻY GRANICZNEJ Z WIZYTĄ W CENTRUM SZKOLENIA SG W KĘTRZYNIE**
W Centrum Szkolenia Straży Granicznej gościliśmy Kazimierza **JANKOWSKIEGO**, laureata III Ogólnopolskiego Konkursu Fotograficznego Straży Granicznej „Moje wakacyjne spotkania z granicą”. Konkurs pod patronatem Komendanta Głównego Straży Granicznej, organizowany był w okresie od 28 czerwca do 30 września 2012 r.
- 06-10.05.2013** **TRENINGI W ZAKRESIE JAZDY W TRUDNYM TERENIE**
W CSSG odbywały się treningi funkcjonariuszy Straży Granicznej w zakresie jazdy samochodami, pojazdami ATV i motocyklami w trudnym terenie. Szkolenia organizowane są w ramach projektu FGZ-11-3511 „Przeprowadzenie szkoleń z zakresu doskonalenia techniki jazdy pojazdami dla funkcjonariuszy SG realizujących zadania w bezpośredniej ochronie granicy państwowej – etap II” dofinansowanego ze środków Funduszu Granic Zewnętrznych.
- 06-10.05.2013** **KOLEJNA EDYCJA KURSU DOSKONALĄCEGO „PREKURS”**
6-10 maja 2013 r. w Centrum Szkolenia SG realizowana była kolejna edycja kursu doskonalącego „Rozpoznawanie środków odurzających, substancji psychotropowych i prekursorów”. Uczestnikami kursu byli funkcjonariusze Straży Granicznej pionów: granicznego i operacyjno-śledczego, wykonujący zadania w placówkach i oddziałach Straży Granicznej.
- 06-17.05.2013** **„IDENTYFIKACJA CUDZOZIEMCÓW I KOORDYNACJA PRZEKAZAŃ CUDZOZIEMCÓW – JEZYK ROSYJSKI”**
6-17 maja 2013 r. w Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie odbył się kurs doskonalący „Identyfikacja cudzoziemców i koordynacja przeka-

zań cudzoziemców” w zakresie języka rosyjskiego. Kurs został zrealizowany przez wykładowców Zespołu Języków Obcych, a uczestniczyło w nim łącznie 8 funkcjonariuszy z: Karpackiego, Nadwiślańskiego, Podlaskiego oraz Śląskiego Oddziału Straży Granicznej.

06-24.05.2013

PRAWNO-KARNE ASPEKTY ZADAŃ REALIZOWANYCH PRZEZ FUNKCJONARIUSZY PIONU DOCHODZENIOWO-ŚLEDZCZEGO

6-24 maja 2013 r. w Centrum Szkolenia SG w Kętrzynie odbyła się I edycja szkolenia specjalistycznego pn. „Prawno-karne aspekty zadań realizowanych przez funkcjonariuszy pionu dochodzeniowo-śledczego”. Stanowiło ono pierwszy, wprowadzający etap w systemie szkoleń obejmujących formalno-prawne i taktyczne zasady czynności procesowych realizowanych w procesie wykrywania przestępstw leżących w zakresie właściwości rzeczowej Straży Granicznej oraz ścigania ich sprawców.

07.05.2013

PRELEKCJA PRZEDSTAWICIELA INSTYTUTU PAMIĘCI NARODOWEJ

7 maja 2013 r. w auli Centrum Szkolenia Straży Granicznej odbyła się prelekcja na temat zbrodni katyńskiej „Katyń 1940”. Wykład wygłosił Paweł **KALISZ**, przedstawiciel Oddziałowego Biura Edukacji Publicznej Instytutu Pamięci Narodowej w Białymstoku. Wystąpienie skierowane było do funkcjonariuszy, pracowników oraz słuchaczy szkolenia podstawowego kętrzyńskiej szkoły Straży Granicznej.

07-08.05.2013

DRUŻYNA CENTRUM NA MIĘDZYNARODOWYCH MISTRZOSTWACH STRAŻY GRANICZNEJ W STRZELECTWIE

7-8 maja 2013 r. w Ośrodku Szkoleń Specjalistycznych Straży Granicznej w Lubaniu odbyły się Międzynarodowe Mistrzostwa Straży Granicznej w Strzelectwie. Obok wszystkich jednostek organizacyjnych Straży Granicznej w zawodach uczestniczyły także drużyny: Komendy Wojewódzkiej Poli-

cji we Wrocławiu, Jednostki Wojskowej Komandosów w Lublińcu oraz czeskiej i niemieckiej Policji.

07-09.05.2013

III EDYCJA KURSU „ROZPOZNAWANIE I PRZECIWDZIAŁANIE ZAGROŻENIOM KORUPCYJNYM W STRAŻY GRANICZNEJ”

W CSSG zakończył się trzydniowy kurs doskonalący „Rozpoznawanie i przeciwdziałanie zagrożeniom korupcyjnym w Straży Granicznej”. W przedmiotowym szkoleniu uczestniczyli funkcjonariusze z Komendy Głównej Straży Granicznej.

07-09.05.2013

UDZIELANIE PIERWSZEJ POMOCY

7-9 maja 2013 r. odbyła się trzecia w tym roku edycja kursu doskonalącego „Udzielanie pierwszej pomocy”. Kurs realizowany był przez funkcjonariuszy Zespołu Logistyki i BHP, Zakładu Zabezpieczenia Technicznego Granicy. W szkoleniu uczestniczyli funkcjonariusze Podlaskiego oraz Nadbużańskiego Oddziału SG oraz pracownicy cywilni Warmińsko-Mazurskiego Oddziału SG.

07-10.05.2013

WARUNKI WJAZDU I POBYTU CUDZOZIEMCÓW NA TERYTORIUM STREFY SCHENGEN – KURS DOSKONALĄCY

7–10 maja 2013 r. w Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie odbył się kurs doskonalący „Warunki wjazdu i pobytu cudzoziemców na terytorium strefy Schengen”, prowadzony przez wykładowców z Zespołu do Spraw Cudzoziemców i Postępowań Administracyjnych oraz Zespołu Kontroli Ruchu Granicznego.

07-15.05.2013

OPERATOR POJAZDU OBSERWACYJNEGO – SZKOLENIE Z FGZ

W Centrum Szkolenia SG odbyła się I edycja szkolenia specjalistycznego „Operator pojazdów obserwacyjnych”. Kurs, w którym uczestniczyli przedstawiciele Warmińsko-Mazurskiego i Podlaskiego Oddziału Straży Granicznej prowadzili wykładowcy Zakładu Zabezpieczenia Technicznego Granicy.

09-10.05.2013 **ODPRAWA SŁUŻBOWA KADRY KIEROWNICZEJ PIONU GRANICZNEGO STRAŻY GRANICZNEJ**

9-10 maja 2013 r. w siedzibie Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie odbyła się odprawa służbowa kadry kierowniczej pionu granicznego Straży Granicznej. W odprawie, której przewodniczył Dyrektor Zarządu Granicznego Komendy Głównej Straży Granicznej ppłk SG Piotr **PATLA**, uczestniczyli przedstawiciele Zarządu Granicznego Komendy Głównej Straży Granicznej, naczelnicy wydziałów granicznych Oddziałów SG oraz komendanci lotniczych przejść granicznych.

13-17.05.2013 **SZKOLENIE EKSPERTÓW**

W Centrum Szkolenia SG realizowane było szkolenie skierowane do ekspertów badań psychofizjologicznych. Kurs miał charakter szkolenia lokalnego i uczestniczyli w nim przedstawiciele Komendy Głównej Straży Granicznej, Policji oraz przedstawiciel podmiotu zajmującego się transferem najnowocześniejszych technologii i usług ze Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej do Polski oraz innych krajów Europy Centralnej.

13-17.05.2013 **O ZABEZPIECZENIACH W DOKUMENTACH**

18 funkcjonariuszy Straży Granicznej uczestniczyło w szkoleniu specjalistycznym „Kontroler-specjalista ds. dokumentów”, które odbyło się w kętrzyńskiej szkole Straży Granicznej. W trakcie szkolenia została omówiona problematyka związana z zabezpieczaniem dokumentów, a w szczególności dokumentów paszportowych i dowodów tożsamości różnych krajów.

13-17.05.2013 **FRONTEX – SZKOLENIE DLA TRENERÓW FOCAL POINTS**

13-17 maja 2013 r. w Szklarskiej Porębie pod auspicjami Agencji Frontex odbyło się szkolenie „Focal Points – Guest Officers training train the trainers’ works hop”. Szkolenie zaadresowane zostało do funkcjonariuszy odpowiedzialnych za punkty kon-

taktowe w Europie, natomiast jego głównym celem było kształtowanie umiejętności trenerskich uczestników. Zajęcia prowadzone były przez trenerów z Polski i Niemiec w ramach projektu „Train the Trainer”, którego menadżerem z ramienia Agencji Frontex był płk SG Henryk **RACZKOWSKI**.

13-24.05.2013

**ANALIZA STRATEGICZNA I RYZYKA
WEDŁUG MODELU CIRAM – IV EDYCJA**

13-24 maja 2013 r. w CSSG 12-osobowa grupa, składająca się z funkcjonariuszy i pracownika cywilnego z pionu analityczno-informacyjnego Straży Granicznej, uczestniczyła w szkoleniu specjalistycznym „Analiza strategiczna i ryzyka według Wspólnego Zintegrowanego Modelu Analizy Ryzyka (CIRAM)”.

**13.05.-
-06.06.2013**

SZKOLENIA POLICJI GRANICZNEJ REPUBLIKI MOŁDAWII

13 maja-6 czerwca 2013 r. funkcjonariusze Centrum Szkolenia Straży Granicznej: ppłk SG Dariusz **NAWROCKI** i st. chor. sztab. SG Piotr **PROCHWICZ** przez 4 tygodnie szkolili mołdawskich funkcjonariuszy Policji Granicznej z zakresu kryminalnej analizy operacyjnej. Szkolenia mołdawskich funkcjonariuszy to pierwsza edycja z cyklu 3 szkoleń realizowana przez Centrum Szkolenia Straży Granicznej w ramach projektu pt. „Zarządzanie informacją w systemie zwalczania przestępczości transgranicznej – szkolenia na rzecz przedstawicieli Policji Granicznej Republiki Mołdawii” współfinansowanego ze środków Programu Ministerstwa Spraw Zagranicznych Polska Pomoc 2013 (nr 24/2013/ADM2013).

14-16.05.2013

**SZKOLENIE DLA SŁUŻB GRANICZNYCH
CZARNOGÓRY W RAMACH EXBS**

14-16 maja 2013 r. w ramach projektu EXBS (Kontrola Eksportu i Bezpieczeństwo Granic) dla państw bałkańskich we współpracy szkoleniowej ze stroną amerykańską, odbyła się wizyta dziesięciu wysokich rangą funkcjonariuszy Policji Granicznej Czarnogóry.

- 14-17.05.2013** **DOKUMENTY UPRAWNIAJĄCE DO PRZEKRACZANIA GRANICY I POBYTU NA TERYTORIUM RP I UE – KURS DOSKONALĄCY**
W Centrum Szkolenia SG odbyła się kolejna edycja kursu doskonalącego „Dokumenty uprawniające do przekraczania granicy i pobytu na terytorium RP i UE” organizowanego przez wykładowców Zespołu Kontroli Ruchu Granicznego i Zespołu ds. Cudzoziemców i Postępowań Administracyjnych.
- 14-17.05.2013** **SZKOLENIE OKRESOWE BHP**
Funkcjonariusze Zespołu Logistyki i BHP, Zakładu Zabezpieczenia Technicznego Granicy Centrum Szkolenia Straży Granicznej przeprowadzili wyjazdowe szkolenie okresowe z zakresu BHP dla funkcjonariuszy i pracowników Nadbużańskiego Oddziału SG.
- 16.05.2013** **AKTY MIANOWANIA WRĘCZONE**
W dniu święta Straży Granicznej 48 absolwentów szkolenia specjalistycznego do mianowania na pierwszy stopień oficerski Straży Granicznej odebrało w Kętrzynie akty mianowania na stopień podporucznika Straży Granicznej. W obecności zaproszonych gości oraz kadry kierowniczej akty mianowania z rąk p.o. Komendanta Centralnego Ośrodka Szkolenia Straży Granicznej płka SG Grzegorza **SKORUPSKIEGO** odebrało 33 funkcjonariuszy, którzy przeszkolenie specjalistyczne ukończyli w koszalińskiej szkole Straży Granicznej. Natomiast 15 funkcjonariuszom, absolwentom kętrzyńskiej szkoły Straży Granicznej, akty mianowania wręczył Komendant Centrum Szkolenia Straży Granicznej płk SG Andrzej **RYTWIŃSKI**.
- 17.05.2013** **WYRÓŻNIENIA CENTRUM SZKOLENIA STRAŻY GRANICZNEJ**
W trakcie odbywających się w Białymstoku centralnych uroczystości związanych z 22. rocznicą powołania Straży Granicznej, Komendant Główny Straży Granicznej gen. bryg. SG Dominik **TRACZ**, złożył na ręce Komendanta Centrum Szkolenia Straży Gra-

nicznej w Kętrzynie płk. SG Andrzeja **RYTWIŃSKIEGO** podziękowania dla Koła PTTK „Bażanty” działającego przy Centrum Szkolenia SG.

18.05.2013

**MISTRZOSTWA STRAŻY GRANICZNEJ
W BIATHLONIE**

18 maja 2013 r. w Wyższej Szkole Policji w Szczytnie odbyły się Mistrzostwa Straży Granicznej w Biathlonie. Impreza ta rozgrywana była w ramach Otwartych Mistrzostw Policji w Biathlonie, które są faktycznie mistrzostwami Polski służb mundurowych w tej dyscyplinie.

20-23.05.2013

MIĘDZYNARODOWE WARSZTATY W ZAKRESIE ZARZĄDZANIA JAKOŚCIĄ I NAUCZANIA JĘZYKÓW OBCYCH NA LITWIE

W ramach Planu Współpracy na 2013 r. pomiędzy Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie a Szkołą Służby Granicznej Państwowej Służby Granicznej Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Republiki Litwy w Medininkai odbyły się warsztaty międzynarodowe w zakresie rozwoju systemu zarządzania jakością oraz opracowywania materiałów szkoleniowych do nauki języków obcych. W warsztatach wzięli udział przedstawiciele służb granicznych, policji i służby celnej z Litwy, Łotwy, Estonii i Polski. Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie reprezentował ppłk SG Eugeniusz **PIECZUL** z Zespołu Zarządzania Zakładu Humanistycznego.

20-24.05.2013

„STRES POD KONTROLĄ”

20-24 maja 2013 r. w Centrum Szkolenia Straży Granicznej odbyła się kolejna edycja kursu doskonalącego „Stres pod kontrolą. Profilaktyka antystresowa” organizowanego przez wykładowców Zespołu Zarządzania Zakładu Humanistycznego.

22.05.2013

PIERWSZE SPOTKANIE EKSPERTÓW SEKTOROWYCH RAM KWALIFIKACJI

22 maja 2013 r. odbyło się pierwsze spotkanie ekspertów zajmujących się Sektorowymi Ramami Kwa-

lifikacji (SQF) zorganizowane przez Agencję Frontex w Warszawie. Jego głównym celem było przeanalizowanie roli SQF w państwach członkowskich, podzielenie się najlepszymi praktykami związanymi z integracją SQF na płaszczyźnie krajowej oraz omówienie potrzeb wynikających z wdrażania SQF. Polska była reprezentowana przez płka SG Marka **WOSZCZATYŃSKIEGO** z Ośrodka Szkoleń Specjalistycznych Straży Granicznej w Lubaniu, chor. SG Marzenę **KOROLKO** z Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie oraz Ditę **NOWICKĄ** z Komendy Głównej Straży Granicznej w Warszawie.

22-23.05.2013

MIĘDZYNARODOWE WARSZTATY KRYMINALISTYCZNE

W CSSG odbyły się Międzynarodowe Warsztaty Kryminalistyczne, których tematyka skupiona była wokół problematyki fałszerstw dokumentów publicznych. W warsztatach udział wzięli eksperci Straży Granicznej, Centralnego Laboratorium Kryminalistycznego Policji, Polskiej Wytwórni Papierów Wartościowych S.A., Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Służby Kontrwywiadu Wojskowego oraz przedstawiciele szkół służb granicznych Estonii i Łotwy.

23.05.2013

PODRÓŻ DYDAKTYCZNA DO LABORATORIUM KRYMINALISTYCZNEGO KWP W OLSZTYNIE

23 maja 2013 r. słuchacze szkolenia specjalistycznego „Technik kryminalistyki” i wykładowcy Zakładu Kryminalistyki CSSG odbyli podróż dydaktyczną do Laboratorium Kryminalistycznego Komendy Wojewódzkiej Policji w Olsztynie.

23.05.2013

PRZEDSTAWICIELE CENTRUM SZKOLENIA STRAŻY GRANICZNEJ W KĘTRZYNIE GOŚCIAMI W CZASIE OBCHODÓW EUROPEJSKIEGO DNIA STRAŻY GRANICZNEJ

23 maja 2013 r. w Warszawie odbyły się obchody Europejskiego Dnia Straży Granicznej, które zorganizowane są corocznie przez Agencję Frontex. Uro-

czystość swoją obecnością uświetnił między innymi Komendant Główny Straży Granicznej gen. bryg. SG Dominik **TRACZ**. Wśród gości nie zabrakło również przedstawicieli Centrum Szkolenia Straży Granicznej: mjr SG Iwony **MARCZUK**, por. SG Iwony **FRANKOWSKIEJ**, por. SG Pawła **KOROWAJA** oraz chor. SG Marzeny **KOROLKO**, którzy czynnie uczestniczą w realizacji wielu projektów pod auspicjami Agencji Frontex.

24.05.2013

KURS DOSKONALĄCY „KONTROLA LEGALNOŚCI POCHODZENIA POJAZDÓW”

24 maja 2013 r. w Centrum Szkolenia SG zakończył się kurs doskonalący „Kontrola legalności pochodzenia pojazdów”. Kurs rozpoczął się 27 listopada 2012 r. i realizowany był podczas pięciu modułów, w miesięcznych odstępach a każdy moduł obejmował cztery dni szkoleniowe.

24.05.2013

KĘTRZYŃSKA STRAŻ GRANICZNA ŚWIĘTOWAŁA 22. ROCZNICĘ POWSTANIA

W 22. rocznicę powstania Straży Granicznej funkcjonariusze obu kętrzyńskich jednostek naszej formacji Centrum Szkolenia Straży Granicznej i Warmińsko-Mazurskiego Oddziału SG na uroczystej zbiórce obchodzili swoje święto. W obiektach Centrum Szkolenia Straży Granicznej w asyście zaproszonych gości funkcjonariusze Straży Granicznej odebrali odznaczenia i awanse. W poszczególnych korpusach funkcjonariuszom Centrum Szkolenia wręczono mianowania na wyższe stopnie w Straży Granicznej.

27-30.05.2013

SPOTKANIE W SPRAWIE OPRACOWANIA WSPÓLNEGO DOKUMENTU DOTYCZĄCEGO PROWADZENIA BRIEFINGU

27-30 maja 2013 r. w Bukareszcie odbyło się spotkanie poświęcone opracowaniu wspólnego dokumentu dotyczącego prowadzenia briefingów dla funkcjonariuszy biorących udział we wspólnych operacjach w ramach Focal Points: „Common Briefing Package for Focal Points Guest Officers Training”.

W spotkaniu udział wzięli eksperci odpowiedzialni za punkty kontaktowe w poszczególnych państwach. Przedstawiciele Centrum Szkolenia Straży Granicznej por. SG Iwona **FRANKOWSKA** oraz por. SG Paweł **KOROWAJ** udzielili wsparcia grupie ekspertów w zakresie dostosowania wspólnego dokumentu do sektorowych ram kwalifikacyjnych (SQF).

**27.05.-
-01.06.2013**

OBÓZ SZKOLENIOWY MŁODZIEŻY KLAS O PROFILU MUNDUROWYM

W Centrum Szkolenia SG przebywała na obozie szkoleniowym 55-osobowa grupa młodzieży klas o profilu mundurowym z Liceum Ogólnokształcącego Michalickiego Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych w Miejscu Piastowym.

28-29.05.2013

WARSZTATY METODYCZNO-SZKOLENIOWE Z ZAKRESU UDZIELANIA PIERWSZEJ POMOCY

28-29 maja 2013 r. w CSSG odbyły się warsztaty metodyczno-szkoleniowe z zakresu udzielaniu Pierwszej pomocy. Uczestnicy przedsięwzięcia zapoznali się z najnowszymi technikami, rozwiązaniami systemowymi i standardami, jakie obowiązują w ratownictwie medycznym oraz doskonalili umiejętności praktycznego działania na miejscu zdarzenia w symulowanych sytuacjach granicznych.

29.05.2013

JUBILEUSZ 25-LECIA SŁUŻBY

29 maja 2013 r. w obecności kadry kierowniczej naszej szkoły Komendant Centrum Szkolenia Straży Granicznej płk SG Andrzej **RYTWIŃSKI** złożył gratulacje oraz wręczył pamiątkę okolicznościową ppłk. SG Marianowi **KUNOWSKIEMU**, który świętował jubileusz 25-lecia służby w formacjach granicznych.

CZERWIEC

01.06.2013

STRZELNICA CENTRUM – JEDNĄ Z ATRAKCJI DNIA DZIECKA W PARKU AGRYKOLA

1 czerwca 2013 r. w Parku Agrykola „Łazienki Północne” w Warszawie odbył się piknik rodzinny „Ra-

zem bezpieczniejszą dla dzieci”. W ramach pikniku na dzieci i młodzież, ale również dorosłych, czekało wiele atrakcji, w tym m.in. pokazy sprzętu służb mundurowych, miasteczko ruchu drogowego, egzaminy na kartę rowerową, pokaz tresury psów ratowniczych oraz konkursy dla najmłodszych. Strzelnicę zorganizowali funkcjonariusze Zakładu Wychowania Fizycznego i Działań Specjalnych Centrum Szkolenia Straży Granicznej.

04-12.06.2013

OPERATOR POJAZDU OBSERWACYJNEGO – II EDYCJA SZKOLENIA W RAMACH FGZ

W Centrum Szkolenia SG odbyła się II edycja szkolenia specjalistycznego „Operator pojazdów obserwacyjnych”. Kurs, w którym uczestniczyli przedstawiciele Nadbużańskiego Oddziału Straży Granicznej prowadzili wykładowcy Zakładu Zabezpieczenia Technicznego Granicy.

06.06.2013

JUBILEUSZE PRACY I SŁUŻBY

6 czerwca 2013 r. w obecności kadry kierowniczej, Zastępcy Komendanta Centrum Szkolenia Straży Granicznej ppłk SG Dariusz LUTYŃSKI złożył gratulacje oraz wręczył pamiątki okolicznościowe funkcjonariuszom Centrum Szkolenia SG, którzy obchodzili jubileusze pracy i służby.

07.06.2013

GROMADZENIE I PRZETWARZANIE DANYCH W OBSZARZE NIELEGALNEJ MIGRACJI Z WYKORZYSTANIEM PLATFORMY WYMIANY INFORMACJI

7 czerwca 2013 r. zakończyła się VI edycja kursu doskonalącego „Gromadzenie i przetwarzanie danych w obszarze nielegalnej migracji z wykorzystaniem Platformy Wymiany Informacji (PWI), jako elementu analizy ryzyka według CIRAM”. W trwającym cztery dni szkoleniu uczestniczyli funkcjonariusze z: Placówek Podlaskiego, Sudeckiego, Morckiego oraz Warmińsko-Mazurskiego Oddziału SG.

08.06.2013**UDZIAŁ CENTRUM SZKOLENIA SG W PIKNIKU „BEZPIECZNA WARMIA I MAZURY – WAKACJE 2013”**

Na Plaży Kortowskiej w Olsztynie odbył się Piknik Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego pt. „Bezpieczna Warmia i Mazury – Wakacje 2013”, w którym wzięło aktywny udział Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie. Naszą formację w trakcie pikniku reprezentowała kętrzyńska szkoła Straży Granicznej oraz Warmińsko-Mazurski Oddział Straży Granicznej.

10-14.06.2013**MIĘDZYNARODOWE WARSZTATY W ZAKRESIE ZINTEGROWANEGO ZARZĄDZANIA GRANICAMI W KĘTRZYNIE**

10-14 czerwca 2013 r. miały miejsce międzynarodowe warsztaty w zakresie Zintegrowanego Zarządzania Granicami [Integrated Border Management (IBM)]. Pięciodniowe spotkanie zgromadziło unijnych ekspertów ds. granic, którzy od poniedziałku 10 czerwca przebywali w Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie. Tematami przewodnimi warsztatów były wybrane komponenty narodowych modeli zintegrowanego zarządzania granicami w państwach członkowskich UE oraz zasady organizacji i prowadzenia misji ewaluacyjnych i jej rola w procesie kontroli i nadzoru.

12-14.06.2013**AUDYT ODNOWIENIOWY**

12-14 czerwca 2013 r. w Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie został przeprowadzony audyt odnowieniowy, którego celem było sprawdzenie, czy przyjęty system zarządzania jakością ISO działa prawidłowo.

12-14.06.2013**KURS DOSKONALĄCY „REALIZACJA CZYNNOŚCI ZLECONYCH”**

W dniach 12-14 czerwca 2013 r. w Centrum Szkolenia Straży Granicznej odbyła się kolejna edycja kursu doskonalącego „Realizacja czynności zleconych” organizowanego przez wykładowców Zespołu Kontroli Ruchu Granicznego i Zespołu Teleinformatyki.

W przedmiotowym kursie wzięło udział 9 funkcjonariuszy z Bieszczadzkiego i Podlaskiego Oddziału Straży Granicznej, wykonujących zadania bezpośrednio związane z dokonywaniem odprawy granicznej.

14.06.2013

UROCZYSTE POŻEGNANIE Z MUNDUREM

14 czerwca 2013 r. swoją służbę w formacjach granicznych zakończyło trzech funkcjonariuszy Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie: ppłk SG Andrzej **WAWRZUSISZYN**, ppłk SG Jacek **MOKRZYCKI** oraz ppłk SG Jacek **GUZ**. Uroczystego pożegnania funkcjonariuszy odchodzących na emeryturę dokonał Komendant kętrzyńskiej szkoły Straży Granicznej płk SG Andrzej **RYTWIŃSKI** oraz funkcjonariusze i pracownicy Centrum, a także rodziny odchodzących funkcjonariuszy i zaproszeni goście.